

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava, Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Politika brez pameti

(Od našega nemškega dopisnika.)

Monakovo, 23. februarja.

Če je vojna ekspedicija na dvainpolmilijonsko prebivalstvo miroljubnega mesta, ki se bavi izključno s svojimi trgovskimi posli, ne da bi se brigalo za spor v Mandžuriji, s stališča naravne morale in prava navaden roparski pohod, se je s stališča sodobne amorale politike, ki pravilnost takih dejanj presoja le po njihovem uspehu ali neuspehu, izkazala kot neizrečno velika neumnost.

Dokler so japonski vojski zmagovali, nobena velesila ni genila mezinca, da bi priskočila učinkovito na pomoč kitajskemu narodu, ki je na svoje pozive, naj sve! v imenu najsveteljših načel pravice in slovesno podpisanih mednarodnih pogodb o nedotakljivosti kitajskega ozemlja ustavi krivičnega napadalca, dobival iz Ženeve za odgovor ničvredne platičnice izjave. Potrebno je bilo, da so domisljavi generali, ki so se sanjali o razkosaanju in delitvi ogromne kitajske države kot rezultatu enega samega njihovega zmagovalnega sunka, doživeli pred blatinimi okopi okoli Sanghaja mesto lovorjeverga venca sramoten poraz, da so diplomati Evrope in Amerike večne moralne norme podkrepili sedaj tudi z realnimi ukrepi, ki prizadevajo tokijskemu kabinetu vse drugače resne ekribi nego svojačasne note Društva narodov. Kaj pomaga vladnemu japonskemu tisku, če se v odgovor na grozeče zadržanje Amerike, ki je združila v Tihem oceanu najmanj eno stotino vojnih ladij, zgraja nad »licemerstvom Anglosasov«, ki v istem času, ko dajo Japoncem lekcije v božanskem in človečanskem pravu, z bajoneti in bambusovimi gorjaci tlačijo pravico Indov do svobode in se pripravljajo na to, da preprečijo popolno osamosvojitve Ircev? Japonski generali so se pred Sanghajem temeljito uračunali in s tem dali ameriškim in evropskim diplomatskim izvedencem v »kolonijalnih zadevah« dolgo zaželeno priliko, da prekrizajo japonske načrte o osvojitvi kitajskega trga. In kakor so se evročas Japonci norčevali iz moralnih deklaracij ženevskega areopaga, tako se danes le-ta smeje njihovim dokazovanjem o »farizejstvu zapada«. Vsega tega je kriv general Ujeda, ki je imel pred Sanghajem tako veliko smolo. Kršitev prava se je mirno dopuščala, dokler je napadalcu bila sreča mila; ko pa se je nasilje ob domoljubni žaljenega naroda zlomilo v prah, se začela »napadni korak« (tako se imenuje v diplomatskem jeziku ta velika podlost) japonskega generalnega štaba kruto maščevati, zakaj »neumnost« se v političnem svetu nikoli ne odpusča...

Krivi so torej generali, točneje rečeno, vojni ministri, gospod Minami, ki vodi vso nacionalno politiko japonske države. Ni ga človeka ne na Japonskem ne na ostalem svetu, ki danes ne bi vojnemu ministru japonskega kabineta očital, čemu je lezel v Sanghaj. In res — Japonska bi bila lahko z minimalnimi žrtvami osvojila in tudi obdržala najbogatejše vzhodne province Kitaja, ne da bi svet posrečeni rop preprečil ali sploh preprečiti skušal, ker bi se enostavno ne izplačalo. Po par praskah je Mandžurija postala japonska domena, prikrita za krinko neodvisne države, v kateri bi si bili Rusija in Amerika po diplomatskih pogajanjih delili z Japonsko gospodarske sfere, kar bi prineslo vsem veliko več dobička nego eventualna krvava vojna med rivali ob Tihem oceanu. Če bi bila na Japonskem na vladnem krmilu demokratska stranka, bi se bil konflikt zaradi Mandžurije brez dvoma srečno končal z dobro kupčijo, dočim so konservativni ultranacionalisti, ki imajo danes v mikadovi deželi oblast v rokah, s čisto nepotrebno brezumno ekspedicijo v Sanghaj postavili na kocko položaj Japonske v svetu sploh. Zakaj ta ekspedicija — o moralni strani vprašanja sploh ne govorimo — ni utemeljena v nobenem pametnem političnem razlogu, ampak je sad čisto navadne militaristične objestnosti, nacionalnega bloda in domisljave kratkovidnosti ljudi, ki so se lotili profesije, za katero niso bili ne rojeni ne izučeni.

Vsak človek namreč ve, da vlada danes na Japonskem klika višjih vojščakov, ki so se učili na Viljemovih vojnih šolah in voditeljem vladajoče konservativne stranke diktirajo smerice državne politike. Ta diktat je maskiran z nacionalnimi gesli, ki vsakega Japonca, ki se s politiko gospoda Minamija ne strinja, žigosa z izdajalcem, zlohotnim in nacionalno nezanesljivim ali, v najmilejšem slučaju, nezavednim in nacionalno manjvrednim človekom. Japonska vojska klika je abominuozno slepa za dejanske razmere in za ljudi, kakršni so; ona vse gleda in vidi skozi prizmo pruske vojne akademije. Kitaj ji je država samih nezavednih, strahopetnih in podkupljivih bebecov; kar stoji političnim blodnim idejam teh imperialistov na poti, se mora enostavno pomesti; kdor ne uboga, ta se s silo ukloni in onemogoči. Vse težkote modernega političnega življenja, ki zahteva umetnosti harmoniziranja različnih teženj in nazorov, se po mnenju tokijske vojaške stranke dajo enostavno odstraniti tako, kakor so japonski velikaši pred sto leti vtepali svojo voljo v glavo pokornemu narodu, ki je že trepetal, če je njegov gospod namršil obrvi. In ker ti politikujoči vojščaki vidijo le to, kar žele, da bi bilo, so pa popolnoma slepi za to, kar nočejo, da bi bilo, čeprav je — zato seveda ne vedo, da moderna Japonska že davnej ni več to, kar je bila bivša Japonska kot fevd številnih samopašnih potentatov. Zato tudi ne morejo ali pa nočejo videti, kako, oslabljeno demokratično opozicijo konservativni politiki, okrepčajo ekstremne prevratne struje, ki se rapidno širijo med obubožanim japonskim narodom.

Politika japonskega militara, ki je na javno življenje apliciralo metode pruske kazarne, je zdaj

Amerika postaja Japonski nevarna

Sam japonski poslanik sviri svoje rojake - Ravnotežje ob Pacifiku se razbije?

London, 26. febr. V tukajšnjih političnih krogih se silno zanimajo za stališče Amerike v kitajsko-japonskem sporu. Poročila, ki prihajajo iz Washingtona, se strinjajo v tem, da se ameriška javnost vedno bolj razburja radi postopanja Japonscev in washingtonska vlada se le s težavo upira zahtevi javnega mnenja, naj nastopi bolj energično — in če treba tudi s silo — proti Japoncem. Vlada prejema vedno in vedno nove peticije, v katerih ugledni Američani zahtevajo naj se uvede bojkot japonskega blaga. Vlada zelo pazno sledi razpoloženju ameriške javnosti; kajti od javnega mnenja bo odvisno, ali naj Združene države sodelujejo z Zvezo narodov, ako bi se ta odločila za bojkot. Misel o bojkotu se čedalje bolj širi med Američani, vendar jo Bela hiša odločno odklanja; v tem smislu se je že izrazila večina senatorjev. »New-York Times« poroča, da bo preds. Hoover samo vzel na znanje peticijo, ki zahteva naj Združene države podprejo gospodarske ukrepe (bojkot japonskega blaga), ki jih namerava izvesti Zveza narodov. Iz okolice Hoovera samega je doznal dopisnik tega lista, da se vsi člani vlade osebno sicer strinjajo z zahtevami peticije, vendar so mnenja, da mora Amerika še počakati na razvoj dogodkov.

Splošno pozornost so zbudile izjave, ki jih je podal japonski poslanik v Washingtonu dopis-

nikom japonskih listov o razpoloženju v Ameriki. Kakor poroča »Times«, je japonski poslanik dejal naj se japonski narod ne vdaja prevelikemu optimizmu, ker so se ameriški senatorji izrekli proti gospodarski blokadi Japonske. Ameriško javno mnenje se obrača dan za dnem čedalje bolj proti Japonski. Izjavo japonskega poslanika so japonski listi tudi priobčili. Polagoma prihajajo v Tokio do spoznanja, da inozemstvo obsoja postopanje Japonscev.

London, 26. febr. Listi posvečajo dolge komentarje odprtemu pismu ameriškega zunanjega ministra Stimsona na senatorja Boraha. Iz prvega dela pisma je razvidno, da hoče Amerika ohraniti nevtralnost v japonsko-kitajskem sporu. Toda kakor kaže zaključek tega pisma, stavi Amerika za svojo nevtralnost določene pogoje. Ako bi Japonska kršila teritorialno posest Kitajske, bi bila Amerika prisiljena odpovedati washingtonski dogovor, v katerem se je obvezala, da bo zgradila samo določeno število oklopnih in opustila utrjevanje Filipinov.

Prav v tem, da se radi mandžurskega spora lahko razdere Washingtonski dogovor, obstoji nevarnost nadaljnjih komplikacij. Znano je namreč, da smatrajo japonski nacionalisti ta dogovor za breme, ki si ga je Japonska naložila v Washingtonu leta 1921. po nepristranskem. Če takrat, ko je bila na vladi demokracija, je padel ministrski

predsednik Hara, ki so ga smatrali za odgovornega za washingtonske sklepe, pod kroglo japonskega nacionalista. Danes ko so na vladi nacionalisti in vojaški krogi, se washingtonski dogovor čuti v Tokiu še bolj kot odpoved. Takrat je bila Japonska v veliki finančni stiski in je radi tega sprejela razmerje, v smislu katerega imata lahko Amerika in Angleška po pet oklopnih. Japonska pa samo tri. To razmerje je veljalo tudi kot podlaga za londonski pomorski sporazum. Japonska je s tem priznala premoč anglosaških velesil in se je odpovedala nadaljnji konkurenciji z njimi; edino, kar je prejela, je bilo to, da se je Amerika odpovedala graditvi utrdb na svojih otokih, ki bi se lahko uporabile kot oporišče za akcijo proti Japonski. Leta 1921. je v Washingtonu popolnoma uspela diplomatska igra Amerike in Anglije, ki je šla za tem, da se položaj ob Pacifiku nekako uravnovesi, in sicer na škodo Japonske. Japonska se je prej morala odpovedati ozemlju v Sibiriji, ki ga je zasedla med vojno, odpovedati se je morala Santungu, medtem ko se ji je posrečilo podaljšati pogodbo za obdržanje Dalnija in Port Arturja ter južno mandžurske železnice. Japonski nacionalisti zahtevajo, da se washingtonski dogovor kratkoma razveljavi in s tem razbije ravnotežje, ki se je tako težko ustvarilo na washingtonski konferenci.

Kitajci napravili protinapad

Sanghaj, 26. febr. Z. Brez vsakršnih priprav in brez topovskega streljanja je uspelo Kitajcem, da ponovno zavzamejo izgubljeni položaj pri Cijangvanu. Japonci so bili iznenadeni in so se morali umakniti. Kitajci so dobili vse ono, kar so izgubili pri japonskem napadu, nazaj. Kitajci priznavajo, da so v borbah izgubili 400 mož, 1600 pa jih je bilo ranjenih. Ni dvoma, da bodo Japonci še tekom današnjega dne skušali pregnati Kitajce iz zavzetih točk. Ze zgodaj zjutraj so zagnali japonski topovi in toča granat se je vsula na kitajske položaje. V mednarodni koncesiji vlada velika nervoznost, ker so večerj padale granate pred nemški glavni konzulat ter zadele tudi veliki hotel Astor.

Boj ne ponehuje Japonska ne misli napraviti konca

London, 26. febr. I. g. Danes je 25 japonskih letal bombardiralo kitajsko letališče Hangkov, sto milj južno od Sanghaja. Del mesta je v plamenih. Po japonskih poročilih so bila v zraku streljena na tri kitajska letala, 11 pa je bilo uničenih na letališču samem. Kitajske obrambne baterije pa so sestrelile eno japonsko letalo.

Na Cijangvanski fronti so poskusili Kitajci poneti razne protinapade, katere pa so Japonci odbili. Japonci sedaj obstreljujejo Cijangvan z najtežjimi topovi.

Japonski kabinet je danes za ekspedicijo v Sanghaj dovolil za čas do konca meseca marca nadaljnjo vsoto 2 milijona funtov. Skupni stroški za japonske vojaške operacije v Mandžuriji in pred Sanghajem znašajo do sedaj okroglo 9 milijonov funtov.

Nov generalissimus

London, 26. febr. Z. Iz Tokia javljajo, da je mikado sprejel v avdienco generala Širokava. Trdi se, da bo generalu Širokavi poverjeno poveljstvo nad vsemi japonskimi četami v Sanghaju. General Širokava je eden najstarejših in najuglednejših japonskih vojskovodij. Aktivno je sodeloval v rusko-japonski vojni in bil večkrat vojni minister. Ni še znano, če bosta po prihodu Širokave v Sanghaj odpoklicana sedanja poveljnika japonskih čet, general Ujeda in general Nomura.

Kitaj hoče osvojiti nazaj Mandžurijo

London, 26. febr. Z. Kitajska vlada je podelila vrhovno poveljstvo generalu Čangkajšeku za one čete, ki so dobile nalog, da priporijo Kitajski zopet nazaj mandžursko ozemlje. Tako zvani krščanski general Fenghušiang pa je dobil vrhovno poveljstvo v Sanghaju. V bolnišnicah v Sanghaju primanjkuje prostora za ranjence, med katerimi je tudi mnogo otrok in žensk, ranjenih z drobci bomb, pa tudi z bajoneti.

Dunajska vremenska napoved: Mrzlo vreme, zelo oblačno, ponekod nov sneg.

pred Sanghajem doživela svoj polom. Sanghaj je za politikujočo japonsko vojaščino to, kar je za Viljema bila Marne. In tako se je po zaslugi usode, ki jo končno vodijo le norme pameti, zopet enkrat potrdila resnica, ki jo je veliki Bismarck vedno zadrževal Nemcem: da namreč vojaščina ni za politiko.

Dr. W.

Sanghaj, 26. febr. Z. Po težkih večerajšnjih borbah, ki so trajale ves dan, so Japonci vseeno imeli nekaj uspeha in so zavzeli z naskokom kitajski položaj na zapadni strani Cijangvana ter so potisnili Kitajce pri Mahankčenu nazaj. Japonsko poveljstvo je že javilo, da je prebita kitajska fronta, toda malo nato so proti večeru kitajske rezerve izvršile strašen protinapad, v katerem so vse postojanke, ki so jih izgubili tekom večerajšnjega dne, ponovno zasedli. Istotako so izvršile kitajske rezerve protinapad pri Tazangu, kjer so bile koncentrirane in mirovale ves dan. Pod pritiskom svežih kitajskih sil so se morali Japonci umakniti iz osvojenih položajev, ki predstavljajo za Kitajsko ključ defenzivnega sistema.

Blagoslov voine

Washington, 26. febr. Z. Po nekem poročilu iz Sanghaja je bilo pri zadnjih velikih vojnih operacijah v Sanghaju, Ča Peju in Kong Kevu uničenih 940 tovarn in trgovin. Radi tega je ostalo brez posla 640.000 delavcev in uradnikov. Škoda znaša 25 milijonov dolarjev.

London, 26. febr. Z. Iz Sanghaja javljajo, da so z zadnjim bombardementom popolnoma uničene vasi Čjang Van in Tu Sung. Begunci iz bojne cone pri Sanghaju, ki so prišli v mednarodno koncesijo, zatrjujejo, da leži pri Vu Sungu nepokopanih na tisoče kitajskih in japonskih vojakov, zlasti žen in otrok, ki so bili ob priliki bombardiranja usmrčeni.

Brüning dobil zaupnico

Poraz združenih lajštov in komunistov

Berlin, 26. febr. I. g. Pri glasovanju o nezaupnicah proti vladi je dobila Brüningova vlada večino 25 glasov. Vseh glasov je bilo oddanih 553. Od teh je dobila vlada 289, dočim so dobile stranke opozicije, to je narodni socialisti, nemški nacionalci, stranke podeželskega ljudstva in nemška ljudska stranka s komunisti vred samo 264 glasov. Glasovanje o nezaupnici proti vojnemu ministru dr. Grünerju je bilo še bolj ugodno za vlado. Grüner je dobil večino 55 glasov. Od nemške ljudske stranke, ki je tudi vložila nezaupnico proti Brüningu, je kljub izrecni zapovedi izostalo od glasovanja 10 pristaveh. Socialni demokrati so vsi

Novi italijanski gen. konzul v Ljubljani

Belgrad, 26. februarja. AA. Italijanska vlada je imenovala za svojega generalnega konzula v Ljubljani g. Umberta Nateli-ja namesto g. Andreja Renaldija, dosedanjega generalnega konzula v Ljubljani.

Wal'aceov pogreb

London, 26. februarja. AA. Iz Marlowa v grofiji Buckinghamu poročajo, da se je danes tam vršil pogreb pokojnega Edgarja Wallacea. Od pokojnikove hiše pa do cerkve se je razvil velikanški sprevod ljudi, ki so hoteli izkazati priljubljenemu pisatelju poslednjo čast.

Truplo pokojnega Wallacea so bili položili v bronasto krsto, ki je bila vsa pokrita s cvetjem in vencem. Med njimi se je nahajal tudi venec honorarnih princa.

Zlati časi za vojno industrijo

Pariz, 26. febr. I. g. Francoske kolonijalne čete so dobile povelje, da se vkrcajo za Kitajsko. Francoska oboroževalna industrija je dobila velika naročila iz Japonske. Tvrđka Renand gradil letala, Schneider-Creuzot pa tanke, poljske topove, metale min in granate. Druge tvrdke so dobile naročila za strojne puške, tvrđka Delauney dele Ville za topovsko municijo in znana avtomobilska tvrđka Citroen se pripravlja za izdelovanje granat. Poljska težka industrija je dobila japonskih naročil za tri milijone dolarjev, Skodove tovarne v Plzinju pa so preko Hamburga dobavile Japoncem 18.000 granat in 2000 plinskih granat.

Napeti odnošaji z Rusijo

London, 26. febr. Z. Po neki vesti »Exchange Telegraph« iz Mukdena se je razmerje med Rusijo in Japonsko zelo postrilo in sicer zaradi vzhodne kitajske železnice. Z izgovorom zaštite svojih državljanov so zasedle japonske čete vso progo, uprava železnice pa prepoveduje, da bi se Japonci posluževali te železnice v vojaške svrhe. Prišlo bo najbrž do resnih konfliktov med Rusijo in Japonsko v teh krajih. Rusi so izjavili Japonski, da se ne mislijo odreči svojih pravic, ki jih imajo do te proge.

Cudna vojska

Sanghaj, 26. febr. AA. Zanimivo je, da so navzlic sovražnostim, ki se vrše med Kitajci in Japonci, ostali kitajsko-japonski diplomatski odnošaji neizpremenjeni. Kitajski poslanik se še zmerom mudi v Tokiu, kjer ima konference o razvoju dogodkov z japonskimi politiki, japonski poslanik na Kitajskem pa je tudi v stikih z zastopniki kitajske vlade.

glasovati za vlado. Končno je bil soglasno sprejet predlog vlade, da naj se volitev državnega predsednika vrši 13. marca. To je bil predlog radi katerega je bil nemški državni zbor prav za prav sklican na kratko zasedanje. Kljub precejšnjemu nemiru je današnja seja pokazala, da napad opozicije popuša, ker vidijo, da je opozicija ostala v manjšini. Dejstvo, da danes odlični pristaši nemške ljudske stranke, kakor bivši zunanji minister dr. Curtius in poslanec Kardorf kljub obveznosti stranke niso glasovali, bo v tej stranki nedvomno povzročilo še posledice.

Kam Da'mal'nci prodajajo vino

Belgrad, 26. februarja. AA. Državna poljedelska vzorna in kontrolna postaja v Splitu je poslala oddelku za rastlinsko proizvodnjo kmetijskega ministristva poročilo o izvoženih količinah vina za leto 1931.

Po tem poročilu se je leta 1931 izvozilo s področja vzorne in kontrolne postaje v Splitu skupno 291,5 vagona vina in sicer na Češkoslovaško, v Avstrijo, Francijo, Italijo in Nemčijo.

Meseca januarja t. l. se je izvozilo 97.430 l vina.

Leta 1931 se je uvozilo iz Italije skupno 540 litrov desertnega vina.

Berlin, 26. febr. AA. Nemčija ima po statističnih podatkih najgostejšo telefonsko mrežo v Evropi. V gostu zneedenih pokrajinah pride na vsake 20 prebivalcev en aparat. V letu 1931 je bilo 2.445.000.000 razgovorov.

Seja skupščine

Navdušenje za romunsko prijateljstvo

Belgrad, 26. februarja. I. V narodni skupščini so se vršile danes velike manifestacije za Romunijo in za romunsko kraljevo hišo. Povod temu navdušenju za našo sosedno državo je bila brzojavka romunske narodne skupščine predsedniku naše skupščine, v kateri se zahvaljuje za simpatičen sprejem, ki je bil prirejen predsedniku romunskega parlamenta Dimitriju Pompejanu, ki je prinesel nedavno najvišje romunsko odlikovanje našemu kralju. Takoj, ko je bila prečтана brzojavka, so se narodni poslanci dvignili s svojih sedežev in so dolgo aklamirali Romuniji, med tem ko je z brzimi koraki hitel na govorniško tribuno narodni poslanec in opolnomočeni minister v pokoju dr. Bogumil Vošnjak ter v navdušenih besedah slavil stoletno prijateljstvo med obema narodoma, ki se nikdar v zgodovini nista dvignila orožja drug proti drugemu. Dr. Bogumil Vošnjak ne priznava nikakršne razlike v tej ljubezni, ki je bila enako iskrena pri Slovencih pod Triglavom, pri Hrvatih pod Velebitom in pri Srbih pod Dumiatorjem. Od Triglava pa do Gjevgelija so prevladovala prijateljska čustva za naš dragi nam sosedni narod že dolga desetletja nazaj. Na koncu izraža med navdušenim ploskanjem svojih kolegov, da bosta obe državi tako za nazaj kakor za naprej skupaj hodili po poti, ki vodi proti veliki bodočnosti.

Slovenski poslanci ter drugi so čestitali dr. Vošnjaku k njegovi improvizaciji k jugoslovansko-romunski ljubezni.

Za njim se je oglasil k besedi poslanec Levšić, ki je poudarjal, da je predsednik romunskega parlamenta prinesel našemu prvemu vojaku, našemu prvemu državljanu, našemu prvemu legendarnemu junaku, našemu kralju najvišje odlikovanje romunskega kralja. Pri teh besedah se je narodna skupščina dvignila ter dolgo aklamirala Nj. Vel. kralju in njegovemu domu. Nato je nadaljeval govornik, pozivajoč narodne poslance, naj pokažejo svojo hvaležnost romunskemu narodu za to odlikovanje svojega vzvišenega vladarja, katerega večje tudi krvne vezi z narodom onstran Donave.

Kot tretji govornik je nastopil bivši glavni urednik »Vremena«, narodni poslanec Zivančević, ki kliče zgodovino za pričo za globoko ljubezen med obema narodoma. Odnosaji med Romunijo in Jugoslavijo so edinstveni primer med narodi v zgodovini. Govornik vidi tudi mnogo skupnosti v zgodovinskem razvoju obeh držav, ki sta na isti način razvijali svoje narodne energije. Pred dvajsetimi leti je Romunija dvakrat zaporedoma stopila ob stran našega naroda ter se z njim vedno borila za pravico. Oba sta ustvarila svoji nacionalni državi. Poslanec Zivančević napešle omeni še sentimentalne vezi, ki jih je ljubezen obeh narodov za trajno zapečatila. Naš vladar je našel v Romuniji svojo življenjsko družico, naš narod pa svojo ljubljeno kraljico in mater, ki je zgled vsem materam naše zemlje. Narodna skupščina se je pri teh besedah zopet dvignila ter vzklikala Nj. Vel. kraljici in kraljevim otrokom. Govornik poziva narodne poslance, naj si globoko zabeležijo v spomin visoko odlikovanje našega vladarja, ki predstavlja garancijo, da bosta obe državi oko v oko zasledovali enake cilje v bodočnosti. Današnja manifestacija je za njega zgodovinski dokaz neveljive ljubezni med obema narodoma.

Dr. Kumanudi je nato predložil narodni skupščini brzojavni odgovor na brzojavko romunskega parlamenta, ki se glasi: »Jugoslovanska narodna skupščina je na svoji današnji seji dala izraz svoje hvaležnosti romunskemu parlamentu za izraze svoje hvaležnosti romunskemu parlamentu za izraze bratske solidarnosti in za izraze brateških čutov, katere v enaki meri vrača. Jugoslovanska narodna skupščina pozdravlja preko svojih poslancev romunski narod, s katerim je jugoslovanski narod vezan z najiskrenejšim prijateljstvom, ki temelji na neizbrisljivi medsebojni zvestobi. Živel kralj Karel II. Živel romunski narod!«

Narodna skupščina je odgovor sprejela z dolgotrajnim odobravanjem, ki se nikakor ni hotelo poleči.

Sprememba poslovnika.

Nato se je prešlo na dnevni red, ki je obsegal diskusijo nekaterih predlogov o spremembah skupščinskega poslovnika, ki so postale zaradi izkustev zadnjih mesecev potrebne. Poročevalec parlamentarne odbora Milan Sokić je v daljšem govoru opozoril na točko, ki so se morale spreminjati, kakor tudi na težave, katere je moral odbor prebrskati, da ni ručil avtoritete poslovnika. Najglavnejša sprememba se je izvršila v čl. 12. Po novem besedilu narodni poslanec ne sme več biti istočasno član upravnega odbora parobrodarskih podjetij, državnih sladkornih tovarn ter vseh drugih družb oziroma podjetij, ki so državna last ali v katerih je država udeležena za najmanj 5% kapitalom, oziroma, katere subvencionira. Ravno tako ne smejo narodni poslanci biti člani delniških družb, ki imajo rudarske koncesije ali ki imajo poslovne zveze z državo, ali ki uživajo začasno državni privilegij. Narodni poslanci so dolžni, da tekom enega meseca predložijo demisijsko na članstvo upravnih mest v imenovanih družbah. Ako bi poslanec ne dal ostavke v odrejenem času, potem se smatra, da je odločil poslanski mandat.

Čl. 13 se spreminja v toliko, da dobi narodna skupščina tri podpredsednike mesto dveh in pet tajnikov mesto štirih. Čl. 50 se razširi s sledečim določilom: Predsednik narodne skupščine ali posamezni poslanci, ki so dobili deset sopodpisnikov, imajo pravico, zahtevati poimensko klicanje, ako zapazuje, da se v narodni skupščini ne nahaja zadostno število narodnih predstavnikov. V čl. 128 dobi upravni odbor skupščine pravico, da delegira dva nadzorujoča člana v odbor za nabave. Poročevalec je opozoril na težkoče diskusije v odboru. Nekateri predstavniki so namreč predlagali, da morajo narodni poslanci za časa svojega mandata sploh prenehati z izvrševanjem vsake druge profesije, kakor recimo odvetniškega poklica. Odbor ni smel sprejeti tega stališča, češ da narodni poslanec še ne pomeni nikakega profesionalnega poklica, na drugi strani pa se narodna skupščina vendar ne more in ne sme odreči sodelovanju narodne inteligence, ki je posebno številno zastopana v odvetniškem poklicu. Glasovanja se je udeležilo 228 poslancev. Razen 2 so vsi glasovali za predlog odbora.

Zenske obrtne šole

Druga točka dnevnega reda je bila diskusija o ženskih obrtnih šolah. Poročevalec odbora dr. Smiljanč je imel hvaležno nalogo, da je v lepih in izbranih besedah hvalil vlogo, katere gre ženi pri vzgoji našega naraštaja in pri zgraditvi zdravega narodnega gospodarstva. Žena se danes udeležuje na vseh poljih, kjerkoli deluje mož. In s ponosom lahko trdi, da nikjer ne zaostaja, nasprotno, da šestokrat prekaša sposobnost moškega spola. Ona ve, da ni več danes daleč čas, ko se bo aktivno udeleževala tudi v politiki, in ko bodo po klopih narodne skupščine in na ministrijskih sedežih sodele predstavnice lepega spola, ki bodo spadale brez dvoma med najboljše in najbolj vztrajne delavke za narodni blagor. (Navdušeno ploskanje narodne skupščine.) Posebno na polju narodne umetnosti se je že dognalo, da so inženjski agenti potovali po naši državi in se žudili našim ročnim delom, našim pleteninam, jih pokupili ter jih potem pod imenom velikih modernih trdk vrgli kot svoje lastne izume na svetovni trg za drag denar. Mi moramo našim ženam pomagati, da bodo same šle s svojimi umetninami, katere so izum njihove bujne domišljije, na svetovni trg. Predstojajoči zakon bo zadostil prvim najnujnejšim potrebam, zato naj ga narodna skupščina sprejme.

Za poročevalcem je priporočal zakon še minister dr. Kramer, nakar se je vršilo glasovanje. Vseh 203 narodnih poslancev je glasovalo za ta predlog.

Nato so bili izvoljeni trije novi člani verifikacijskega odbora, in sicer dr. Uroš Trbojevič, dr. Branko Nikolić in Husein Kodić. Prihodnja seja je določena za ponedeljek.

SENAT

je na današnji seji diskutiral o zakonu o srednjih šolah. Poročevalec dr. Svetozar Tomić je v zelo dolgem in temeljitom govoru zagovarjal potrebo najmodernejših trgovskih šol, ki so za razmah našega gospodarstva neobhodno potrebne. Isto je poudarjal tudi senator dr. Šilović ter senator Milo Gavril. Glasovalo je za zakon vseh 57 senatorjev. Glede zakonskega predloga o spremembi poslovnega reda se diskusija še ni končala ter se bo nadaljevala na prihodnji seji.

Pravilnik o nadzoru nad izvozom živine

Kakor znano, je bil lani razglašen zakon o organizaciji in kontroli izvoza živine, živalskih proizvodov in predelkov z dne 14. decembra 1931.

Kakor določa zakon v svojem čl. 2, bo trgovinsko ministristvo izvrševalo kontrolo nad izvozom živine po uradu za kontrolo izvoza živine. Ta urad bo osnovan pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Pri uradu samem pa bo ustanovljen strokovni odbor, ki bo kontroliral in odobral razdelitev kontingentov živine za izvoz, predloženo od urada na podlagi registriranih prijav. Odbor bo tudi preveril vsaj izvoznikov v register. Predsednik odbora bo načelnik oddelka za zunanjo trgovino in trgovinsko politiko, podpredsednik pa šef Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Poleg teh dveh predstavnikov trgovinskega ministristva (načelnika oddelkov za živinorejstvo in veterinarstvo), en zastopnik prometnega ministristva, trije zastopniki Glavne zadrugne zveze kraljevine Jugoslavije, nadalje po eden zastopnik Zveze živinorejskih zadrug v Zagrebu, Zadruga za izvoz živine in proizvodov v Zagrebu, Zveza industrijev za predelavo mesa v Belgradu ter Združenja izvoznikov v Belgradu. Možna pa je postaviti še druge člane, vendar jih vseh skupaj ne sme biti več kot 15. Strokovni odbor sklepa z večino glasov. Trgovinski minister bo imenoval šefa urada.

Za dokaz, da so posamezna podjetja odnošne osebe pooblaščenca v okviru kontingenta izvažati, se bo izdajalo posebno potrdilo za izvoz, katerega podpisujeta predsednik odbora in šef urada.

Z izvozom živine in proizvodov v okviru kontingentov, ugotovljenih v trgovinskih pogodbah, se morejo baviti: vsa protokolirana izvozna podjetja, zadrugne zveze ter kmetijske in živinorejske zadruge, ko izvažajo proizvode svojih zadrugnikov, producenti in rejci živine, kadar sami ali v to svrhu združeni izvažajo svoje lastne proizvode, industrija mesnih proizvodov in klavnice. Vsa podjetja morajo biti registrirana v posebnem registru po določbah tega pravilnika. Pravilnik natančno določa, kaj je potrebno navesti v prijavi za registriranje. Vsako blago, ki se izvažata, mora imeti potrdilo za izvoz, izdano od urada za kontrolo izvoza živine. Pri natovarjenju pa potrdila vidirajo državni veterinarji ter šef železniške postaje. Tri izvoze je priložiti tovrstnemu listu, četrti izvoz pa postaja pošlje uradu v kontrolo. Od treh potrdil, priloženih tovrstnemu listu, zadržuje en izvod obmejne carinarnice, drugi izvod dobi urad, tretji pa ostane pri tovrstnem listu. Potrdila je treba kolkovati.

Vsak izvoznik bo pravočasno obveščen o dodeljenem mu kontingentu in bo dobil potrdila z označenim časovno količino. Najkasneje 11 dni pred tovarnenjem pa mora prijaviti količine, ki jih želi izvoziti. Koncem vsakega meseca bodo poslali izvozniki uradu poročila o izkoristitvi potrdil. Vsak izvoznik je dolžan, da na podlagi prejetih potrdil izvozi odredeni mu kontingent. Če ga pa ne more izvoziti, mora brzojavno obvestiti urad. Urad bo pravočasno in po potrebi odredil kakovost in težo žive živine, ki se bo v okviru kontingenta izvažala v posamezne države. Poleg potrdila za izvoz mora izvoznik imeti tudi veterinarsko potrdilo o zdravstvenem stanju živine itd.

TAKSE PRI IZVOZU ŽIVINE

Poleg pravilnika za izvoz živine in proizvodov so predpisane takse za potrdila. Na podlagi pravilnika je ministristvo trgovine in industrije predpisalo pravilnik o takсах pri izvozu živine in proizvodov.

Vsa potrdila se morajo namreč kolkovati s posebnimi koliki, katere bo predpisal trgovinski minister sporazumno s finančnim. Potrdila je treba plačati po posebni tabeli, in sicer: od vsakega komada goveda 20 Din, od prašiča 4 Din, od 100 kg misa 4 Din, za živino (živo) 10 Din za 100 kg, za zaklano živino za 100 kg 7 Din, za jaja za zabojo 1440 kom. 3 Din. Dana je tudi možnost, da

Gospodarsko zблиžanje Podonavja

Praga, 26. februarja. Tuktajšnji lieti se še vedno bavijo z gospodarsko konferenco v Brnu, katere so se udeležili predstavniki Českoslovaške, Madjarske, Poljske in Avstrije; predstavniki Jugoslavije in Romunije, ki so se prijavili za konferenco, so poslali pozdravne brzojavke. Konferenca je bila zasebnega značaja. Kakor znano, je bil na konferenci soglasno sprejet predlog bivšega českoslovaškega ministra Hotovca, naj se skličejo oficijelni predstavniki vseh omenjenih držav na konferenco za gospodarsko zблиžanje podonavskih držav.

Kako na Portugalskem mislijo likvidacijo diktature

Lizbona, 26. februarja. AA. V govoru, ki ga je včeraj imel pred civilnimi guvernerji portugalskih provinc in politiki, ki vodijo sedanjo vladno politiko, je portugalski notranji minister govoril tudi o bodočem ustavnem režimu, ki naj nadomesti diktaturo.

Ta bodoči režim, je rekel notranji minister, bo s stališča ustave nacionalističen režim, popolnoma neodvisen, suveren in bo predstavljal celoto, ki bo naspotna vsaki misli o federaciji ali konfederaciji ter bo odklanjala intervencijo inozemcev v portugalski notranji politiki.

Dalje je notranji minister izjavil, da ostane še nadalje v veljavi pogodba, ki jo je Portugalska sklenila z Anglijo.

Glede volitev predsednika republike je minister povedal, da se bo volil z neposrednim glasovanjem. Predsednik republike bo imenoval ministre, ki bodo odgovarjali narodu. Parlament bo izglasoval zakone in vršil kontrolo nad vlado, ne bo pa je mogel iz lastne želje vrči.

Na koncu je notranji minister izjavil, da za zdaj na Portugalskem ni aktualno vprašanje režima.

Smernice francoskim katoličanom za volitve

Pariz, 26. febr. tg. Francoski kardinali in škofje so se zbrali včeraj v papeški nuncijatu na konferenco radi oklica, ki naj se izda katoličanom ob priliki bodočih volitev v poslansko zbornico. V tem oklicu bodo zahtevali, da se katoličani izogibajo agresivnemu nacionalizmu v mednarodni politiki. Navzlic dolžnostim, ki jih imajo katoličani z ozirom na patriotsko mišljenje, ne smejo pozabiti, da morajo spoštovati tudi pravice drugih in da je treba bratsko sodelovati med narodi. V notranji politiki se zahteva, da se katoličani izogibajo tesnosrčnemu strankarskemu mišljenju in da se na polju socialne politike izogibajo razrednemu boju, nasprotno pa, da so za sodelovanje vseh delovnih ljudi. Katoličani naj skušajo preprečiti parlamentarno delovanje onim elementom, ki glasujejo za slabe zakone.

Razkol v madjaršem Penklubu

Budimpešta, 26. febr. Z. Pred nekaj dnevi so podali ostavko na svoj položaj v upravnem odboru Penkluba Julij Pekar, Franjo Herceg, Koloman Czato in Elemir Caesar, ki so zelo znani madjarski književniki. Dalje je podal demisijsko tudi podpredsednik Penkluba, včeraj pa je podal ostavko še nadvojvoda Josip Franc, pokrovitelj Penkluba, Uprava Penkluba je sporočila, da ne odgovarjajo resnici vesti, da se bo odgodil svetovni kongres Penklubov, ki bi se moral vršiti v mesecu maju v Budimpešti, temveč da je za ta kongres vse potrebno pripravljeno. V madjarskem književniškem življenju je ta ostavka izzvala precejšnje razburjenje in senzacijo. Domneva se, da je v zvezi z narodno stvarjo. Oni namreč, ki izstopili, zastopajo agresivno iredentistično stališče na vseh poljih javnega delovanja.

Moratorij za kmetijske dolgove

Bukarešt, 26. febr. Z. Adevrule piše, da bo vlada odstopila od zakona o konverziji kmetijskih dolgov ter odredila enoletni moratorij. Predstavniki velikih bank so imeli konferenco glede tega zakonskega načrta in sklenili, da bo treba dati dolgoročni moratorij kmetovalcem za njih dolgove. V tem času lahko v gospodarskem življenju nastanejo take spremembe, ki bodo omogočile konverzijo dolgov brez posebnih tresljajev. V tem smislu bo predložena vladi resolucija.

Za lesne trgovce

Belgrad, 26. febr. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je na podlagi poročil francoskega ministristva za kmetijstvo z dne 23. februarja za letošnji izrpan kontingent za navadni les (tarifne postavke 128, 127 bis 133) iz Jugoslavije za prvo tromesečje 1932. Na podlagi tega se ne more več uvoziti iz Jugoslavije v Francijo navaden les do 1. aprila t. l. Pošiljke, odposlane pred 26. februarjem smejo še v Francijo. 20. februarja t. l. je bil izrpan tudi globalni kontingent za prvo tromesečje v Alžir, določen z 18.000 tonami.

se te takse vsak čas izpremenijo. Pri registriranju izvoznikov na podlagi zakona o izvozu živine je položiti kavicjo 25.000 Din, in sicer direktno blagajni Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine za račun Urada za kontrolo izvoza živine. Možna je tudi položitev kavicje v garantnih pismih. Nadalje je možno, da se kavicje zmanjšajo zaradi izrečenih kazni.

Urad za kontrolo izvoza živine ima svoj posebni proračun v okviru Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Presček dohodkov gre v korist fonda za pospeševanje izvoza živine itd. na podlagi zakona o izvozu živine.

RAZDELITEV KONTINGENTA ZA IZVOZ V AVSTRIJO

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine bo razdelil živino, ki je namenjena za izvoz v Avstrijo, v tednu od 6. do 12. marca in dalje. Zato opozarja izvoznike, da pravočasno po pravilniku o kontroli izvoza živine, dostavijo svoje prijave najkasneje 11 dni pred onim tednom, v katerem nameravajo izvoziti živino. Za teden od 6. do 12. marca je poslednji dan prijave izključno sobota, dne 27. februarja. Pripominjamo, da je treba tudi položiti kavicjo v znesku 25.000 Din.

Na konferenci je bilo izbranih 6 odborov, in sicer za trgovino, promet, kmetijstvo, industrijo in še dve drugi gospodarski panogi. Industrijski odbor bo zasedal na Dunaju, glavni odbor pa v Pragi. Odbori delujejo pod okriljem Srednje-evropskega instituta za kulturno in gospodarsko zблиžanje. Nekateri lieti trdijo, da je na potu tega gospodarskega zблиžanja Madjarska revanžna politika. Na Madjarskem se tu pa tam sicer čujejo glasovi, da je obnovev Velike Madjarske utopija, vendar še večina madjarskega javnega mnjenja ni zrela za resnično sodelovanje z bližnjimi državami.

† Ivan Mandić

Ljubljana, 26. februarja.

Včeraj smo kratko javili, da je v sredo zvečer umrl v Zagrebu prof. Ivan Mandić, ravnatelj dijaškega internata za Istrane v Zagrebu.

Rajnkoga pokopljejo danes ob 10. Spreved pojde iz Dijaškega internata v Habeljevi ulici v cerkev sv. Marka, kjer se bo od pokopnice poslovil v nagrobnem govoru msgr dr. Rittig.

Na Mirogoju bo počivalo truplo enega izmed najbolj znanih istrskih narodnih delavcev, ki se je kot duhovnik posvetil predvsem moralni in gospodarski povzdigi zapuščenega istrskega ljudstva. Ivan Mandić se je rodil 20. julija 1880 v Rukavcu pri Matuljah v Istri. Gimnazijske nauke je dovršil na Sušaku, nakar se je vpisal v goriško bogoslovnico. Leta 1903 je bil posvečen v mašnika. Nekaj časa je služboval kot kaplan v Lovranu, nato kot župni upravitelj v Krbunah in končno kot župnik v Kaštelu na Bujišini. Tu je ostal do italijanske okupacije; tedaj je moral zapustiti Istro in zatekel se je v Jugoslavijo. Kmalu je postal ravnatelj Dijaškega internata v Karlovcu. Pozneje je bil imenovan za kateheta na realni gimnaziji v Zagrebu. Mnogo se je trudil za organizacijo istrskih izseljencev. Pomagal je posebno pri ustanavljanju »Jadranske študentske, denarnega zavoda za istrske izseljence, kakor tudi pri kolonizaciji Istranov.

Mandić je bil posebno znan kot zadrugi organizator, v Kaštelu je vse svoje mlade moči posvetil kulturnemu in gospodarskemu napredku Hrvatov. Ustanovil je posejilnico in pozneje vinarsko in mlekarstvo zadrugo, da bi svoje Istrane rešil iz rok italijanskih kapitalistov. Narod je budil tudi v narodnem smislu in s svojim delovanjem je zaježil prodiranje Italijanov na Bujišini. Bil je človek velikega duha, velik rodoljub, blag in požrtvovalen. Naj mu Bog poplača njegovo vztrajno in trdnopolno delo!

Trochi se bo zdravil na Češkem

Belgrad, 26. februarja. I. V tuktajšnjih českoslovaških krogih se zanikajo vesti, da je českoslovaška vlada dala dovoljenje bivšemu sovjetskemu komisarju Trockemu, da se stalno naseli na českoslovaškem. Res je samo toliko, da je Trocki prošil českoslovaško vlado, da bi se smel zdraviti nekaj mesecev v kakem českoslovaškem zdravilišču. Praška vlada tej humani prošnji ni mogla odneči ter je v resnici dovolila Trockemu in njegovi družini, da se lahko pride zdraviti za dobo treh mesecev, toda z izrecnim pismenim pristankom turške vlade, da ga bo vzela zopet nazaj v Turčijo, kakor hitro bo zdravljenje končano. Českoslovaška vlada pa ni nameravala dovoliti Trockemu trajnega bivanja v državi.

Osebnosti

Belgrad, 26. febr. I. Z ukazom Nj. V. kralja je bil postavljen za davčnega kontrolorja pri davčni upravi v Novem mestu Starki Rudolf, do sedaj kontrolor v Brezicah, za davčnega kontrolorja pri davčni upravi v Mariboru Anton Petek, do sedaj davčni kontrolor v Brezicah. Z naredbo trgovinskega ministristva je bila postavljen v glavno podružnico Drž. hip. banke v Zagrebu gđ. Teodora Bažur, v državno srednjo tehnično šolo v Ljubljani pa je bil premeščen Pavel Vrankar, do sedaj profesor na državni trgovski šoli v Sarajevu.

Belgrad, 26. febr. AA. S sklepom ministristva za socialno politiko in narodno zdravje je postavljen za sekundarnega zdravnika v bolnici za duševne bolezni v Novem Celju v 8. skupini dr. Franc Pestotnik, do sedaj sekundarni zdravnik bolnišnice za duševne bolezni na Studencu, na podlagi tozadevne prošnje.

Belgrad, 26. febr. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta na predlog predsednika ministristkega sveta upokojena dr. Oton Frančes in Ilija Trifunović, ministristra na razpoloženju.

Vremenska poročila

Na našo notico v časopisih smo prejeli poročila o vremenskih in snežnih prilikah iz sledečih krajev:

Borovnica, 26. februarja: Temperatura —5, jasno, snega 25—30 cm, smuka še dobra. Izgledi za nedeljo dobri; izgledi za smuške ture v okolici: Pokošje, Zavrh, Padež, proti Kožljeku čez Vinji vrh dobri.

Sostro (za Lipoglav in okolico), 26. februarja: Temperatura —8, veter severovzhodni, jasno, snega 15—20 cm, smuka manj ugodna. Izgledi za nedeljo manj ugodni.

Planinica pod Krimom, 26. februarja: Temperatura —10, jasno, veter severovzhodni, snega 25 cm (prišč), smuka dobra. Izgledi za nedeljo dobri. Izgledi za smuške ture v okolici Jezero, Sv. Lovrene dobri (za začetnike!). Postaja Notranje gorice.

Vrhnik, 26. februarja: Temperatura —5, jasno, mirno, snega 34 cm (srenj), smuka dobra. Izgledi za nedeljo dobri. Na Struci in Zaplani smuka idealna.

Cerknica, 26. februarja: Temperatura —4, oblačno z lahko burjo, snega 30 cm (srenj), smuka na Slivnici, Košljeku, Vinjem vrhu, Gornje Otave, Sv. Vid prav dobra. Izgledi za nedeljo prav dobri.

Višnja gora, 26. februarja: Temperatura —1, oblačno, burja, snega 30 cm (srež), smuka dobra. Brezovica pri Ljubljani, 26. februarja: Temperatura —7, jasno, veter vzhodni, snega 15 cm (zmrznen sneg), smuka dobra. Izgledi dobri za Sv. Jakob.

Logatec, 26. februarja: Temperatura —3, oblačno, severovzhodni, sneg suh, smuka dobra. Izgledi za okolico (Sekirica, Rovte, Ziri, Sv. Trije kralji) ugodni.

Sv. Katarina, Topol, Osovnik, 26. februarja: Temperatura —6, vreme oblačno, burja, snega 30 cm (srenj), smuka dobra.

Podnart, 26. februarja: Temperatura —1, snežni, severozapadni veter, snega 21 cm, južen. Begunje pri Cerknici, Mencišja: Temperatura —3, burja, oblačno, snega 20—25 cm (srenj).

Kranjska industrijska družba pred kazenskim senatom

Trpljenje in smrt slovenskega delavca na Javorniku

Ljubljana, 26. februarja.

Ze prejšnji teden se je vršila pred malim kazenskim senatom deželnega sodišča zanimiva, za socialne in tehnične razmere v tovarnah KID velenjskega razprava. Senatu je predsedoval s. o. s. dr. Ernest Kobe, a kot sodnika sta funkcionala gg. Anton Mladič in Jakob Jerman. Razprava je pokazala, da se marsikje pri naših industrijskih podjetjih zanemarijo najprej varnostne naprave. Žrtve malomarnosti v obratu KID je postal pošten in vreden delavec, skrben družinski oče Anton Kliner.

Državni tožilec dr. Fellacher je dvignil obtožbo proti 56-letnemu obratovodji Antonu Novaku in proti 53-letnemu obratnemu ravnatelju Franu Pisslingerju. Oba nosita po mnenju državnega tožilca osebno odgovornost za življenje delavca Klinerja. Obtožnica namreč navaja, da sta Anton Novak in Franc Pisslinger 23. junija lani, prvi kot delovodja, a drugi kot odgovorni ravnatelj, zakrivila smrt kurjača Antona Klinerja, dasi sta vedela, da je ta že poprej delal neopretrgoma 15 ur, torej brez mero, in da je moral vršiti naprej službo pri štirih plinskih generatorjih in da sta zakrivila zločinstvo zoper življenje in telo po § 185/II kaz. zak.

Žrtve preobremenjenosti.

Obtožnica navaja v razlogih, da se je pokojni Anton Kliner po 15 urnem napornem delu moral odzvati pozivu delovodje in priti ob 6 zjutraj znova na delo kot rezervna pomoč, ker je za delo določen kurjač Noč obolel in ni bilo nobenega nadomestila. Kljub izčrpanosti in izmučenosti je Kliner prišel na delo in delal pri generatorjih. Izčrpanost pa je bila zanj usodna, kajti brez pomoči je delal vse dopoldne in so ga nazadnje plini zadušili, ker ni bilo pri generatorjih po zakonu predpisanih varnostnih naprav in tudi ni imel Kliner nobenega pomočnika. Ko je okoli 11.30 njegov sin prinesel kosilo, je opazil, da oče leži pri generatorjih nezavesten. Poklical je takoj delavce na pomoč. Z umetnim dihanjem so ga skušali spraviti k življenju, a bilo je vse zaman. Prostor pri generatorjih je bil ves zakajen od dima. Izvedenec ing. Evgen Baraga je sam ugotovil, da so bili generatorji starejše konstrukcije in da ni bilo poprej nikakih varnostnih naprav.

Obratovodja Anton Novak je na prvi razpravi zanikal vsako krivdo. Priznal je, da mu je delavec Blažič prišel povedati, da kurjač Noč ne pride v službo, ker je zbolel. Nato je odredil, da mora priti v službo Anton Kliner, ki je rezervni kurjač. Po njega je poslal delavca Zorman, ki mu je prišel javiti, da Kliner ne pride, če ni »muse«. Odgovoril je Zormanu, da naj reče Klinerju, naj pride. Sam ni vedel, da je Kliner delal vso noč in tudi ni na njem opazil posebne utrujenosti. Videl je, da je drugače vse brezhibno funkcioniralo. Okoli pol 12 so mu javili, da je Klinerju postalo slabo. Novak je dalje navedel, da je Kliner delal prejšnji dan svojo redno službo od dveh popoldne do 10 zvečer, ni pa vedel, da je nato delal še nadure do 5 zjutraj.

Drugi obtoženec Fran Pisslinger, ki biva kot obrtni ravnatelj na Jesenicah že nad 25 let, a žal ne zna slovenskega jezika našega delavca trpina in tudi ni smatral za potrebno, da bi optiral za našo državo, se je izgovarjal, da to ni bila njegova stvar in je prav malomarno pripomnil nemško: »Ich fühle mich nicht schuldig! Erlauben Sie, dass ich deutsch spreche.«

Kaj pravijo priče.

Delavski zaupnik Jurij Jeram je pojasnil marsikatero zanimivost o obratu v tovarnah KID. Delo pri generatorjih je težko in nevarno. Izmučen človek zaradi dušilnosti plinov je vedno v nevarnosti. Doslej še ni bilo smrtnih slučajev, toda večkrat se je zgodilo pri generatorjih, da so delavci omedleli in so jih morali potem krepčati s konjakom. Pri generatorjih na Savi in Dobravi sta vedno po dva delavca, dočim je bil na Javorniku samo eden. Bivši ravnatelj Lukman je na Javorniku vpeljal samo enega delavca. Obratovodja Novaka je opisal kot obzirnega človeka.

»Dovolj imam 16 urc.

Pokojnikova žena Marija Kliner, ki dobiva iz bratovske skladišnice mesečnih 1000 Din in ki zahteva po svojem zastopniku dr. Juriju Adlešiču še 600 Din mesečno, je s težkim srem opisala tragedijo svojega moža, ki je skrbel za družino. Prišel je delavec Zorman zjutraj in sporočil, da naj reče možu zopet na delo. Rekel je: »Dovolj imam 16 urc.« Zorman je nato odšel in čez štiri ure se vrnil. Mož je dejal: »Mus je moša tite! In mož je šel in več ga ni bilo. Bil je v tovarni zaposlen 35 let. Imam tri nepreskrbljene otroke v starosti 3 do 10 let.«

Glavna priča delavca Ivan Zorman je natančno brez vsakih oledšav povedal vse dogodek, kako je moral iti po Klinerja na ukaz obratovodje Novaka. Ko je prvič prišel okoli 6 zjutraj h Klinerjevemu, da mora iti zopet na delo, je bil Kliner slabe volje. Novaku je potem v pisarni povedal, da ne more, a Novak mu je rekel, da mora.

Ostali priči Franc Potočnik in Ivan Blažič sta povedala nekatero podrobnosti. Kliner je delal Blažiču, da bo težko delal, ker je izmučen. Iz kotla se je zelo kadilo.

Malomarnost — kriva smrti.

Izvedenec ing. Evgen Baraga je podal dalje pismeno poročilo, v katerem poudarja, da so bili plinski generatorji starejše konstrukcije, neopremljeni z zaščitnimi napravami. Po nezdigi se je KID dala napraviti varnostne naprave. Iz generatorjev se je razvijal strupen plin dioksida, ki je povzročil Klinerjevo smrt. Skrajno malomarnost vidi v tem, da je bil kurjač Kliner toliko časa zaposlen.

Prva razprava je bila pretekli teden nato zaključena, ker je obramba predlagala še eno važno pričo, delovodjo Franceta Kreutzerja z Javornika. Na današnji razpravi je Kreutzer povedal, da je bil takrat, ko je delavec Zorman prišel javiti obtožencu Novaku, da Kliner ne more v službo, zaposlen v pisarni in da je slišal Zormanove besede, češ da mu je Kliner rekel, da ni »muse, ne pridem. Novak da mu je dejal, da naj pride. Delavec Zorman je bil še vdrugič zaslišan in konfrontiran s to pričo ter je še ponovno potrdil svoje izpovedi.

Tragika slovenskega delavca.

Po zaključnem dokazovanju so sledili govori državnega tožilca, zastopnika zasebne udeležence

žene Klinerjeve dr. Adlešiča in branitelja. Državni tožilec je v svojem govoru poudarjal, da Klinerjeva smrt pomenja globoko tragiko slovenskega delavstva v podjetjih KID. So tam tuji, ki jedo naš kruh, a se ne smatrajo za toliko dolžne, da bi spoštovali dušo slovenskega delavstva.

Zastopnik Marije Klinerjeve dr. Jurij Adlešič je v mirnem in logično zasnovanem govoru očrtal usodo našega delavstva. Dolžnost KID bi bila, da bi skrbela za varnostno zaščito delavcev, ki ne smejo biti samo golo orodje, marveč sestaven del podjetja. Vidi v postopanju KID veliko brezvestnosti in malomarnosti. To se pravi naravnost se igrati s človeškim življenjem.

Branitelj dr. Urbane je polemiziral proti izvajanjem državnega tožilca in zastopnika dr. Adlešiča ter je plediral za oprostitev obeh obtožencev. Na prvi razpravi je še poudarjal, da bi moral biti na zatožni klopi ves upravni odbor KID.

Danes je senat izrekel sodbo, ki je marsikoga frapirala. Obratovodja Anton Novak je bil spoznan za krivega zločinstva v smislu § 185-2 kaz. zak. in obsojen na 50 dni strogega zapora, pogojno za 2 leti, dočim je bil obratni ravnatelj Fran Pisslinger oproščen vsake krivde in kazni. V razlogih je predsednik senata poudarjal, da je kriv Novak, dočim ravnatelj ne zadene v tem pogledu nobena krivda.

S tem se je zaključila tragedija našega slovenskega delavca-trpina.

Mrliča v grobu okradel

Zagreb, 25. febr.

Pred kakimi petimi leti je v zagrebški bolnišnici umrl kmet Josip Strugar, iz vasi Moravče v okraju Sv. Ivana Zelina, katerega je bil v prepripi smrtno nevarno ranil njegov lastni brat. Pred smrtjo je izrazil željo, da bi ga pokopali na domačem pokopališču in z njim dali v grob njegovo srebrno uro, zlato verižico in prstan. Zaljubljen vdoja je ustrelega zadnji moževi želji ter svojega umrlega moža dve leti bridko objokavala. Čez dve leti pa se je priselil v njeno hišo mladi ključavničar Dragotin Gaberšak iz Zagreba.

Lansko leto je vdova velela Gaberšaku, naj prekoplje možev grob in njegovo truplo da v novo krsto, ker je stara že gotovo segnila. Tako vsaj sedaj pripoveduje Gaberšak in pravi, da je z nekim sovaščanom res izkopal rajnika in njegovo truplo položil v novo krsto. Pri tem je videl pri že razpadlem mrliču srebrno uro, zlato verižico, zlat prstan in zlate plombe v zobeh. Ker je bil lep pomladni dan, se Gaberšak mrliča ni prav nič bal, ampak mu je pobal vso zlatino ter mu hotel izravnati tudi zlate plombe iz čeljusti. Vendar se mu to ni posrečilo. Nato je zopet zasul grob, in stvar bi bila ostala skrita, ko bi ne bilo onega sovaščana Ivana Črgarja, ki je menda v vinemskem razpoloženju to reč pripovedoval drugim in nazadnje tudi Strugarjevi vdovi. Vdova je Gaberšaka ostro prijel, ali je res njenemu možu iz groba ukradel uro in verižico. Možakar je to odločno zanikal, kajpada. Izvedela pa je za to žandarmerija, ki je vso stvar prijavila in danes se je Gaberšak zagovarjal pred zagrebškimi sodniki. Ukradenih stvari pa seveda niso več dobili nazaj.

K Sv. Primožu v planinah!

Kamnik, 26. febr.

Privlačni so naši planinski kraji, zlasti proti spomladi v solčnih dneh. Ena najlepših točk je za malo slabše noge gotovo Sv. Primož z malo cerkvico sv. Petra in s prostrano gotično cerkvijo sv. Primoža in Felicijana, ki brani v sebi mnogo starih umetnin bodisi na stavbi sami, na slikah in cerkveni opravi. V tem prejšnja desetletja zelo obiskanem svetišču je vsako leto na tretjo, četrto in peto postno nedeljo ob 10 cerkveno opravilo.

Želeti je, da bi se ta božja pot poživila — zato romarji in ljubitelji planin na svidenje ob shodih!

Zlato poroko sta v krogu svojih otrok in domačih praznovala v začetku februarja v Rašici pri Velikih Laščah 84letni Matija Zakrajšek in njegova 72letna žena Marija roj. Brodnik. Bog ju živi!

Zaupno povedano:

Zobna pasta ne more nikoli nadomestiti zobozdravnika. Kdor ima npr. zobni kamen je najboljši, da gre k zobozdravniku, kdor pa ima zdrave zobe, ta rabi zobno pasto, ki služi samo enem namenu.

čistiti zobe in jih ohraniti lepo bele. Morete biti prepričani, da ODOL-zobna pasta temeljito čisti Vaše zobe in jih ohrani lepo bele.

Zapuščeni slepec in dobra gospa

Ljubljana 26. febr.

Ni še minil teden dni od tega, kar se je pripetilo v Ljubljani čuden dogodek, ki bi skoraj pokazal vso brezbriznost ljudi do revežev, če ne bi napravila izjeme v tem slučaju izjeme dobra gospa. V vlaku, ki je vozil od Zidanega mosta do Ljubljane, je bilo polno potnikov, nekateri pač s prtljago, drugi brez nje, nekateri v družbi, drugi zopet sami. Med temi, ki niso imeli ne prtljage in bili povsem sami, je bil tudi star, revno oblečen mož. Tih je ždel v kotu kupeja in nihče se ni zanimal zanj, sam pa tudi ni nikogar nadlegoval. Ko je vlak že prizvil, se je neka mlada gospa slučajno ozrla v moža. Videla, kako je nerodno vstal in se zadel ob klopi v kupeju. Pogledala mu je v zenice in se zdrznila. Zenice so bile blede, s čudnim izrazom, mož je bil slep. Gospa sama je imela s seboj prtljago in ji je bilo tudi kot ženski nerodno. Obrnila se je do raznih mladih in starejših mož in jih prosila: »Poglejte, mož je slep. Pomagajte mu iz vlaka! Nihče se ni zanimal ne za zapuščena slepca ne za prošnje gospe. Vsi so vdrli iz kupeja ter se vsuli na peron.

Gospa je postavila, predzadnja, svojo prtljago iz vagona na tla, slepec pa je ostal sam v kupeju. Počasi se je tudi on dvignil in se odpravil tipaje iz vagona. Gospa ga je čakala pri izhodu in v radnem trenutku prikočila, čeprav se je zelo ustrašila: Slepec je hotel iz vagona stopiti kar s celim korakom, tako da bi padel po stopnicah na tla in se gotovo težko pobil. Gospa mu je ponudila roko in ga sprehodila po stopnicah na peron.

Pri izhodu je čakal gospo njen mož. Seveda se je zelo začudil, ko je videl, kakšnega kavalirja vodi njegova soprega za roko kakor malega otroka. V dveh, treh besedah mu je gospa razložila, zakaj gre, naka sta oba spremila uboga slepca na tramvaj ter obenem skrbno naročila spovedniku, naj slepca previdno izkara pri bolnišnici, kamor je bil ubožen namenjen.

Zelo nazoren slučaj, ki res kaže, kdo ima v tih časih še notranjo srčno kulturo. Gotovo je bila gospa s svojim dobrim delanjem zadovoljna, pa tudi njen mož se je zaradi tega slučaja še bolj prepričal o dobroti svoje žene.

Sirovi ubijalec iz Košce - obsojen

Ljubljana, 26. febr.

Pred današnjim senatom so bile danes velike razprave. Na tajni razpravi je bil obsojen znani tržaški svedrovec Jordan Skufca na dve leti robije, ker je letos januarja vlomil v Gostilničarsko zadruho in odnesel poleg d. ugih stvari tudi 7000 Din vreden pisalni stroj. Razprava je bila tajna, ker je bil njegov pomagač še mladoletnik. Skufca je oni tip Primorcev, ki rojakom delajo sramoto in žive na račun mastnih podpor.

Druga razprava pred malim senatom pod predsedstvom s. o. s. g. Antona Mladiča pa je pokazala vso sramoto, ki jo delajo našemu poštemu ljudstvu junaki noža. Ta teden sploh se vrste razprave proti proslulim »voglarijem«. Ze v sredo je bila pred sodnikom-podincem krajša razprava zaradi tepeža, ki je nastal v gostilni Frančiške Jagodic v Kamniku ob priliki ženinovanske gostije. Na zatožni klopi je sedelo 5 uglednih mož. Med ženinovanjem je namreč nastal bud prepir, med katerim je nekdo udaril fanta Peterla tako na čelo, da je pozneje po sedmih dneh umrl v ljubljanski bolnišnici. Stije obtoženci, dva starejša moža, so zvrzali vso krivdo na mesarskega pomočnika, ki pa je v svojem zagovoru mestoma povedal resnico. Zadeva pa je zelo zagonetna in zamotana in je zato sodnik odredil prihodno razpravo kar na licu mesta v gostilni Jagodiceve v Kamniku.

Danes pa je pred mali senat stopil mlad, dokaj čedno oblečen Anton Dežman, sin kočarja in cerkovnika v Košci pri Poljsniku, okraj Litija. Tam so 24. novembra lani slavili ženitovanje v Dolančevi hiši. Poročil se je Alb. Dolanec. Fantje so voglarili. Spili so okoli 7 litrov vina in 1 liter žganja, a opolnoči je nastal med fanti prepir. Žrtve tega prepira je postal mladi Jože Feštajn, ki je prišel od vojakov na dopust. S kuhinjskim nožem ga je zaklal obtoženec Anton Dežman, nakar se je razvil pretep, med katerim je dobil obtoženec sam 11 vbojiljav.

Uboja obtoženi Anton Dežman je v svojem zagovoru omenil: »Prosim, gospod senat, ni mogče, da bi jaz začel. Bil sem v silobranu in sem sam dobil več ran. Pri nas so tako zanikarni ljudje.«

Priča Jože Dolanec, bratranec pokojnega Feštajna: »Feštajn ni imel v rokah bajoneta. Noben ni bil pijan. Dežman ga je sunil in je takoj padel po stopnicah. Dvakrat sem Dežmana vrezal v hrbet, da masčujem Feštajna.« Druga priča Janez Dolanec: »Voglari! smo. Nekateri so sitnosti prodajali in obtoženec je dejal s kuhinjskim nožem v roki: »Nocoj bo kdo mrtev! Zaklal ga bom kakor prašiča.«

Državni tožilec je v svojem govoru zahteval najstrožjo kazen, češ da je Anton Dežman pravi junak noža. »Taki ljudje,« je omenil, »so največja sramota za naše kmečko ljudstvo. V zadnjem času so se pretepi na ženitovanjih tako razpasli, da je treba krivce eksperimentirano kaznovati.« Branilec je poudarjal v svojem govoru, da je obtoženec dejanje storil v silobranu. Senat je Ant. Dežmana, ki kaže kljub svoji mladosti, največjo posurovelost, obsodil na 2 leti in 8 mesecev robije. P. esednik je v sodbi poudarjal dve obtežilni okoliščini, namreč nož in veliko surovost. Obsojeni Ant. Dežman je sprejel sodbo z največjim cinizmom in pripomnil: »To ni resnica! Se pritožim.« Zapustil je dvorano.

Od New Yorka do Trsta

S „Saturnijo“ od 9. do 24. januarja 1932

9.—24. januarja 1932.

»Saturnia« je namreč ime parniku, ki zadnja leta redno kroži med Evropo in Severno Ameriko. Parnik ima tri razrede in lahko bi rekli štiri, ker drugi razred je razdeljen med priprosti drugi razred in oni »de luxe«, ki dela nekaki prehod med prvim in drugim.

Na ta parnik sem se vkrcal 9. januarja v New Yorku, kjer je toplomer kazal 50 stopinj in so ljudje hodili po ulicah brez povrnikov. Obetala se nam je mirna in prijetna vožnja posebno, ker ni bilo opaziti nikakih visokih valov. A komaj smo bili na odprtem morju, nas je začelo zibati na vse strani, še bolj kakor je Kranje Francoza zibal in končno vzklilnil: »To je pa že preveč!« Takoj so bile vse postelje zasedene. Sicer pa ne mislim reči vse, kar jih je na parniku, ker bilo je le okrog 900 potnikov, torej komaj polovica, kar ta parnik more sprejeti na svoj krov. Večina potnikov je bila moškega spola. Tudi to je znamenje časa, da se namreč moške posebno oni, ki niso imeli družin pri sebi v Ameriki rajši vračajo na svojo zemljo kakor pa bi postopali brez dela še dalje po Ameriki. Po narodnosti je bila ogromna večina Italijanov in Grkov. Zadnje čase so priiselnske oblasti v Ameriki začele s posebno vmeno zasledovati one, ki so prišli v Združene države po nepostavnem potu in na zločince, ki niso ameriški državljani. Take golazni je bilo na tem parniku dosti. Tudi Ameriki že preseda kultura a la Al. Capone, zato jo pošilja nazaj kot vzorec brez vrednosti. Kot rečeno, do Gibraltarija nam morje ni dalo miru in vendar ni bilo valov, toda notranjost je vrela. V Gibraltariju je bila naša prva postaja. Kako se človek čuti domačega, ko pride v Evropo po dolgih letih. Nehote bi vzklilnil: »Sveta zemlja, posejana z bajoneti, okrašena s kamni, zakaj te ostali svet ne razume in ti ne pomaga do miru?« Ko sem zagledal kanone, ki strážijo to sotesko in gledajo kot pošasti iz trdnjave, sem se nehote vprašal: »Ali ne bi ti kanoni rajše obrnili svoja grozovita žrela, proti onim, ki so jih postavili sem, ako bi te reči, te človeške naredbe mogle imeti vsaj senco našega razuma?« Tudi Amerika je okrašena a kanoni, toda ti ležijo prazni kot spominki po parkih in muzejih. V New Yorku skoro 8 milijonskem mestu ni toliko oboroženih mož, kot v zakotnih evropskih mestih. Vesel, da smo se odpravili po 6 urnem nakladanju in odkladanju v Gibraltariju, smo zavili proti Afriki v Algier (izg. Alžir). Se ve me tam smo našli pravo poletje. Ljudje so se kopali kakor pri nas v največji vročini.

Mesto Algier, se lahko reče, je eno najlepših in kar je velikega pomena, ima najčistejše pristanišče, Algier spada pod francosko oblast in mesto je primeroma še novo mesto, toda krasne palače in ulice delajo vso čast francoski vladi.

Po 6 urnem odpočitku smo zapustili Afriko in jo ubrali na sever proti Franciji to je v pristanišče »Cannes« (izg. Kané). Teja pristanišča ne morem opisati, ker sem ravno tedaj obolel in sem bil primoran ostati v postelji do konca svojeja potovanja. Naj le mimogrede tu omenim v svarihi onim, ki so na potovanju, naj nikomur ne zaupaajo posebno ne na ladjah razen kapitanu. Še od poslednjega naj zahtevajo potrdilo, ako mu kaj izroče. Meni je šlo tako-le: Ko sem se v bolnišnici alekel, sem pustil denarnico v obleki, češ, saj bolniški etrežnik jo je zaklenil — in mirna Bosna. Toda na svoje razočaranje sem opazil, da od 22 dolarjev sta ostala le še dva in zastoj so bili vsi protesti ored vsemi oblastmi. Hočeš nočeš sem se

moral končno obrniti v Trstu na jugoslovanski konzulat, da mi je pomagal domov. Pravijo, da vsaka šola stane in ker sem bil jaz Jure, sem izgubil več ko enega Jurja.

Kar sem mogel razviditi iz slik, je mesto Cannes bolj letoviško mesto kot pa trgovsko in po krasnih hotelih in palačah je soditi, da tja zahaja vsa vzhodna francoska aristokracija v vseh letnih časih trati čas in denar. Podnebje je jako ugodno in mesto v zatíšju pred burjo ali silno vročino. Toda pustimo bogatimom uživanje in po triurnem prestanku se podamo proti solnčni Italiji. Mesta Neapelj to pol nisem videl in si ga niti zaželel nisem, ker sem se že dvakrat prej tu ustavil in sem se moral vsakokrat iti kopat ko sem se vrnil na parnik. Le nekaj črtic ne bom izpustil, ker kdor se mesta ni videl, ga bode zanimalo. Na prvi pogled s parnika napravi mesto silovit vtis in nekaj peeniškega čuti še tako zagriženi pesimist. Ko stopiš na suho, te takoj obda več ali manj sumljiva četa fakinov ali cestnih postopačev. Ako ti ne morejo z drugim postreči, te začno prositi v bogajme. Ne bom opisoval ulic in kaj se vse tam nahaja oziroma kaj ve prileti skozi okna odnotnih hiš, toda takoj se moraš ustaviti na sredni ulice, ko najdeš tam čredo kož in krav. »Late, late« (mleko, mleko), kriči za čredo stoječi, ne vem, ali pastir ali gospodar. In res, iz tretjeje in četrteje nadstropja se pokažejo ženske muze in v plehnato poseodo, ki jo imajo na vrvi, vržejo denar, ter vse skupaj spustijo dol pri melekarija, ki vpricho njih napolni merico in jo pošlje mami po vrvi v višave. Naše Posavke gotovo ne bo veselila ta vest, kako so njihovi italijanski sodelarji tenkosrčni glede lakovnosti in pristnosti mleka, toda le pogum Posavke, raiše bom pil posavsko, pa magari s Savo krščeno mleko, kakor pa to napoletaneko. Kar mi je bila uganka, je bilo tudi to, da sem opazil na moških in še bolj pri doraslih ženskah nenavadno zdravo rejenost. Neka narodna italijanska popevka pravi: Vedere Napoli, e dopo a morir! (Da vidiš Neapelj in potem pa lahko umrješ.) Saj res! Še ustreletiti se ni treba.

Ko zapustimo po 6 urnem oddihu Neapelj z mlekarstimi vzpenjačami, smo čez en dan vožnje v drugem italijanskem pristanišču, namreč v Palermo v Siciliji. To mesto je veliko bolj značno in tudi bolj moderno bodisi glede stavb kakor tudi ulic. Tu smo bili samo dve uri in se napotili proti Grški. V mestu Patras to pol nismo čakali niti pol dne. Navadno se tu ustavi parnik ves dan. Takoi ko zagleda mesto samo in suho gorovje, dobje vtis revščine in pomanjkanja. Skozi okno sem mogel opaziti, da v luki ni bilo one živahnosti kakor pred leti, ko sem se tam ustavil za ves dan. Dasiravno je bil krasen dan, je bilo le malo ljudi na pomolu in še ti so prišli čakati sivocev. Vsa ta pristaniška letargija se pa ne da primerjati z ono v Trstu, kamor smo dospeli 24. januarja. V. M.

Naše dijaštvo

Delegati za izredno skupščino Zveze slušatelj Aleksandrove univerze v Ljubljani, ki se bo vršila danes 27. t. m., se obveščajo, da se ta vrši ob 11 dopoldne in ne, kot je bilo to prvotno javljeno, ob 15. Udeležba za vse delegate strogo obvezna. Ker bosta skupščini prisostvovala g. rektor in univerzitetni senat, prosimo za točnost. — Predsedstvo ZSAU.

Ljubljana

O znižanju cen v kavarnah

Ugovori kavarnarjev

Ljubljana, 26. febr.

Danes ob 11 dopoldne se je vršila na mestnem magistratu seja, ki jo je sklicalo mestno tržno nadzorstvo na odredbo banske uprave. Podpirana od javnosti vodi banska uprava že dalj časa energično akcijo za znižanje cen. To akcijo vrši s pomočjo policije in tržnega nadzorstva. Zaradi znižanja cen surovinam, zlasti zaradi znižanja cen živin, so prišli najprej na vrsto mesarji, za tem gostilničarji, ki so se dolgo po znižanju cen živin prodajali hrano po starih visokih cenah, čeprav se je meso pocenilo za skoro polovico. Dosedanja akcija za znižanje cen po gostilnah, pri kateri ima eno glavnih zaslug tudi naš list, je bila uspešna. Sedaj so prišli na vrsto tudi kavarnarji, ki so bili pozvani, naj znižajo cene pijačam in živilom v svojih lokalih.

Zaradi tega se je vršila danes seja, ki so se je udeležili skoro vsi ljubljanski kavarnarji. Sejo je vodil zastopnik tržnega nadzorstva ravnatelj Dergane, prisostvoval pa je tudi zastopnik policije nadzornik Zajdel z uradnikom Lavričem. Z drugo gostilničarjev in kavarnarjev je zastopal predsednik Kavčič.

Na seji so se kavarnarji odločno izjavili, da ne morejo znižati svojih cen, ker se surovine za njihove proizvode dosedaj niso še prav nič pocenile, temveč celo podražile, torej prav nasprotno s cenami surovin za gostilne. Pač pa so se znatno povečale davčje in davščine. Nekateri kavarnarji z

velikimi režimami so dokazovali, da so že sedaj zaradi krize pasivni.

Izjavili so, da bodo po svojem načelstvu dokazali, da imajo v najboljšem slučaju le majhen dobiček, ki absolutno ne presegajo po zakonu o pobijanju draginje življenjskim potrebščinam dopustnega odstotka. So tudi mnenja, da njihovi obrati ne spadajo pod ta zakon, ker ne prodajajo stvari, ki jih vsakdo neobhodno potrebuje. Razen tega vzdržujejo tudi časopise, ki veljajo ogromne zneske. Dandanes smo doživeli celo to, da kavarne niso drugega, kakor navadne ogrevalnice. Navljali so, da so njihovi tovaršili v Zagrebu ukinili naročbe na časopise, ker so morali znižati cene pijač.

Na podlagi debat na tej anketi in na podlagi lastnih utemeljitev bosta tržno nadzorstvo in uprava policije sestavili o tem vprašanju poročilo banški upravi. Banska uprava bo preiskala, v koliko so ugovori kavarnarjev utemeljeni, zlasti onih, ki plačujejo ogromne najemnine, in katerim pijačam in živilom v kavarnah se bodo dale znižati cene in eventualno maksimirati.

Kavarnarji so še navedli, da se je kavarniško življenje v Ljubljani zelo razvilo, da kavarne precej pospešujejo tujski promet in da se objublja še nove konkurence. Tako se kaže otvorilo v kratkem v Ljubljani še štiri nove kavarne.

Seja je bila zelo burna in zaključena ob pol eni.

Kaj bo danes

Drama: »Zdravnik na postojpu«. Red E.
Opera: »Medea«. »Maska rdeče smrti«. »Dandini v vica«. Premijera. Red D.
Ljudski kino Vič-Glince: ob 8 vefilm v 9 dej. »Zlatov«.
Nočno službo imajo lekarne: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva 20.

● **Protialkoholna razstava.** Včeraj in danes se je mnogo ljudi udeležilo protialkoholne razstave v zeleni dvorani hotela Union. Zlasti je razveseljivo, da je obiskalo to razstavo mnogo šol pod vodstvom učitelja. — Opozorjamo, da bo razstava še odprta danes 27. t. m. in jutri od 9—18. Istotam se dobe programi za zaključno akademijo, ki se bo vršila v nedeljo 28. t. m. ob 8 zvečer v Delavski zbornici. Dijaki abstinentje se vlnudno vabijo, da se zbero danes ob 5 dopoldne v abstinentnem kolegiju v Kolodvorski ulici, kjer se bo sestalo mestno središče »Društva treznostne mladine«.

● **»Najdena hči« na odr Rokodelskega doma.** Jutri bodo vprizorile elužinke na odr Rokodelskega doma zanimivo in ganljivo igr »Najdena hči«. Vse, ki se zanimajo za delo na dramatičnem polju naših služkinj, prav vlnudno vabimo, da nas počaste s svojim obiskom. Vstopnice se bodo dobile jutri od 10—12 dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Začetek predstave bo točno ob 5 dopoldne.

● **Najlepše se zahvaljujemo cenjenim družinam dr. Adlesičevi, dr. Basajevi, dr. Dermastjevi, dr. Logarjevi, ing. Pehanijevi, Ložarjevi, gospodu dr. Koroseu, dr. Peganu, Sušniku in neimenovanemu, ki so nam poklonili razno obleko za naše akademike. Težko si je predstavljati, kolike vrednosti je zanje tako darilo, še posebej v teh težkih časih, ko so večji del še bolj navezani sami nase. Zato bomo hvaležni ako bodo našim imenovanim prijateljem sledili še drugi in tako pomagali našemu akademiku. Enako smo Vam hvaležni bodisi za perilo, obutev ali obleko. Vse darove sprejemamo v »Akad. domu sv. Cirila«, Strelšiška ulica 12 (Ljudski dom) pri vratarju. — Vincencijeva konferenca za akademike.**

● **Predavanje o Velebitu.** Slovensko planinsko društvo v Ljubljani je povabilo znanega hrvatskega planinca dr. Ivana Krajača, bivšega ministra, da priredi predavanje o Velebitu. — G. dr. Krajač se je povabilu odzval in bo predaval v Ljubljani dne 4. marca t. l. Predavanje bo pojasnjevalo okrog 70 eksoptičnih slik. — Dr. Krajač je eden najodličnejših hrvatskih alpinistov in eden najboljših poznavalcev Velebita, zato bodo njegova strokovna izvajanja gotovo vzbudila splošno zanimanje.

● **Peški zbor Glasbene Matice.** Prihodnja vaja v ponedeljek 29. februarja 1932 ob 18.15 zenski, ob 20 moški zbor.

● **Lov na berače.** Od časa do časa napravi ljubljanska policija lov na berače, ki jih je zlasti v teh časih v našem mestu več, kakor jih je bilo kdakoli poprej. Ne samo zima, temveč tudi občutno pomanjkanje vsakega zaslužka je povzročilo, da dandanes toliko ljudi berači, celo takih, ki bi

radi delali in so za delo zmorni, pa dela ne dobe. Včeraj, ko je bil petek, torej dan beračev, je policija lovila berače po vsem mestu. Imela je trdo delo, zakaj stiska je naučila tudi berače vse polno trikov, s katerimi se izogibljajo policiji. Skupno je bilo včeraj aretiranih do popoldne 14 beračev, ki bodo skoraj vsi izgnani v domovinske občine ali pa jih bo — zlasti bolj nepoboljšljive — izročila sodišču. Le z dvema ali tremi ni mogla policija nič primernega ukreniti, ker so bili pristane ljubljanske araje in jih torej ni bilo močje izgnati. Ti so se lahko emejali na tihem v pest, da jim se celo policija ni mogla nič napraviti. — Dalje je policija pobrala z ulic štiri zmružujoče ženske žalostnega polkica. Tudi te je izročila sodišču. — Ponoči sta bila aretirana še dva razgrajča.

● **Ponarejeni dvodinarniki.** V Ljubljani in okolici so se zopet pojavili ponarejeni dvodinarniki, za katere je težko ugotoviti, odkod prihajajo, ker jih ljudje, po navadi trgovci, odkrijejo šele pri pregledovanju inkasa. Dvodinarniki so zelo nerodno ponarejeni in jih razpečevalci najbrže spravljajo v promet med pravim drobižem. Občinstvo opozorjamo na take ponarejene novce.

● **Ukradeni potniški kovčeg.** Predanočnim ob pol 20 je prihitel na policijo potnik tvrke I. C. Mayer Martin Kugler in prijavil precejšnjo tatvino, ki se mu je pripetila pred četr ure pred Kresijo. Tam je stal njegov potniški avtomobil. Kugler sam pa je imel opravka v prostorih tvrke. V tem času je nekdo zmaknil z avtomobila potniški kovčeg zelene barve, v katerem je imel Kugler razne dražje vzorce blaga. V kovčku je bila skatlica z 48 svilenimi robci, vrednimi 3000 Din. Robci so bili v različnih barvah. Dalje je bilo v kovčku še: ena flanelasta odeva, ena flanelasta rjuha, aktivka rjave barve z vtisnjenim napisom »Jugočeška, Kranj — Dagmar svila«, naročilna knjiga tvrke I. C. Mayer, naročilna knjiga za čipke, potniška legitimacija, potrdilo o plačanih davkih in polnomočje za zastopstvo ter knjiga z vzorci čipk, vredna sama 1000 Din. Skupno trpi Kugler 4200 Din škode. Policija je uvedla za neznanim tatom obirno poizvedovanje.

● **Tatvina treh sukenj.** Soboslikar Ignac Omahen je prijavil tatvino treh sukenj, ki so bile vse ukradene na enem in istem kraju, namreč v hotelu »Soči«, kjer Omahen stanuje. Najprej je bila Omahnu ukradena stara, še ponošena rjava zimska suknja, vredna 300 Din, dan ali dva nato pa mu je bila ukradena lepa črna zimska suknja z zametastim ovratnikom, vredna 1600 Din, njegovemu vaku pa je bil ob istem času ukraden črn površnik, vreden 200 Din. Kdo bi te tri suknje ukradel, Omahen ne ve, sumi pa, da je to storil kdo od brezposelnih, ki prosojo v hotelu za brezplačno hrano.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

lofoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Mohorjeve knjige za doplačilo v letu 1932

Ohijesa

Slavni ameriški prirodopisec in potovalec Ernest Thompson Seton, ki je ustanovil organizacijo, ki je dandanes razširjena med mladino vsega sveta pod imenom »skavtizem«, je dal svoji ideji kot vzor Indijanca, kakršnega so opisali najboljši ameriški pisatelji, in imeval skavte »Indijance gozdne modrosti«.

Indijanci so bili mnogokrat od pisavcev indijancar zelo krivično opisani. Ko bi opisali vsi ti strašne krivice, ki so jih delali indijanskemu rodu, lakomni, brezsrčni in podivjani Evropeci, bi svet jokol od grozot.

Da bi torej slovenska mladina in ostalo čitajoče občinstvo spoznalo »rdečega moža« in njegovo življenje iz prvega vira, v pravi luči, od pisatelja rdečekožna, ki je kot takšen preživel 15 let svoje mladosti, sem priredil zanje knjigo »Ohijesa«. Spisal jo je Indijanec dr. Kristijan Aleksander Eastman. Rodil se je l. 1858, blizu Redwood Falls v Minnesoti. Oče mu je bil čistokrvni indijanski poglavar »Mnogo bliskova«, mati pa mešana krvi. Očeta so Američani po »minnesotskem klancu« (l. 1862.) zaprili, a dečka sta vzgajala v Kanadi stric in babica z očetove strani. Tako je preživel 15 let kot Indijanec Ohijesa. Medtem je njegove očie sprejel krščanstvo in omiko; zato so ga izpustili iz ječe, nkar je poiskal svojega Ohijesa in ga dal v šole. Pozneje je mladi Eastman študiral na več univerzah zdravilstvo in postal l. 1887. zdravnik. Bil je nekaj let v vladni službi in nato deloval kot zdravnik v št. Pavlu v Minnesoti. Od l. 1908. je zaposlen v uradu za indijanske zadeve. Napisal je več knjig o življenju svojih rojakov, ki so vzbudile v amerškem svetu veliko pozornost. Najbolj znani sta: »Indian Boyhood (mladi-

jančeva deška doba«), to je naša knjiga »Ohijesa«, in pa: Old Indian Days (»Iz starih indijanskih dni«).

V »Ohijesi« nam Eastman popisuje svojo mladost, ki mu je potekla v indijanskih taborih, kjer je z odraslimi vred prenašal vse sladkosti in grenkobe pustolovskega kočevniškega življenja. Tu zveemo, kako vestno so »divjaki« vzgajali svojo mladež in jo pripravljali za vse težave poznejšega življenja. Učili so jih, naj časte Velikega duha in spoštujejo starost, naj ljubijo resnico in se ogibljejo laži, naj bodo miroljubni in gostoljubni, a smrti naj se ne boje. Zdaj gledamo resne, zdaj spet vesele igre, ki se vrše po starem običaju; včasih poslušamo zvečer v šatoru pri ognju starika, ki pripoveduje povest iz stare zgodovine rodu, ali pa šaljivo slika smešen dogodek z lova, da se šator trese od smeha. Vmes včas zarožlja orožje, po taboru se razleže divji krik — sovražni napad; drugič se oglasi žalostna mrtvaška pesem — bojevniki so se vrnili z bojne poboja, nesejo mrtvega tovariša. Tako sledimo pisatelju z zanimanjem do poslednjega poglavja, kjer nam opisuje svoje prve vtise kulturnega sveta.

P. Holecček.

Knjiga, kakor nalašč za skavtsko mladino, lepo ilustrirana, stane broš. 21 Din, vezana v platno 30 Din.

P. MAVRICI TERAŠ: »PO STEZAH RESNICNE POPOLNOSTI«

(Strani 219. Založila Prodajalna Nieman v Ljubljani 1931. Cena 24 Din, po pošti 2 Din več. Vezana v pol platno 34 Din.)

Odkar smo se Slovenci otresli nemške nadvlade ter si skupno s Srbi in Hrvati ustvarili svojo narodno državo, je naredila naša slovenska kultura velikanski korak naprej. Na vseh poljih smo se uveljavili ter pokazali svetu, da smo zmorni napredka in da hočemo živeti svoje lastno kulturno življenje. Najlepši dokaz za to trditve je čudovit razvoj naše književnosti. V zadnjih desetih letih se je natisnilo v našem jeziku več knjig, kakor

Sklepi seje ljublj. magistratnega gremija

Ljubljana, 26. februarja.

Pri današnji seji magistratnega gremija so bili sprejeti sledeči sklepi:

Po poročilu obrtnega odseka se odklonila prošnja za koncesijo drogerije Mirclavu Jančigaju in Rudolfu Hafnerju iz razloga, ker imamo takih koncesij v Ljubljani že dovolj. — Podeli se dimnikarska koncesija Jožetu Vrhovcu pod pogojem, da njegova mati dosedanja koncesijo odloži.

Na poročilo mestnega ekonomata se dovoli kredit za varnostne odredbe, ki so potrebne, da se v mestnem poslopu št. 22 na Dolenjski cesti napravijo primerni prostori za otvorenje sprejemne in oddaje poštne postaje za barjanski in dol. okoliš. Zahtevo je stavila poštna direkcija, da ji bo omogočeno prožno priporočilo v ugodno rešitev ministrstvu prometa. — Razpravljalo se je o prošnji hišnih posestnikov Kambiha Franceta in Ljudmille, da se ne dovoli zastavliti hodnika pred kavarno »Emonoc« z mizami za goste ter kavarne. Gremij je bil mnenja, da bi se mogla dopuščati ena vrsta miz ob Aleksandrovi in ob Dunajski cesti. — Grošelj Tina je napravila mestni občini ponudbo, da vzame v najem mestno kopališče ob Ljubljani proti čisti letni najemščini za 10.000 Din in da prevzame tudi vse vzdrževalne stroške tega kopališča za časa trajanja zakupne dobe. Ker je bila ponudba ugodna za finance mestne občine, jo je mestni gremij osvojil pod pogojem, da se najemščina plačuje vedno vnapij. — Odkloni se prošnja Rudolfa Smrekarja in Filipa Rudolfa za nakup sveta v koloniji ob Cesti dveh cesarjev iz razloga, ker se bodo tamkaj še zidale zasilne stanovanjske hišice. — Ugodi se prošnja Društva za tujski promet v Kostanjevici ter se društvu brezplačno odda nekaj dreves iz mestne vrtinarije za razne parke mesta Kostanjevice.

Na poročilo mestnega fizikata se sklene, da se otroško dnevno zavetišče za šolsko mladino v Sp. Šiški namesti v novem Sokolskem domu ter se sokolskemu društvu plača za odstopljene prostore letna najemščina 30.000 Din. Otrokom bo na razpolago precej velika dvorana, lepa, velika kuhinja in obširni telovadni prostor na dvorišču. Prostori bodo odgovarjali vsem higienskim predpisom.

Razpisane kameninaste kadunje za zbiralne kanale mestne občine se oddajo kot najcenejšemu ponudniku tvrki Cihlar v Ljubljani za 98.100 D. Ofertalne licitacije so se udeležile še tri druge ljubljanske tvrke, katere pa so bile vse dražje. — Napravi se novo stopnišče pred urušilsko cerkvijo ter se naprava stopnic odda najcenejšemu ponudniku, kamnoseškemu mojstru Feliks Tomašu za 100.150 Din. Sklene se, da se obenem napravijo tudi nove stopnice pri cerkvi sv. Florijana.

Na poročilo mestnega gradbenega urada se podelijo sledeča

stavbna dovoljenja:

1. Kuslan Ivanki za adaptacijo skladišča na Karlovski 34. — 2. Zeleniškiemu uradniku Emeriku Kleblu za gradnjo visokopritlične dvodružinske hiše v bližini eraričnih smodnišnic. — 3. Vo-

dušek Mariji, posestnici, za gradnjo enonadstropne vile v Bogiščevci ulici poleg vije inž. dr. Nagodeta. — 4. Grum Ani za prilično provizorično gospodarsko poslopje v Karunovi ulici. — 5. Čada Marjani za gradnjo drvarnice na dvorišču njene hiše v Zvezdarski 4. — 6. Tvrki Triumphauto, d. z o. z. na Celovski cesti, za gradnjo portala, ograje in prodajnega paviljona. — 7. Fondu za zgradbo stanovanjskih hiš državnim železničarjem za ograditev stanovanjske kolonije ob Dunajski in Stadlonski cesti. — 8. Dr. Kraigherju Alojziju, zobozdravniku na Krekovem trgu 10, za provizoričen okenski predor v požarnem zidu proti Vodnikovemu trgu. — 9. Fabčiču Ivanu in Pavlu Ivanu za premostitev prodajnih provizoričnih paviljonov iz Cihlarjevega sveta na Vodovodni cesti na Kačičev svet na Dunajski cesti poleg mestne mitniške hiše. — 10. Snojju Andreju, posestniku v Crni vasi-Lipe za gradnjo prilične hiše in gospodarskega poslopja. — 11. Princu Pavlu in Frančišku za gradnjo prilične hiše in gospodarskega poslopja na parceli 408-2 ob Ižanski cesti. — 12. Vrhovcu Albinu, gostilničarju in posestniku na Borštnikovem trgu, za adaptacijo podstrešja v stanovanjske namene. — 13. Novaku Francetu, trgovcu na Kongresnem trgu 15, za adaptacijo izloženih oken. — 14. Tvrki inž. Dukiču in drug za kanalizacijo poslopja in dvorišča v Bohoričevi ulici. — 15. Posestniku Sivicu Josipu za prizidek in hišno kanalizacijo v Korytkovi ulici. — 16. Trgovcu Venceslavu Brezniku za adaptacijo veže v Stritarjevi 4. — 17. Gostilničarju Jakobu Vidmarju, pri »Mokarju« na Ižanski cesti, za enonadstropen stanovanjski prizidek ob cesti v Crno vas. — 18. Žiberni Mariji za prezidavo lokala za točilnico Breg 2. — 19. Stavbnemu polju za posestniku Josipu Novaku za enonadstropno hišo v Baragovi ulici. — 20. Bergant Cilki za zaslitno leseno prilično hišo ob poti proti mestnemu kopališču na Ljubljani. — 21. Ujčič Mariji, posestnici v Aleševčevi cesti, za enonadstropen prizidek k obstoječi hiši. — 22. Sič Mariji, posestnici v Cerkevni ulici, za adaptacijo kleti. — 23. Škafarju Feliks, posestniku v Crni vasi, za gradnjo prilične hiše.

Izdajo se sledeča

uporabna dovoljenja:

1. Ponikvarju Antonu, za prilično hišo na Ižanski cesti na parceli 461-1. — 2. Inž. Staretu, lastniku tovarne »Eka«, za adaptirane tovarniške prostore v Topniški ulici. Tovarna izdeluje najrazličnejše obročke in zaponke. — 3. Sabcu Alojziju, posestniku v koloniji »Železniške družine«, se dovoli uporaba provizoričnega kletnega stanovanja. — 4. Poštemu služitelju Francetu Gerljcu za visokopritlično hišo z mansardo na Hlovič 29. — 5. Ahlinu Franju, trgovcu na Celovski 56, za adaptirane prostore izkuba. — 6. Bergant Cilki za prilično leseno hišo na Ižanski 78.

Trgovcu Gregoru v Vošnjakovi ulici se za eno leto podaljša dovoljenje za obstoj njegove branjevske barake ob Bleiweisovi cesti. — Hotelarju Francetu Mikliču se dovoli obročno odplačilo stroškov za napravo robnikov ob Masarykovi cesti.

Zadnja poročila:

Nemški državni zbor odgoden

Berlin, 26. febr. tg. Nemški državni zbor se je nocoj ob 10 po dvanaesturni seji odgodil za nedoločen čas. Poprej je se odklonil z 291 proti 250 glasovom nezaupnico nemških nacionalcev proti finančnemu ministru Dietrichu. Odklonjen je bil tudi predlog komunistov, nemških nacionalcev in narodnih socialistov, da se razpusti nemški državni zbor. Razmerje glasov je bilo 299 proti 228. Dalje se je z 290 proti 254 glasovom sklenilo, da

se zasilne odredbe predkažejo proračunskemu odboru. Odklonjen je bil komunistični predlog, da izstopi Nemčija iz Zveze narodov. Sprejel pa je bil predlog, da se ukine odlok vojne ministra, ki narodnim socialistom ne dovoljuje vstopa v nemško vojsko. Za uklenje tega odloka so glasovali tudi socialni demokrati. Vprašanje pa je, ali se bo vojni minister Gröner oziral na to resolucijo.

Volivni zakon v senatu propadel

Pariz, 26. febr. tg. Novi volivni zakon, ki ga je sprejela poslanska zbornica, je v senatu propadel, ker so proti njemu v plenarni seji glasovali s 193 glasovi. Predlog o ženski volivni pravici in o volivni dolžnosti pa so vrnili nazaj senatni komisiji.

Iz narodne skupščine

Belgrad, 25. febr. AA. Prihodnja seja Narodne skupščine je sklicana za ponedeljek 29. februarja ob 9 dopoldne. Na dnevnem redu je 1. volitev enega podpredsednika in enega tajnika Narodne skupščine na podlagi sprememb in dopolnil poslovnika Narodne skupščine. 2. Volitev enega člana verifikacijskega odbora na mesto Mihajla Jeličja, ki je odstopil, in 3. razprava o proračunsko leto 1932-33.

Iz madžarskega parlamenta

Budimpešta, 26. febr. ž. Na včerajšnji popoldanski seji parlamenta je govoril bivši zunanji minister Gratz. V svojem govoru je govoril o potrebi spremembe gospodarstva in zahteval, da se ne spremeni gospodarska politika v Madžarski sami, temveč tudi v sosednjih državah. Z enim skom se ne more napraviti carinska unija, ker je ta ideja neustvarljiva. Rešitev gospodarske krize bi mogel znekrat rešiti preferencialni sistem. Vlada bi morala imenovati komisijo, da prouči to vprašanje. Vse srednjeevropske države se morajo zediniti za gospodarsko sodelovanje.

Lang je zahteval, da se odredi enoletni moratorij na Madžarskem. Socialist Budinger je zahteval, da se njegov zakonski predlog o tajnem glasovanju čimprej postavi na dnevni red.

in pri ljudeh v časti, z eno besedo, navajala te bo k pravemu krščanskemu življenju, k resnični popolnosti. Zato si jo čimpreje nabavi, potem pa jo zopet in zopet čitaj. Našel boš v njej mnogo duhovne tolažbe in duhovne pobude, imel boš od nje mnogo duhovne koristi. Denar, ki ga izdamo za dobre knjige, je zelo dobro naložen in donosa obilne koristi.

Frau Maria. Die Hochzeit von Quedlingburg. Ein Roman aus der Zeit Augustus des Starken. Verlag J. Kösel und Fr. Pustet München.

Zdi se, da je ta velika trilogija, ki jo je zasnovala in mojstrsko dovršila bogonadarena pisateljica Enrica von Handel-Mazzetti, dotaj premalo znana. Z nestrpnim radovednostjo smo odložili drugo knjigo, v kateri je zapletena zgodba dosegla svoj višek; željno smo pričakovali tretjo, zaključno knjigo.

Zdaj je celotno delo v knjigotrstvu. Brez dvoma je zadnja knjiga po zapletenosti dejanja, ki se končno presenetljivo izide, vredna sovrsnosti prvih dveh. Bralec mora nehoti obžudovati vsestransko znanje, globoko umsko izobrazbo svetovnoznan pisateljice Enrike, ki je prav tako temeljito poučena v verskih in liturgičnih vprašanjih, kakor tudi v znanju latinščine, francoščine, nemščine in raznih narečij takratnih generacij.

To je res knjiga, ki jo tudi za romane in podobno slovostvo manj doveljen bralec z vztrajnim zanimanjem čita. Malo je literarnih del, ki bi jih mogli tako toplo priporočiti, kot omenjeno trilogijo: I. Das Spiel von den zehn Jungfrauen; II. Dar Reformationsfest; III. Die Hochzeit von Quedlingburg.

Pisateljica je zabeležila ob sklepu opazko: S trilogijo »Frau Maria« sem začela pomladi 1928, zaključila sem jo 31. avg. 1931. — Bog naj bo z njo na njenih poljih!

Dnevna kronika

Požar v Gotovljah

Celje, 25. februarja. V sredo 24. februarja okrog 6 zvečer se je oglašil zvon župne cerkve v Gotovljah pri Zalcu. Naznanil je okolici, da gori v vasi, in klical na pomoč. Vnele so se saje v hiši posestnika Zupanca, a ogenj se je razširil v kratkem času tako, da je zajel vso hišo.

Z izredno naglico so prišli na lice mesta domači gasilci s svojo motorno brizgalico ter se lotili požrtvovalnega dela. Po kratkem času so prihiteli na kraj nesreče še gasilci iz Vrbja in iz Zalcu. Nvarnost je bila tem večja za sosedna poslopja, ker je pihal že vse popoldne močan veter, ki pa se je vprav v tem času malo polegal, a je vendarle delo ognjegašev precej oviralo. Stanovanjske hiše in svinjake na žalost ni bilo mogoče rešiti, pač pa se je posrečilo rešiti gospodarsko poslopje, ki je bilo komaj dva metra oddaljeno od goreče stanovanjske hiše. Veliko zasluge na tem je pripisoval poleg izredni požrtvovalnosti gasilcev tudi disciplini civilnega prebivalstva, ki je gasilce podpiralo na vso moč.

Sredi Zagreba oropan kmet

Zagreb, 25. febr.

Včeraj se je v Zagrebu zgodil slučaj, ko je bil sredi Zagreba ubogi in revni kmetič Stjepan Supica iz Gorskoga Kotara oropan vsega premoženja.

Supica je že dolgo zbiral borne dinarčke, da bi se odpravil v Zagreb in tukaj poiskal zdravila za svojo težko bolezen. S težavo sta pristradala z ženo zadostno vsoto, da se je presrečno najti mož lahko odpravil od doma in prišel v Zagreb. Nekam nerodno se je možu zdelo v velikem mestu in ni si vedel dosti pomagati. Že se je obrnil z vprašanjem do nekega postreščka, naj mu pove, kje bi našel kakšnega zdravnika. V tistem hipu se jima je pridružil neki neznanec, ki je bil tako ljubezniv, da je kmetiča hotel zastopati pospremiti k zdravniku. Neznanec je peljal kmeta v palačo Okrožnega urada. Prišla sta že v četrto nadstropje.

Tukaj je kmetič zaslišal, kako nekdo težko sopihajoč drvi za njima. V tistem hipu je kmetič že zaslišal, kako novodošlec vpije: »Lopova, denar sta mi pokradla! Stjepan Supica, Stari Ličan, je mirno odgovoril: »Ej, brate! Boga mi! Jaz ne. Naj ne vidim ne svoje žene ne svojih otrok! Novodošlec pa je trdil svojo, dokler ni Ličan pokazal svoje knjižice s 700 Din, rekoč: »Tu je moj denar, pa me preišči! In sedaj je še kmetov spremljevalec začel preiskovati kmeta in ga je preiskoval toliko časa, dokler se oni tretji ni izgubil s knjižico in 700 Din. Ko je ta izgubil, se je obrnil tudi spremljevalcu in zbežal. Kmet Supica pa je ostal sredi Zagreba daleč od doma brez knjižice, brez denarja, brez zdravil in brez zdravnika.

Koledar

Sobota, 27. februarja: Gabriel od Zalostne Matere božje; Baldomir, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Črnomlju je po daljši hudi bolezni v četrtek, dne 25. t. m. umrla gospa Ana Mesensnelova, soproga g. Julija Mesensnela, komandirja žandarmerijske postaje v Sošanju. Poleg svojega moža in staršev, pri katerih je za časa svoje bolezni bivala, zapušta še sina Julija, dijaka novomeške gimnazije. Dobri krščanski ženi blag spomin!

Ostale vesti

— Z ustavljanjem »Slovenec« pričenjamo letos nekoliko pozneje, ko druga leta, ker upoštevamo izredno težke razmere naših cenjenih naročnikov. Sedaj je pa skrajni čas za obnove vsaj delne naročnine. Želati pa je v svrhu reda in evidence, da nam vsak naročnik, ki trenutno ne zmore večjega zneska, nakaze vsaj delno naročnino in obenem po dopisnici sporoči, kdaj bo sigurno nakazal še nadaljnje plačilo.

— Oglasna naročila za zlati tedene, ki jih je te dni začela zbirati uprava našega lista za dneve 6., 9. in 13. marca v smislu tozadevnih objav, sprejemajo seveda tudi vse naše podružnice v Ljubljani, Mariboru in drugod, cenjena pismena naročila naj se pa radi enostavnosti naslavljaajo naravnost na upravo v Ljubljano. One p. n. tvrdke, ki morda pomotoma niso prejele našega vabilnega pisma, naj nam izvolijo to sporočiti kratko po dopisnici.

— Dr. Seipel v radiu. V nedeljo popoldne ob 5 h v dunajskem radiu predaval bivši avstrijski kancler prelat dr. Ignacij Seipel. Predmet predavanja bo zelo zanimiv in času primeren.

— Pozor lovci! Glavna skupščina Slovenskega Loveškega društva v Ljubljani bo dne 13. marca 1932 ob 10 popoldne v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Pristop imajo delegati podružnic, člani osrednjega odbora in oba računaka preglednika (§ 19 dr. pr.).

— Enoletni tečaj za otroke negovalke v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani sprejme še 5 zunanjih gojenk proti plačilu 200 Din mesečno. Stare morajo biti 18 let in imeti meščansko šolo.

— Vremensko poročilo s Pohorja (koča na »Peeku«) z dne 25. t. m.: Stara podlaga snega 70 cm, novo zapadel 5 cm, suh prsi; temperatura —3 C, smuka prav dobra, lahki severni vetrovi.

— Slovensko planinsko društvo sporoča občinstvu, da so odprti in oskrbovane sledeče koče in domovi: V Triglavskem pogorju: Stara Aljaževa koča (neoskrbovana), Erjavčeva koča na Vrščici (odprta in oskrbovana ob nedeljah in praznikih ter dnevi pred nedeljami in prazniki). — V Karavan-kah: Valvazorjeva koča pod Stolom, Planinski dom na Kofarh (stalno odprta in oskrbovana). — V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, koča na Veliki Planini in Dom na Kravcu. — Nadalje sporočamo, da so odprte in oskrbovane vse leto: novozgrajena postojanka na Sv. gori, koča na Sveti planini, novo zgrajeni Dom na Mrzlici, vse koče na Pohorju, Celjska koča nad Celjem ter Piekernikova in Tilerjeva koča v Logarski dolini.

— Dr. J. Jerajeva Sociologija so dobi v vseh knjižarnah in pri pisatelju v Mariboru, Gledališjska ulica 2. S poštno vred stane le 27 Din.

— Težave kmetov zaradi snega. Iz Nove Gradiške poročajo: Dne 25. t. m. je pri nas zopet začelo snežiti. Kmetje, ki so se pred 14 dnevi veselili snega, da bo namočil z ozimino posejano zemljo, so sedaj v skrbeh zaradi dolge zime. Koncem februarja bi se morali sejati koruzo, pa še pokriva zemljo 30 cm debel sneg, na Savi je pa še več ledu.

— Kmetom manjka živinske krme. Kmete po vsej Slavoniji in sosednji severni Bosni silno skrbi, kako bodo prekrmlili svojo živino. Preteklo leto je bilo zelo malo sena, že pred meseci so morali za drag denar kupovati krmo za živino. Zaradi snega in dolge zime bodo kmetje prisiljeni delj

časa, kakor so mislili, imeti živino pri jastih, ker na paše še ni mogoče misliti. Ker je poleg tega cena živini zelo nizka, si lahko mislimo, v kako težkem položaju se nahajajo kmetje.

— Sa francosko kolonialno orožništvo v Indokini nabirajo mladeniče v Vinkovcih in okolici. Priglasilo se je že več mladeničev z maturo.

— Teden dni si je pripravil vešala. Obmej-ni št. 11 je globoko pretresla vest o nesrečni smrti 76 letnega bivšega pismošega Leopolda Kramerja, ki je bil v vasi kakor tudi v širni okolici dobro znan. Zadnje čase je bolehal na živcih in je bil silno potrter so na njem opazili veliko potrtost, kar je gotovo vzrok obupnega koraka, ki ga je izvršil v sredo. Še pred dobrim tednom so ga domačini videli, kako je zabijal v šupi v steber debel klin. Čestokrat se je nato mudil v šupi in tako je tudi v sredo odšel v ta prostor. Ker ga dolgo ni bilo nazaj, se je polastila domačih skrb, šli so pogledat ter našli nesrečnega moža obešenega na steburu, na klinu, katerega si je že pred dobrim tednom pripravil za svojo smrt. Bil je že mrtev ter so bili vsi poskusi, da ga spravijo ponovno k življenju, zaman. Nesrečnik si je najbrže v duševni zmedenosti vzel življenje.

Togal tablete

Pri bolečinah v členkih, pri protinu in isiasu se doseže dober uspeh s Togal tabletami. Njih delovanje je hitro in učinkovito, brez škodljivih stranskih pojavov. Vprašajte svojega lekarnarja! Dobivajo se v vseh apotekah.

Odobreno od ministrstva soc. politike in narodnega zdravja, S. br. 1437 od 5. II. 1932.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 15 od 24. februarja t. l. so objavljena »Pravila za opravljanje praktičnega učiteljskega izpita«, dalje »Pravilnik o obliki, vsebini in načinu izdajanja zdravniških potrdil«, »Tarifa o pobiranju živigovine in drugih pristojbin za dela osrednje uprave za mere in dragocene kovine«, »Norme za opeko«, »Norme za opeko iz apna in peska«, »Norme za statukturno trstiko«, »Norme za pletenice iz stukturne trstike«, »Objave o pobiranju običajnih trošarin v letu 1932« in »Vložitev prijav za druginjske doklade državnih upokojencev«.

— Kmetijski pouk po radiu v prvi polovici marca 1932. V četrtek, dne 3. marca t. l. ob pol 7 zvečer predava g. ing. Viktor Novak o gozdarstvu i. s. o. prirastku lesa v gozdu. — V nedeljo, dne 6. marca ob 8 jutraj predava g. ravnatelj ing. Lah o poljedelstvu in sicer o prvih pomladanskih delih na polju. V nedeljo, dne 10. marca ob pol 7 zvečer predava g. ravnatelj ing. Lah o poljedelstvu in sicer o pravilnem spomladanskem gojenju. V nedeljo, dne 13. marca ob 8 jutraj predava g. Jože Strekelj o vrtnarstvu in sicer o ureditvi domačega vrta. Razven teh predavanj se vrše še poljudna predavanja o mlekarstvu ob nedeljah ob 15. V nedeljo, dne 6. marca ob 15 govori g. Franc Pavlica o predmetu: »Kako pridelujemo sir iz manjših količin mleka«. V nedeljo, dne 13. marca ob 15 govori isti predavatelj o predmetu: »Kako dvigniti potrošni mleka in surovega masla«. Opozorjamo, da se odslej naprej vrše kmetijski predavanja ob četrkih pol ure pozneje, t. j. ob pol 7 zvečer.

— Noseče matere se morajo skrbno varovati vsakega zaprtja z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Prestojniki vseučilišjskih klinik za ženske hvalijo soglasno pristno »Franz-Josef« vodo, ker se lahko zauživa in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Stekli psi na deželi. Oblosti na deželi so te dni poslane v mesto že ponovno poročila, da se na deželi klatijo psi, ki so zelo sumljivi stekline. Seveda, če le gre, takega psa takoj pobijete. Te dni se je priključil v vas Potok pri Vačah srednje velik pes bele barve z rjavimi lisami. Pes je imel vse znake stekline in je ugriznil nekega triletnega dečka iz Potoka. Uradno poročilo pravi, da »se je istega ubilo«. Po vsej verjetnosti je bil ubit najbrže pes, dečka pa so poslali v bolnišnico.

— Na skrivnostno način izginila. V Dubrovniku so pred dnevi pogrešili gospo Vero Zamurovič, ženo železniškega zdravnika v Melencih (Bečkeret). Gospa Zamurovičeva je prišla koncem januarja na našo riviero na odhiti. Bila je živčno bolna in je, kakor pripovedujejo, že pred petimi leti poskušala izvršiti samoumor. Zamurovičeva je prišla v Dubrovnik 25. januarja in se nastanila v hotelu Imperial. Bila je vedno sama in se je izogibala vsake družbe. Dne 30. januarja je odpovedala hotelsko sobo in naslednji dan je odposlala svojo priljago po železnici v Melence. Zamurovičeva je baje istega dne popoldne kupila vozni listek prvega razreda iz Dubrovnika do Melene in vstopila v vlak, ki odhaja okrog 6 iz Dubrovnika v Sarajevo. Zaslišan je bil sprevednik, ki je imel v tem vlaku službo. Pokazali so mu fotografijo Zamurovičeve in on je v njej spoznal gospo v perzijskem ogrinjalu, ki se je vozila v prvem razredu do Mostarja. Sprevednik se spominja, da je gospa Zamurovičeva blizu Huma legla in da jo je v bližini Gabele vprašal, če želi v Mostarju večerjati. Gospa je odvrnila, da ima večerjo s seboj in da ne bo izstopila. Sprevednik je končno odločno izjavil, da je videl, ko je v Mostarju končal svojo službo, gospo Zamurovičovo spati v kopeju. Zaslišan je bil tudi sprevednik, ki je v Mostarju nastopil svojo službo in jo opravil do Sarajeva. Ta je izjavil, da se ne spominja, da bi se označenega dne vozila kakšna dama v prvem razredu. Sled za Zamurovičovo je tedaj izginila na mostarski železniški postaji. Dubrovniška policija, ki je doslej vodila preiskavo, je nadaljnjo preiskavo odstopila mostarski policiji.

— Karta kraljevine Jugoslavije z najnovejšo upravno razdelitvijo na banovine (kr. dekret z dne 3. septembra 1930), merilo 1:1.000.000, velikost 95x79, cena 35 Din. Karta je tako pregledna, upošteva vsa mesta in večje kraje v državi, tisk je jasev in večbarven; je to po septembru 1930 prva karta, ki upošteva natančno nove meje banovin. Vsaka pisarna, urad ali privatnik bo s karto gotovo zadovoljen. Priporočamo. Dobi se v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

— Zaprtje. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom naravne »Franz-Josef« grenčice zelo zadovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protinu, revmatizmu, kamnu ali sladkorni bolezni.

— Milijonski dediš. Svoj čas smo že poročali o milijonski dedišini siromašnega ključavničarja Ferdinanda Boneta v Novem Sadu. Leta 1881 je namreč umrl v Indiji podkralj Edvard Bonet, ki je v svoji oporoki zapustil milijon funtov štorlingov,

Po lepo uspelem treznostnem kongresu se vrši v nedeljo 28. febr. v Delavski zbornici ob 20

zaključna akademija

z izbranim sporedom.

1. The Pet of the Areny — Les Sirènes — orkester dir. Borštnik.
 2. Golia: Manifest, dekl. Puc Milan.
 3. Tri narodne, solo-sopran Korenčan Stefi.
 4. E. Frelüh: »Auf bikes«, fantje — govori Emil Frelüh.
 5. Medved: »Vino ali voda« — dram. prizor. Osebe: Zdržnik — Puc Milan; Pijanec — Frelüh Emil; Zena — Ostanek Mira; Pivec — Marinsk Marjan.
 6. Bizet: Menuette: Schumann: Finale — violina — Zajc, čelo — Plantarič, klavir — Fink.
 7. Pozdrav.
 8. Drag. Kette: Pijanec — dekl. Emil Frelüh.
 9. Pavčić: Pojdem na prejo; Adamič: Nocoj je en lep večer; Pavčić: Dedek samonog — poje solo g. Dolničar.
 10. Alegorija (po zamisli Emila Frelüha).
- Vstopnine ni. Programi po 3 Din se dobe od danes naprej ves dan na razstavi v Unioinu ter v pisarni na Dunajski cesti št. 17.

Zapletena zadeva

Ljubljana, 26. februarja.

Danes beremo v »Učiteljskem Tovaršču« od 25. februarja na uvodnem mestu članek pod naslovom »Preganjanje učitelstva po starih metodah...« V tem članku je popisano, kako so včasih prestavljali učitelje ter nato nadaljuje:

»Po 6. januarju 1929 so se razmere v tem pogledu izboljšale in učitelstvo je upravičeno želelo in pričakovalo, da bo obvarovano pred stariimi metodami.

Zelo smo toliko bolj presenečeni nad sledečim: »Jutro« št. 32 z dne 7. februarja 1932 priobčuje: »Sokole na Rečici ob Savinji je zboroval preteklo nedeljo ob veliki udeležbi članstva. Zboru je predsedoval starosta br. Repenšek, ki je bil pri volitvah ponovno izvoljen za starosta. V odbor so še izvoljeni br. Gomiršek, br. Tiršek za prosvetarja mesto dosedanjega prezaposlenega šolskega upravitelja br. Kotnika, ki je obljubil seveda tudi za nadalje svojo pomoč.

»Jutro« št. 35 z dne 11. februarja 1932 pa dodaje poročilo sledeči komentar:

Sokol na Rečici ob Savinji. Prejeli smo tale dopis: »Gospod urednik! V nedeljski številki »Jutro« z dne 7. februarja ste priobčili dopis o občnem zboru Sokola na Rečici ob Savinji. Ko sem bil v nedeljo v gornjegrajskem kraju, me je poiskal starosta rečičkega Sokola g. Repenšek in me naprosil, naj izposlujem pri »Jutru« ugotovilo, da imenovan dopis glede volitve prosvetarja ni bil točen. Šolski upravitelj g. Zorko Kotnik ni bil namreč ponovno izvoljen za prosvetarja ne zaradi prezaposlenosti, marveč zategadelj, ker kot prosvetar kljub opetovanim pozivom ni hotel nositi sokolskega znaka in ker je na sokolski proslavi kraljevega rojstnega dne 17. novembra (proslava se je vršila 13. decembra in ne novembra, kot proslava ujedinitelj in ne za kraljev rojstni dan. Op. uredn. U. T.) kot slavnostni govornik govoril tako neokusno, da je izval glasen protest več uglednih gostov in da je morala proti njemu zategadelj nastopiti celo celjska sokolska župa. Z ozirom na to prošim cenjeno uredništvo, naj resirici na ljubo ugotovi, zakaj ni bil g. Šolski upravitelj Kotnik izvoljen za prosvetarja Sokola na Rečici ob Savinji. Zahvaljujoč se vnaprej za to ugotovitev, se beleži z veseloščitovanjem vdani Rasio Pustostemšek, narodni poslanec. V Ljubljani, 9. februarja 1932.«

Kakor smo informirani, ni nihče pozval tov. Kotnika, da mora nositi sokolski znak. Govor, ki ga je govoril tov. Kotnik na sokolski akademiji, je bil sprejet z dolgotrajnim odobravanjem ter je v originalu predložen oblasti, da se prepriča o zadevi iz govora samega. Na drugem mestu priobčujemo govor tov. Kotnika, ki ga je imel na ustanovnem občnem zboru Sokola v Rečici, ki dovolj priča proti vsem podtikanjem napram njemu z govornih strani.

Tako »Učiteljski Tovaršč«, ki na koncu svojega članka objavlja še izjavo Sokolske župe v Celju s podpisel starešine Smertnika in tajnika Geča, ki izjavljata, da dopis g. narodnega poslanca v »Jutru« dne 11. februarja ne odgovarja resnici.

Sedaj je vrsta na gospodu narodnem poslancu Rastu Pustostemšku, da ovrže trditve gorenjih izjav. Je pa ta zadeva res vkljub svoji zanimivosti od sila zapletena. Zato občinstvo napeto pričakuje, kdo bo imel zadnje besedo v tej zadevi, ki jo »Učiteljski Tovaršč« nazivlje — »nelepot«.

Ptuj

Adaptacija hiralnice. Dne 23. t. m. se je vršil lokalni ogled in razprava o določbi pogojev za podelitev gradbenega dovoljenja za dozidavo odnosno adaptacijo banovinske hiralnice v Ptuj. Bansko upravo sta zastopala dr. Kovarčič kot pravni referent in nadzvetnik inž. Dolenc, okrajno načelstvo glavar Mahnič, mestno občino ravnatelj Zavadlal, upravo hiralnice upravitelj Vuk ter bolnišnično kot mešarja primarij dr. Kühar. Komisija je po načrtih ugotovila, da se preuredi pritličje južnega krila hiralnice v centralno kuhinjo, refektorij pa za sestre. Na obdobju južnega krila stanovanje za sestre, na severnem krilu pa uradi hiralnice. Z dozidavo se dobi prostora za 60 hiralcev. Kletni prostori, ki služijo za kuhinjo, se preuredi v pralnico, sušilnico in likalnico. Komisija se je izjavila soglasno za izdajo stavbnega dovoljenja. Zastopnik mestne občine je pri tej priliki opozoril komisijo na nevezdržno stanje radi odpadnih vod iz hiralnice in bolnišnice. To že itak nevezdržno stanje se bo s povečavo hiralnice še poslabšalo, ako se ne bo izvedla kanalizacija obeh poslopij. Radi teh nedostatkov se je v javnosti in tudi že v časopisju mnogo razpravljalo. Bo skrajni čas, da se to vprašanje končno uredi, da se izbeže vednim pritožbam zlasti v poletnem času.

Neznani tatovi so ukradli Mihaelu Zupaniču, posestniku in županu na Hajdini 150 kg težko svinjco. Zupanič je ovdal zadevo orožnikom, ki so uvedli preiskavo ter so tatovom tudi že na sledu.

ki naj se razdeli med njegove najbližje sorodnike čez sto let. Preteklo leto je potekel rok, med dediči pa je prišlo do takih nesoglasij, da je bilo malo verjetno, da bi se ta spor mogel rešiti. Te dni pa je novosadski ključavničar Ferdinand Bonet, ki ima pravico do največjega dela zapuščine, dobil iz Londona obvestilo, da se bo zapuščina razdelila dne 1. maja in da naj poslje vse potrebne dokumente, da mu bodo mogli izročiti njegov del zapuščine.

Kašiatl?

potem pa

KRESIVAL.

Odobreno od Min. soc. politike in narodnega zdravja S. št. 1433, 6. II. 1932

Višnja gora

Kar nič ne popusti ta zima! Sv. Matija — pravijo, da led razbija, letos se mu je pa že sekira gotovo skrhala, dobro se mu zima upira! Danes — v petek — smo imeli še vedno —16° C mraza, še celo popoldne je na soncu pod ničlo.

Snučarji, snega imamo še dovolj, da si za smučanje ni želeli boljše! Izgledi, da bo do nedelje še pri tem ostalo, so najboljši. Zato smučarji v nedeljo v Višnjo goro! Tereni su, Duh, Zavrtače, Gradišče, Kucelj Vam nudijo najlepšo zimsko športno zabavo — v neposredni bližini Ljubljane, komaj dobre pol ure od postaje ste že v središču zimskega raja!

Ribnica

Gospodarska vest. Dne 28. t. m., to je v nedeljo ob osmih popoldne, se vrši občni zbor nabavljalne in prodajne zadruge v Gorenji vasi. Občni zbor se vrši v dvorani Prosv. društva v Ribnici. Na tem občnem zboru bo iz poročil razvidno, da se je zadruza, čeprav imamo gospodarsko krizo, izborna razvila. Prav zaradi krize smo je bili krvavo potrebni, da nam je prinesla zasluzka. Nekaterim trgovcem to seveda ni po volji, saj vemo zakaj. Oni pač tudi vedo, da je zadruza koristnega storila svojim članom. Zato se je bomo po občnem zboru še bolj trdno oklenili, ker v takih rokah, kot je sedaj, se mora zadruza obdržati in še bolj okrepiti.

Slovenske gorice

Sv. Ana. Dne 18. t. m. je na nepojasnjen način izbruhnil požar v hiši posestnika in mizarkega mojstra Adolfa Ferka, ki je vse upepelil. Škoda je zelo velika in je le deloma krita z zavarovalnico. Domači gasilci so z neumorno požrtvovalnostjo lokalizirali uničujoče plamene; radi po manjkanja vode pa gorečih posipij ni bilo mogoče pogasiti. Škoda je zelo velika in je le deloma krita z zavarovalnico.

Sv. Benedikt. Danes imamo tukaj celodnevni prosvetni tečaj zastopnikov prosvetnih društev Slovenskih goric; na tečaju bo govora o društvenem poslovanju ter o znani in pomembni okoliščini papeža Pija XI.

Negova. Pri nas radi prebiramo nedeljskega »Slovenec«, ki ga dobimo v prodaji pred cerkvijo. Zanimajo nas vse domače in tuje vesti, ki jih prinaša. Zadovoljni smo z njim.

Sv. Lenart. Leto dni ne sme v krčmo v smislu sodbe okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu posestnik Leopold Grabornik iz Jablancev. Prepoved konča z dnem 23. januarja 1933.

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Še nima župana. Po izvolitvi dosedanjega župana g. Benka za državnega poslancu, odnosedo od 1. decembra, ko je ta odločil župansko mesto, Sobota nima župana. Županske posle vodi začasno g. Franc Celi, trgovec in dosedanjji podžupan. Radi tega ni bilo tudi še proračunske seje in ne vemo, kako bo kaj v sedanji krizi izgledal sobotski proračun.

Prostovoljno gasilno društvo v Pečaroveh (Šoštovo) je kr. banska uprava razpustila po zakonu o zaščiti države. Ministrstvo je tozadevni odlok potrdilo.

Okrožni zdravnik izven svojega okolišja. V občini Cankovi ob avstrijski meji je sedež okrožnega zdravnika, ki pa stalno stanuje v Gornji Radgoni. Ker je ta okoliš precej velik, Gornja Radgona pa na drugi strani Mure, dokaj izven tega okolišja, se ljudje upravičeno pritožujejo nad to okolnostjo. Če kdo išče zdravniško pomoč, mora iti sedaj ali čez nemško Radgono in imeti dovoljenje za prestop meje, ali pa akozi nad 8 km oddaljene Petanjce z brodom čez Muro in po isti dolgi poti spet nazaj. Razume se, da pri vsem tem ljudje raje gredo h kakemu zdravniku v nemško Radgono in v tamkašnjih lekarnah kupijo tudi zdravila. S tem pa seveda znosijo letno lepe denar iz naše države. V naši krajini je to drugi primer, da človek okrožnega zdravnika, ki ga za to plača država, le z največjo težavo dobi v njegovem okolišju.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 27. februarja: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče. — 17.00 Salonski kvintet. — 18.00 Viktor Pirnat: Zumberški uskok. — 18.30 Drago Ula: Gimnastične vaje. — 19.00 Ga. Orthaber: Anglesčina. — 19.30 M. Pintar: Gornji Jadran. — 20.00 Prenos iz Zagreba: Opera »Eugen Onegin«.

Nedelja, 28. februarja: 8.00 Ing. Viktor Novak: O gozdarstvu (O sečnji). 9.00 Esperantsko predavanje Herkov: O Bledu. 9.30 Cerkevna glasba. 10.00 P. dr. R. Tominec: Osebnosti velikega tedna. 10.30 B. Pušenjak: Razvoj šahovske igre. 11.00 Salonski kvintet. 12.00 Čas, poročila, plošče. 15.15 Dekliška ura: Zena grško-rimske družbe in krščanstvo (gđ. A. Lebar). 15.45 Koncert mandolin s spremljevalcem kitare: Vmes poje gđ. Stelka Korenčan otroške in narodne pesmi. 16.30 I. Cankar: »Hilapic, drama, igra mladinska organizacija »Zare«, klas. gimn. 20.00 Koncert Sattnerjevega pevskega zbora. 21.00 Dr. Fr. Veber: Poročilo o rezultatih eksperimentalne fonetične študije. 21.15 Muzika 40. p. p. Triglavskega.

Drugi programi

Nedelja, 28. februarja: Belgrad: 12.30 Radio orkester. 16.00 Narodne pesmi. 19.00 Narodne melodije. 20.00 Romunska glasba. 21.10 Simfonični koncert. 22.20 Jazz. — Zagreb: 11.30 Plošče, 17.02 Plesna glasba. 20.30 Tambur. koncert. 22.00 Laha glasba. — Dunaj: 11.00 Simfonični koncert. 18.20 Lovci na glave v današnji Aziji in stari Evropi. 19.30 Pesmi. 20.10 Karneval v Rimu. — Rim: 10.15 Nabožna glasba. 12.30 Vokalni in instrumentalni koncert. 17.00 Simfonični koncert. 21.00 Operetni prenos. — Milan: 12.30 Operni koncert. 19.10 Peštra glasba. 20.15 Izbrana glasba. 21.00 Prenos iz opere. — Stuttgart: 18.25 Južno nemški kompozit. 20.00 Zabavna glasba. — London: 17.00 Koncert B. B. C. orkestra. 21.00 Bogoslužje. 22.05 XVIII. nedeljski koncert. — Berlin: 16.15 »Hoffmannove pripovedke«, opera, Offenbach. 20.00 Koncert. 22.00 Smuško prvenstvo Avstrije, nato plesna glasba. — Barcelona: 17.30 Operna glasba. 21.10 Plošče. — Mor. Ostrava: 19.00 Praga. 21.00 Bratislava. 22.20 Praga. — Praga: 19.00 Večerni koncert. 22.00 Orkestralni koncert. 21.00 Bratislava. 22.20 Laha glasba. — Katowice: 20.15 Poljudni koncert. 22.00 Violinski koncert. 23.00 Laha plesna glasba. — Langenberg: 18.00 Opoldanski koncert. 20.30 »Vitez Roland«, opera, J. Haydn. 22.00 Plesna glasba.

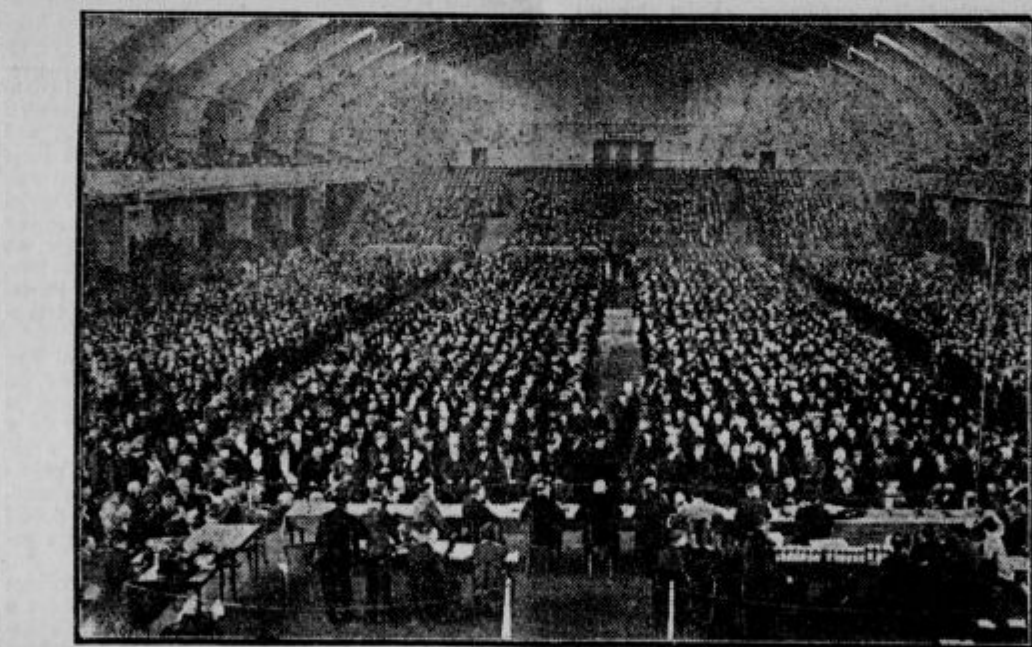
PODJARMLJENA CERKEV

Župnik o. Mihajil, ki je spisal v emigraciji najpomembnejšo in najbolj pretežno knjigo o stanju Ruske Cerkve (Mihajil Svjaščennik. Polnoženje Cerkvi v Sovjetski Rusiji. Odker bežavšega iz Rusii svjaščennika. Jeruzalem, decembra leta 1931.) je nedvomno mož borbene bojevitosti značaja. Če bi hoteli določiti literarne predloge njegove neupogljive osebnosti, bi se morali spomniti na velikanskega »prekomernega« diakona Ahilo v nepozabnih »Soborjanih« Ljeskova, ki je slučajno tudi njegov ožji rojak: oba sta zrasla na Donu in sta kozakška pokolenja. S tem bi bila označena prepričevalna iskrenost avtorjevega dragocenega poročila, a tudi njegovi nedostaki. Verska vnemlost o. Mihajila je zbrala zanimive podatke, ker je bil naš duhovnik vedno v ožjih stikih s prvoborniki za preganjanje Cerkve, a istočasno je ostala nedovzeta za vsako polovičarstvo. Čeprav je odgovarjal boljševikom pri zasliševanju, da »se potrdi ostati izven politike in celo nima nobene pravice do kateregakoli političnega prepričanja, ker živi samo za Cerkve«, je vendar ostal mnenja, da je zaslužen nastopil dolgo trnjevo pot, ki ga je preko različnih ječ pripeljala na »otoke solze« Solovkih. Čeprav nismo zagrešili nobenega političnega zločina, smo trpeli po zaslugi: vlada je pravilno razumela našo duševnost in nas morala zapreti. Zato je ostal o. Mihajil strasten nasprotnik vsakega sporazuma z brezbožnimi sovjeti. Ko so zvedeli proli koncu leta 1926 v Solovkih zaprti škofi in duhovniki o načrtu »konkordate«, ki ga je ponujala metropolitu Sergiju Glavna politična uprava, in se posvetovali o vsebini pozneje objavljenega protesta, je zahteval avtor, da bi »odkriti povedal nadpastir vladi vso resnico o nezalisanem verskem preganjanju in blagoslovil vernike na mučeništvo in smrt«. Muke in ječe so se mu zdele edino sredstvo za obvarovanje moralne avtoritete trpinčene duhovščine. Predlog je seveda propadel. Škofi so po pravici smatrali, da ni namenjen vladi, s katero bi bilo potrebno skleniti sporazum, temveč ljudstvu, da bi se uprlo vladi. Nekaj škof je očitajoče pripomnil avtorju: — Takoj se vidi vaša kozakška kri. Če že greste nad sovražnike in na smrt, se hočete, da bi vas spremljala vojna godba! Najbližji ljudje, ki jih je vabil o. Mihajil »na goro Kalvarijo«, so mu odgovorili: — »Ti si blaznec! Porazgubil je naposled kose vse stare prijatelje ter ostal sam. (Imam somišljenike, a kje so? Vsi so osamljeni kakor tudi jaz in porazgubljeni križem Rusije.) Slejkoprej ogorčeno odklanja Sergijev modus vivendi z »očuščeno od politike Cerkvij«. — To so sami krivi nauki. Kako bi mogel jaz, kristjan, priznati brezbožno oblast? Kaj pomeni, da ne smem biti njen politični nasprotnik? Če sem veren, o ipso — hočeš-nočeš — sovražem sem vladi, pobijam »revolucijska nabele« in oviram »gradnjo socialistične države«. — Seveda je umestno alično nabele sovrastvo do države samo pod sovjetsko brezbožno vlado, ki zatira sleherno versko življenje. Kot aktiven, za filozofska ugibanja malo dovzeten borec, občuti o. Mihajil samo, da se ni v stanju več zmeniti za Sergijevo cerkveno nadoblast, ki shaja s sovjeti. Pobegnil je iz Rusije, »ker se je bal pohujšanja«. — Nisem maral zaiti med one, ki se pogajajo z brezbožniki kajti to bi pomenilo padec, izdajo Renice, za katero sem šel v boj. Ne bi se zmenil za življenje, a rešiti sem hotel dušo, samo lastno dušo. Po uratolomnem begu je srečno prepotoval vso Rusijo od Belega do Črnega morja ter se rešil v sv. deželo. Vtisi, ki jih je nabral v teku potovanja, so nad vse dragoceni. Avtorjev sklep se glasi: — Pravoslavna Cerkve na Ruskem ni uničena, temveč obstoji slejkoprej, a zaman bi jo iskali v Sergijevem taboru. — Ostala je brez oltarjev in zakonite nadoblasti, — nahaja se po taboriščih za politično nezanesljivo prognozo, v prognanstvu, po ječah, kratkomalo bogveje. — Kakor rečeno, vpoštevati moramo pri presojanju teh podatkov avtorjevo ognjevitost, nedvomno in celo nestropno iskrenost!

Metropolit Sergij je šel na vse zahtevane žrtve, da bi »omogočil zakonito priznano neomajno osrednjo cerkveno upravo«. O. Mihajil zatrjuje, da je zapečatil s tem navidezni uspehom usodo ruske Cerkve, ker se je zavezal, da ne bo imenoval brez dovoljenja Glavne politične uprave nobenega škofa in omogočil njenim organom stalen vpogled v vse delovanje cerkvene sinode. Pooblaščen zastopnik G. P. U., zloglasni E. Tučkov, redno obiskuje do dvakrat na teden (enkrat prihaja obvezno) metropolitovo hišo. Dostojanstveno vprašuje slehernega obiskovalca, odkod je in kaj hoče, na to pa govori z metropolitom na samem. Če je nekdo določil Sergij novega škofa za neko diocezo, je slednjemu Tučkov čestital k imenovanju in takoj dodal: — Zdaj se boste morali oglasiti še pri meni na Lubjanki (t. j. v poslopju G. P. U.) da se bova končoveljavno o tem zmenila. — Nekaj škof

na deželi je o. Mihajilu ponujal župnijo ter ga »po prijateljsko naprej opozoril, da bo treba kandidatura prijavit G. P. U.-a. Sicer so bili obvezani duhovniki že v času pred Sergijevo pogodbo pri nastopu službe pisмено obljubili da bodo »kot pošteti sovjetki državljani oblasti prijavili vse revoluciji sovražne nakane«. Pogodba je malokaj izpremenila na dejanskem stanju, a cerkveni oblasti vzela ves ugled. Ali ni bila s tem predrago plačana pravica založiti in razpošiljati vsakoleten cerkveni uradni koledar z imenikom duhovščine? vprašuje o. Mihajil in tolmači Sergijevo politiko samo s starimi navadami iz predvojnih časov. »Če je bil Sergij pod carjem kot član nek. sinode vedno na uslugo po državi imenovanemu uradniku (ober prokuror) zakaj se ne bi pobotal še z G. P. U.? Vlada se je spremenila, a razmerje vlade do Cerkve je ostalo v bistvu isto. Zdaj v emigraciji odločno obsoja o. Mihajil ono manjšino ruskih župnij, ki je ostala zvesta moskovski cerkveni nadoblasti tudi po tem, ko jim je na zahtevo G. P. U. predpisal Sergij, da bi ustavile protisovjetsko propagando in pisмено priznale zakonitost sovjetske vlade. — O, moj Bog, — smo govorili v Moskvi, — kaj hočete? Mar ne razumejo, da nikakor ne želi Sergij uveljaviti to svojo nadoblast? Če bi mu odrekli pokorščino, bi mu s tem samo odvzeli neprijetno dolžno emigrantom naprej narekovati po G. P. U. predpisane odredbe! Kakor znano, je pretežna večina vernikov v emigraciji tudi uresničila to zatajeno pričakovanje s tem, da je poskusa s pariškim metropolitom Eulogijem na čelu začasno zavetišče pri carigradskem patriarhu.

A na Ruskem samem je Sergijeva pogodba občutno poslabšala položaj nesrečne pravoslavne Cerkve. Dokler so podpirali boljševiki razkolno »Obnovljeno cerkev« in preganjali pravoslavje, je ohranilo slednje notranjo neodvisnost. Verniki so kratkomalo niso zmenili za sovjetsko versko politiko. Toda zdaj je prišel Sergij sam, edini zakonit nadpastir na željo G. P. U. premeščati priljubljene škofo, razdirati obstoječe čvrste vezi med duhovščino in verniki. Ljudstvo je pričelo godrnjati, a Sergij se je čudil, zakaj ni protestiral nihče poprej pod carjem, ko je storila isto nek. sinoda? »Nihče se ni upal metropolit po pravici povedati v obraz, da je postal on samo organ G. P. U., ker bi bilo to nedopustno s cerkvenopravnega stališča.« Na to je prepovedal Sergij moliti v cerkvi za zaprte duhovnike, odvzel zaprtim škofom njih diocese ter naposled odredil molitve za sovjetje pri litanih. Prejel je nešteto seveda nepodpisanih protestov, kjer se mu je očitalo, da je zaslužil Cerkve brezbožnikom. Na svojem begu skozi Rusijo se je prepričal o. Mihajil, da so nastali skoro v sleherni kmečki župniji dvomi o zakonitosti Sergijeve nadoblasti. A kljub temu je metropolit prav lahko preprečil novi razkol in zatrl nezadovoljnost. Malokater duhovnik se je mu upal odkrito odpove-

Nad 11 tisoč upnikov in vlagateljev se je zbralo te dni v Berlinu pri obravnavi o konkurzu banke »Berliner Bank für Handel und Grundbesitz A. G.«, ki je pred meseci propadla. Razprava se je morala vršiti v prostorih velesojne. Ko so vlagatelji slišali, da se jim ponuja 30 odstotno poravnanje, so napadli sodnike in advokate in jih pretepli. Ker se policiji ni posrečilo pomiriti razjarjene upnike, je moralo nastopiti vojaštvo.

dati pokorščino. Avtor slika nam mučne razgovore v moskovski sinodi. Sergij je odgovarjal na proteste svojih škofov: — Povejte mi, kaj hočem? Jaz vem samo, da mora obstojati Cerkve tudi pod sovjeti. — In škofi so obmolknili, ker ni nihče vedel, kaj bi nasvetoval... Škof, ki je o. Mihajila več dni skrival na begu, je bil živčno popolnoma uničen. Mučila ga je huda nespečnost, posledica stalnih razgovorov v G. P. U., kjer se je vedno zopet moral zglasiti. A ko mu je begunec ponoči dokazoval, da bo treba Sergiju odpovedati pokorščino ter »nastopiti pot na Kalvarijo«, mu je škof odvrnil: — Upor ne bi spremenil obstoječe razmere in ne bi pomagal. Ne smem zapustiti moje stolice, ker se mi smili ljudstvo. Imamo veliko vernikov, kaj bi bilo z njimi? Saj ne pozna ljudstvo nobene druge pravoslavne Cerkve razen one, ki je pod Sergijem.

Za avtorjevo nedoslednost je značilno njegovo razmerje do prvega patriarha Tihona, ki ga slika kot svetnika. Tudi Tihon je po prvotnem odkrito napovedanem boju boljševikom moral priznati, da »tako ne gre«. Tudi je žrtvoval lasten ugled in sklenil sporazum z boljševiki, da bi obvaroval Cerkve razsula. Res se je dogajalo, da so v časih romali po njem imenovani škofi namesto določenega kraja v Sibirijo ali Solovke, toda patriarha tega ni bil kriv. »Imeli smo srečne čase. Čreda je tako spoštovala pastirje, da je vladalo slično prisrčno razmerje morebiti samo v prvih stoletjih po Kr. Moralni ugled Cerkve je stal na nedosežni višini. Se trpljenje v ječi je bilo lažje od one prekomerne spoštljivosti ljubezal, ki jo je ljudstvo naklonilo zaprtim duhovnikom. To občudovanje je ponekod neumljivo in nedostopno po oni neizprosni obsodbi, ki jo je pri avtorju arečal poznejši Sergijev sporazum.

Kakor rečeno, je ostal ognjevit o. Mihajil osamljen. »Na moja pisma o Sergiju mi je odgovorilo

Pes vodi slepca. V Potsdamu imajo poseben zavod, kjer dresirajo pse za vodnike slepcev. Ze tisoč takih psov je šlo iz tega zavoda. Vsi so dobri vodniki in zvesti tovariši ubogih slepih ljudi.

več škofov in župnikov, da razdiram cerkveno edinstvo, ker nastopam zoper zakonito nadoblast. Večina duhovščine »rada je sledila Sergiju, da bi ušla ječi. Nezadovoljniji so naposled pristali na dokaze Sergijevih zastopnikov, da bo lahko obsodil njegovo politiko samo bodoči od brezbožnikov neodvisen cerkveni sabor. »Rad priznam, da ni dozorela pretežna večina ruskih vernikov za odkrito mučeniško izpovedništvo. To je nedvomno omajalo Sergijevo moralno odpornost. Vsi moji sojetniki so bili nedvomno iskreni poštvovalni ljudje. Našli so prekanjenemu Tučkovu, ki je obljuboval, da bodo sovjetski zakoni ščitili cerkveno življenje. Kakor vsi ostali, sem dolgo mislil tudi jaz, da bomo lahko premostili prepad med cerkvijo in državo. Šele naposled sem se prepričal, da ni mogoče misliti o kateremkoli sodelovanju z brezbožno protiversko oblastjo... Večkrat sem slišal od gorečih vernikov eno in isto obupno izjavo: če smo zašli vsi v suženjstvo in ni več med duhovščino neustrašenih ljudi, naj pride pogibelj! Naj se zgodi po Tvoji volji, o Gospod! Tako je govoril obup. Ostala, okoli Sergija zbrana duhovščina nese slejkoprej težek križ in o. Mihajil hiti pripomniti, da ne sme nihče obsojati to večino, če »ni šel sam skozi ta peklenjski ogenj in mukoc.

Mračna slika, ki jo nam predloči ognjevit o. Mihajil, vsebuje dosti nedoslednosti, kajti odgovarja resničnemu življenju mučeniške ruske Cerkve ter odseva ponekod pristransko osebno ogorčenost. A nudi kljub vsemu tudi dragocen dokaz o nezlomljeni duševni moči vernega ruskega ljudstva.

Zaščita zaledja proti vojnim strupom

(Nadaljevanje.)

V vojni se ti plini redko uporabljajo sami, temveč se dodajajo drugim, hušim strupom z namenom, da bi onemogočili uporabo maske, ki bi jo vojaki sneli, hoteč prosto dihati, a bi se pri tem zastrupili.

8. Vojni plini in njihove lastnosti.

Ob pregledu in označbi vojnih strupov smo videli, da vplivajo na človeka različno, da niso n. pr. vsi koževci ali solzavci samo to, nego da imajo pomešane lastnosti. Nekateri delujejo takoj, drugi čez nekoliko časa, vedno pa je gostota strupa najvažnejši moment. Čim gostejši je strup, tem močnejša je zastrupitev in tem nevarnejše obolenje. Pri zastrupitvi pride tudi v poštev, koliko časa je deloval strup na človeka. Pomniti je treba, da redkejši plin, vdihavan delj časa, povzroči prav tako smrt, kakor prav gost plin, ki bi ga dihal le nekaj minut.

Pri obrambi proti vojnim plinom ne zadošča samo, da vemo, kako učinkujejo, temveč moramo poznati tudi njihovo kakovost in njihove lastnosti.

Kako jih spoznamo?

Pline spoznamo s prostimi očmi, z vonjem, kar je seve nevarno in s kemičnimi reagentijami. Skonstruirali so pa tudi posebne vrste aparate, detektorje, s katerimi pline lahko že na daleč odkrijemo in ugotovimo. Nekateri ljudje začutijo vsak plin že na veliko razdaljo, kar utegne biti v vojnem času ne samo njim temveč tudi drugim v korist.

Klor je zelenorumenave barve, je gost in težak ter ima značilen vonj po kloru. Ugotovimo ga z Vikarovim detektorjem, ki ni nič drugega nego petrolejska svetilka z bakrovim nastavkom, ki polkaže, ako je v zraku klor, na daleč zeleno barvo.

Fosgen je zelenkaste barve in ima vonj kot plesniv seme ali gnilo listje; ugotovimo ga z Gabrovim detektorjem, čigar princip je električni — potencial.

Cianovodenična kislina ima duha po grenkih mandeljnih. Ugotovimo jo s pomočjo 1 procentne pikrinske kisline z dodatkom 10 procentnega natrijevega karbonata, pod vplivom katerih pordečijo predmeti, zastrupljeni s cianovodenično kislino. Cianovodenična kislina je lažja od zraka.

Kloropikrin je tekočina, ki hitro izhlapeva; spozna se po ostrem vonju in vpliva na oči.

Iperit je rumenozelenkasta oljna tekočina in ima, ako je neprečiščen, duha po česnu. Kemično ga doženemo, ako z njim zastrupljeno zemljo zmešamo z raztopino natrijevega jodida in bakrovega sulfata v eproveti (stekleni posodi), nakar nastopi zamegljenost filtrata — tekočina, če vse še prej precedimo skozi poseben, pliniku podoben bel filtrirni papir. Vedeti pa moramo, da iperit kaj radi pomešajo z monoklorbenznom, to pa zato, da bi ga ne mogli spoznati po njegovem duhu.

Dick ima oster duha po česnu, lewisi je brezbarvno olje, ki se ne raztopi v vodi, etilidil klorarzen diši kot dobro sadje, difenilcianarzen kakor mandlji, ogljikov monoksid pa je brezbarven, nima vonja in je poleg cianovodenične kisline, kot smo že omenili, lažji kot zrak, medtem ko sta druga dva, klor in fosgen, težja.

Potrebno je kajpada tudi, da vemo, kako se vojni plini širijo.

Strupene pline prenaša iz kraja v kraj veter. Če ni vetra, se vsi težji plini zadržujejo v krajih, ki so nižji ali porastli z visoko travo, grmičjem ali drevjem. Ko so v svetovni vojni eksplozivne in plini napolnjene granate in bombe in se je plin sprostil, je zameglil, če ni bilo vetra, vso dolino približno 3—4 m visoko. Nemci so napadali s klorom oziroma s fosgenom le tedaj, če so videli, da piha veter proti sovražniku. V rove so navlekli ogromne bombe podolgate oblike, postavili na gosto drugo poleg druge včasih v dolžini nekaj kilometrov, opazovali smer in brzino vetra in v ugodnem trenutku na telefonski ukaz odprli vse nenkrat in bojno poljano je zagrnila gosta megla, ki se je vlekla proti sovražniku, deleč smrti vsem nezavarovanim vojakom.

Na golih hribskih in gladki površini vzvišenih krajev se težka klor in fosgen ne vzdržita, ker se radi svoje teže porazgubita v nižino. Močan dež in aneg zbijte težke pline na tla in jim zmanjšuje vpliv, vendar je vsa naplavinna po dežju lahko nekaj časa zastrupljena. Tudi megla veže precej časa strupene pline. Vroče solnce volne strupe hitreje razkroja in izhlapeva. Tako začne n. pr. iperit v solnični vročini prej delovati.

Videli smo, da moremo strupene pline po njihovih lastnostih spoznati, videli, da so nekateri težji kot zrak, in še smo videli, da vremenske razmere nanje vplivajo. Ti momenti so za nas važni, ker jih lahko v obrambi proti njim do skrajnosti izrabimo, pri čemer moramo še vedeti, da se večina strupenih plinov da neutralizirati oziroma uničiti, ako storimo vse pravočasno, kar je potrebno.

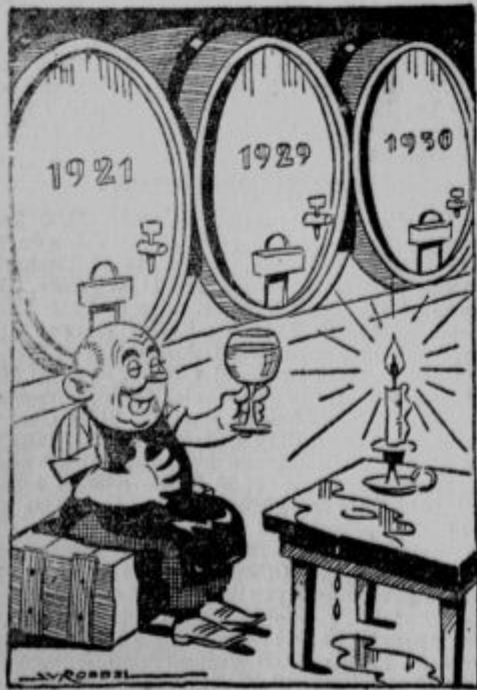
9. Obramba in prva pomoč.

Izmed vseh vojnih strupov se bojimo najbolj iperita in lewisita, ki mu je slični. Gotovo je, da bodo v vojni aeroplani škropili iperit, ki se bo vsipal kakor dež po napadenem ozemlju. Poglejmo zato, kaj naj tedaj napravimo, da preprečimo usodne posledice!

Če je iperit poškropljen po zemlji, je naša prva dolžnost, ko to ugotovimo, da ono mesto zaznamujemo kot nevarno. Po takem ozemlju ne sme nihče hoditi — če se noče izpostaviti življenjski nevarnosti — dokler se umetno ne razkuži. Ako se to ne zgodi, ostane kakor smo že omenili, okuženo včasih do 30 dni. Voda, zastrupljena z iperitom, je neužitna in neuporabna za umivanje in pranje. Tako je tudi z živalmi. Umetno je dalje, da se ne sme uporabljati tudi obleka, ki je poškropljena z iperitom, dokler se ne razkuži.

Kako razkužujemo teren in predmete, zastrupljene z iperitom, in kako ravnamo s človekom, ki ga je iperit poškropil?

(Dalje.)

Semška karikatura k pivski in svetlobni stavki. Eden, ki si valed te stavke ne dela skrbi.

Živinoreja v kamniškem okraju

Sestanek živinorejcev kamniškega okraja

V nedeljo 21. t. m. se je vrtil na pobudo g. Vilarja iz doba sestanek živinorejcev kamniškega okraja v Kamniku, da premosti razna važna živinorejska vprašanja. Uvodoma je pozdravil živinorejce in jim želel uspeha g. okr. načelnik Vovšek.

Razvila se je debata o sedežu pasemskega okrožja, v katero so posegli gg. vet. svet. Rauter, okr. ekonom Hladnik, župan Novak iz Nevelj in Kristan iz Skarčine. Sprejela se je resolucija, naj bo središče zveze pingavškega okrožja v naravnem središču, t. j. v Ljubljani. Pri okr. kmetijskih odborih naj se stvorijo podzveze. Podzveze naj bi skrbele za izboljšanje in dvig naše živine.

Po tem vprašanju se je vsestranskega razmotrivalo o mlekarstvu, edini panogi našega kmeta razen sadjarstva, ki je še ni zajel vrtnec krize. V debato so posegli gg. vet. svetnik Rauter, Novak, Poznič iz Lukovice, okr. ekonom Hladnik, Lavrič iz Moravca in z dopisom g. Bore: Razmišljalo se je o čim boljšem in večjem vnovčevanju mleka. Premotilo se je vprašanje mlekarne in zbiralnice mleka, o boleznih pri pingavski živini, ki je v splošnem zanehalja in zdrava, o prevozu, razvozu in izvozu, o sedanjih manipulacijah z mlekom. Sklenilo se je, da se bo najprej poizvedelo, koliko je razpoložljivega mleka v okraju. Da se bo vprašanje vnovčevanja mleka čim ugodneje rešilo, pride 24. marca na sestanek banovinski in mlekarški strokovnjak g. Pavlica.

Važna odločba za poroke in plačnike

Ravnokar sem prejel rešitev Stola sedmorice v Zagrebu, zadevajočo vprašanje nadomestnega zahtevka po § 222 i. r. pri poroku in plačniku. Ker zahtevajo vsi naši denarni zavodi v svojih zadolžnicah, da poroki jamčijo tudi kot plačniki in se sliči slučaj kot sedanjaj kaj lahko ponovijo, hočem opozoriti na to važno rešitev najvišjega sodišča.

Hranilnica A. je posodila B-ju 150.000 Din. To zadolžnico je podpisal C. kot porok in plačnik. Terjatev je bila potem vključena na dolžnikovem in porokovem zemljišču. Posestvo dolžnika B-ja je bilo prodano na javni dražbi. Hranilnica A. je zahtevala plačilo cele svoje terjatve 150.000 Din iz tega prodanega zemljišča. Na posestvu B-ja je pa bila vključena v vrstnem redu za hranilnico A. tudi terjatev upnika D-ja za 251.000 Din, ki ni prišla do plačila. Upnik D. je zahteval pri razdelilnem narku, da mu sodišče prizna nadomestni zahtevek po § 222. i. r. na porokovem zemljišču, trdeč, da je oškodovan, ker je hranilnica A. zahtevala plačilo celotne terjatve iz zemljišča dolžnika B-ja, medtem ko bi smela dobiti le sorazmeren del pri dolžniku, drugega pa pri poroku C-ju. Prvo sodišče je res določilo upniku D-ju nadomestni zahtevek za 105.991 Din in odredilo, da se ta znesek vključi na zemljišču poroka C-ja, češ, da se nadomestek ne more zahtevati pri navadnem poročstvu, kar pa ne velja za poroka in plačnika. Rekuzno sodišče je ta sklep razveljavilo iz razloga, da je obveza poroka in plačnika še vedno le akcesorijskega značaja in da upnik D. ni prav nič oškodovan s postopanjem hranilnice A., ki je zahtevala celotno plačilo pri glavnem dolžniku B-ju. Stoli sedmorice je ta sklep potrdil z dostavkom, da je C. porokoval le hranilnici A. na strani dolžnika B-ja. Naravno je, da plača terjatve glavni dolžnik. Upnik D. nima nikake pravice do nadomestnega zahtevka pri porokovem zemljišču.

Ta rešitev bo gotovo zadovoljila vse tiste, ki jamčijo kot poroki in plačniki in ki so dovolili vključbo zastavne pravice pri svojih zemljiščih.

Dr. Zvekelj (Kamnik).

Uspela kmetijska prireditel v Kranju

Kmetijsko kino-filmsko predavanje, ki se je vršilo v Kranju v ponedeljek 22. t. m., je izpadlo prav dobro. Obisk je znašal nad 100 kmetovalcev, med njimi delegati okoliških kmet. Podružnic Predavanja sta bila dva poučna in obenem zabavna »trik-filma«, veličopučni film »O naprednem kmetovalcu« in končno pa še izredno zanimivi in inatraktivni film o sadnih škodljivcih. Uvodno in poslušljivo predavanje je imel kmet. ref. Sustić, specialni film o škodljivcih pa je pojasnjeval tajnik kmetijske družbe g. Kalof. Obiskovalci so z izrednim zanimanjem sledili živim slikam. Vidi se, da je te vrste pouk posebno učinkovit. Navzoči predsednik Kmetijske družbe g. Detela se je ob koncu zahvalil aranziranjem prireditel in obenem pozval kmetijske podružnice k čim bolj živahnemu delovanju za povzdigo kmetijstva.

Krasne filme sta dala na razpolago ravnatelj agrikult. urada v Zagrebu g. Pučnik ter Kmetijsko družbo.

BANKE

Pod naslovom »Banques commerciales 1913—1929« je objavil Odešek za gospodarske študije pri DN primerjalno študijo bank 28 držav vsega sveta. Gre tu predvsem za tako zvane poslovne banke za razliko med hranilnicami in kreditnimi zadrugami. Deloma je nekaj tega materiala bilo objavljeno že v drugih rednih publikacijah DN, toda sistematičnega dela o bankah doslej ni bilo. DN je sicer poskušalo dobiti enotne podatke, vendar ni popolnoma uspelo. Študija pa je vendar zbrala toliko materiala, da podaja najboljšo sliko razvoja bank od predvojnih časov pa do leta 1929 sem. Seveda bo potrebna tudi statistika za nadaljnja leta. Posebno zanimivo so tabele v uvodu, kjer so zbrani podatki za vse države in primerjani med seboj, saj so preračunani na dolarje. Skupna vsota vlog v bankah in ostalih kreditnih institucijah je znašala v dolarjih na glavo prebivalca v raznih državah: Švica 714, Unija 438, Avstralija 433, Nova Zelandija 388, Danska in Norveška 313, Anglija in Švedska 292, Irska 212, Holandska 175, Argentina 158, CSR 134, Belgija 132, Nemčija 122. Nadalje sledi Avstrija 95, Finska 94, Francija 90, Italija 76, Madžarska 52, Grška 28, Jugoslavija 21, Romunija 19 itd. Zanimivo je, da je Francija razmeroma daleč, toda upoštevati je treba, da francoski varčevalci in kapitalisti ne nalagajo denarja toliko v bankah kot direktno kupujejo državne in druge papirje.

Devizni predpisi v Avstriji (olajšave za tujski promet). V svrhu olajšanja tujeskega prometa z ozirom na devizno kontrolo je avstrijska zvezna uprava izdala sledeče odredbe: 1. Vsak potnik mora imeti plačilna sredstva: avstrijske vrednote (tudi neavstrijske zlate in srebrne novce), ki jih je prinesel s seboj v Avstrijo, v dveh mesecih v polnem znesku vzeti zopet iz Avstrije s seboj brez dovoljenja avstrijske Narodne banke. Neeobdno potrebno je pa, da si da plačilna sredstva pri vstopu od avstrijskih obmejnih kontrolnih organov vpisati v svoj potni list. 2. Vrhu tega se morejo od kreditnih podjetij izven Avstrije izstavljeni

Razmišljalo se je o kvalifikaciji živine in uvidelo, da je formalizem le škodljiv, ker vodi do presojanja živine le po najpeditnejših zunanjih znakih. G. Novak je omenil, da je v Nemčiji mero-dajno, kaj da živina in ne kakšna je. G. vet. svetnik Rauter je opozoril na premovanje živine. Pravilno premovanje brez rodovnika je nemogoče in brez selekcijskih zadrug je nemogoče smotren dvig naše živine. Zahtevalo se je, da bi bil čim manjši dogon tuje pasemske živine v naše okrožje. G. okr. ekonom Hladnik je omenil, da je v našem erazu 46 koncesijoniranih prekupcev. Njihovi blevi naj bi bili pod zdravstvenim nadzorstvom.

G. Kristan je omenil, da ima živinorejska zadruga v Skarčini tablo; na eno stran vpisujejo živino, ki je na prodaj za rejo, na drugo stran pa živino, ki je za zakol.

Sklenila se je resolucija, naj določi banska uprava točno znake pingavske pasme.

Razgovorjali so se o banovinskem kmetijskem odboru in o ustanovitvi kmetijske zbornice. G. Poznič je opozoril, da je zakon o povzdigu živinoreje že dolgo v veljavi, pa še ni bil sklican kmetijski odbor.

Razmotrivalo se je o planini Biva na Menini planini in o izbiri živine za planino. Sklenila se je resolucija, naj bi se na tej planini otvorila planšarska šola že letos.

Izražene so bile želje, naj bi država podprla s podporami izvoz živine in omogočila, oziroma olajšala razvoj mleka.

kreditna pisma in akreditivi brez dovoljenja avstrijske Narodne banke in tudi brez vpisa v potnem listu zopet izvažati iz Avstrije.

Finančni letopis »Mercure« za leto 1932 je izšel. Letopis vsebuje podatke za restante vseh srečk. Nadalje vsebuje zrealni koledar vseh evropskih srečk ter restante vseh avstrijskih in nasledstvenih papirjev, tako državnih kot komunalnih itd. Knjiga je bila brezplačno priložena naročnikom 70 let izhajajočega avstrijskega zrealnega glasnika »Mercure«, ki ga izdaja banka »Mercure« na Dunaju.

Borza

Ljubljana, 26. febr.

Denar

V današnjem deviznem prometu so bili tečaji deloma čvrstjši, deloma slabjši. Promet je bil znaten, posebno v devizi London. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2269.92—2281.28, Berlin 1336.35—1347.15, Bruselj 783.74—787.68, New York 5692.54—5630.80, Curih 1096.15—1101.65, London 195.79—197.39, Pariz 221.58—222.70, Praga 166.60 do 167.46, Trst 291.98—294.38.

Zagreb. Amsterdam 2269.92—2281.28, Bruselj 783.74—787.68, London 195.79—197.39, Milan 291.98 do 294.38, New York kabl 5624.54—5632.80, šek 5692.54—5630.80, Pariz 221.58—222.70, Praga 166.60 do 167.46, Curih 1096.15—1101.65. — Skupni promet brez kompenzacij 8.252.000 Din.

Belgrad. Amsterdam 2269.92—2281.28, Berlin 1336.35—1347.15, Bruselj 783.74—787.68, New York 5692.54—5630.80, Curih 1096.15—1101.65, London 195.79—197.39, Pariz 221.58—222.70, Praga 166.60 do 167.46, Milan 291.98—294.38, Madrid 430.13 do 440.16.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.22, London 17.88, New York 513.25, Bruselj 71.50, Milan 26.6750, Madrid 39.60, Amsterdam 207.0750, Berlin 122.15, Stockholm 98.80, Oslo 97, Kopenhagen 98.50, Sofija 3.71, Praga 15.19, Varšava 57.45, Atene 6.60, Carigrad 2.44, Bukarešta 3.05, Helsingfors 8.10.

Dunaj. Dinar notra (valuta) 12.35.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje nekoliko živahnješa, vendar je bil promet manjši kot včeraj. Na belgrajski borzi pa je bila tendenca deloma slabjša. Promet je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 1000 kom., begl. obv. 50.000, 8% Bler. posojilo 3000 dol., agrari 100.000 in 7% Blerovo posojilo 10.000 dol. — Na belgrajski borzi pa je bilo zaključeno: promptne škode 1000 kom., agrarov 15.000, begl. obv. 120.000 in 7% Blerovo posojilo 6000 dol. Za banke je bila tendenca čvrstjša in je bila Privilegirana agrarna banka zaključena celo po 270, kasneje pa je popustila na 260.

Ljubljana. 8% Blerovo posojilo 55 bl., 7% Blerovo posojilo 48 bl., Stavbna 40 d., Ruše 125 den. Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 60.50 bl., agrarij 32—33.50, vojna škoda kasa 247—248 (248, 249), 3. 248 bl., 4. 248—247, 8% Bler. pos. 53—54 (53), 7% Bler. pos. 46.75—47 (47.25, 46.875, 46.75). 7% pos. Drž. hip. banke 50 den., 6% begl. obv. 41—41.50 (41, 42).

Belgrad. Narodna banka zaklj. 5000. Priv. agr. banka zaklj. 270, 260, 7% inv. pos. 61 den., agrarij 30—32 (30), vojna škoda 247.50—248.50 (249, 248), 6% begl. obv. zaklj. 42, 41.75, 8% Bler. posojilo 55 bl., 7% Bler. pos. zaklj. 47.50, 47.25, 47.50.

Dunaj. Don. sav. jadr. 98.25, Wiener Bankverein 11.25, Escomptes 110, Zivno 74.50, Ausser Chemische 121, Ruše 12, Alpine 12.62, Trboveljska 33.55.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: beč. gar. kval. 73—75, beč. srem. marec, april in maj 79—81, ban. gar. kval. 73—74. — Fižol: beč. srem. brez vreč 2% 182½ do 187½. Vse ostalo je neizpremenjeno. Promet: 56½ vagona.

Sombor. Koruza: beč. srem. marec, april, maj 79—81. Vse ostalo je neizpremenjeno. Promet: 66½ vagona.

Chicago (začetni tečaji). Pšenica: marec 58.125, maj 62, julij 63.50, september 64.875. — Koruza: marec 35.875, maj 39.875, julij 42.50. — Oves: maj 25.375, julij 25.875. — Riž: marec 43.375, maj 46.875, julij 49.

Winnipeg (začetni tečaji). Pšenica: maj 68.625, julij 70, oktober 72.125.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 jutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska šte. 3030.

Sport

NEDELJSKI SPORTNI PROGRAM

Kot preteklo nedeljo, tako bo tudi jutri na raznih krajih zelo zanimiv in pester sportni program. Imeli bomo hokej, nogometne in smučarske tekme. Kot preteklo nedeljo tako bodo tudi jutri pričeli

z hokej tekmo.

Na drsališču pod Cekinovim gradom priredi Ilirija drugo mednarodno hokej tekmo. Povabljen je Sportni klub Beljak, ki ne zaostaja dosti za Celovčani. Tudi ta tekma bo atrakcija prve vrste. S to tekmo bo Ilirija krog prijateljev nove sportne igre, kanadskega hokeja, še bolj strnila. Preteklo nedeljo je hokejski premieri prisostvovalo na in izven igrišča skoro 2000 gledalcev. Za jutri upamo, da bo številno gledalcev še večje, in sicer na drsališču samem, izven drsališča pa manjše. Inicijativo kluba je treba aktivno podpirati. Tekma z Beljačani bo gotovo zanimivejša kot je bila tekma z KAC-om. Preteklo nedeljo so igralci Ilirije prvi dve tretjini igre le več ali manj gledali kako gostje igrajo. Proti Beljačanom bodo pa nastopili z večjo sigurnostjo. Tudi so se marsikaj naučili, kar bodo s pridom uporabili. Ne povemo preveč ko rečemo — v jutrišnji tekmi nastopita dve po znanju enakovredni moštvi. Tako lahko Beljačani ne bodo zmagali. V tem dejstvu je zanimivost tekme Ilirija: Villacher S. V., ki se igra jutri dopoldne ob 10 na drsališču S. K. Ilirije. Popoldne ob 15.30 nastopijo nogometaši. V prvenstveni tekmi pomerita moči

Svoboda: Zeleničar

na igrišču Primorja. Svoboda želi svoje prvenstvene tekme čim preje odigrati. Na varno je spravila že dve točki, kateri je odvzela neprilakovano Atletikom iz Celja. Svoje moštvo je predstavila kot vigrano celoto, ki je razmeroma v dobri kondiciji. Pozna se, da so igralci Svobode marljivo trenirali. Jutri pa naleti Svoboda na močnejšega nasprotnika kot preteklo nedeljo. Zeleničarji niso počivali. V Mariboru so izkoristili vse pripravne nedelje. Tamosnji klubi so za prvenstveno sezono dobro pripravljeni. Zeleničarji hočejo na vsak način spodriti Maribor in mesto njega sodelovati v tekmah za državno prvenstvo. Ali jim bo to uspelo je odvisno precej tudi od Svobode, ki je že marsikomu prekrizala s svojim borbenim moštvom račune. Zato bo srečanje med Svobodo in Zeleničarji gotovo zanimivo, kajti obe moštvi sta dobro pripravljena. Tekmo bo sodil g. Cimperman.

Tudi prijatelji belega sporta imajo važne prireditve. Glavno bo na Vrhniki, kjer priredi tamkašnje sportno društvo

smučske tekme

za prvenstvo Vrhnike. Propagando za smučarski sport delajo na Vrhniki prav dobro. Za uvod k tekmam prirede danes zvečer v Rokodeskem domu predavanje o zdravlju v zimni in smučanju, ki bo združeno s predvajanjem skioptičnih slik. Jutri popoldne ob 2 pa nastopijo smučarji tekmovalci v treh skupinah: in sicer v »Gorski medklubske tekme, za prvenstvo »Vrhnike« in mladinski tekmi. Po predpripravih, ki so jih agili vrhniki sportniki dosedaj napravili, sodimo, da bo prireditve dobro uspele. Ker je okoli Vrhnike krasen smučski svet, bo iz Ljubljane pohitelo tjakaj gotovo lepo število smučarjev. Ker je sportno društvo »Vrhnika« član Zimsko-sportne zveze bo tudi udeležba s strani tekmovalcev številna.

Pa tudi v Bohinju se bodo postavili. Smučarski klub Bohinj priredi na svoji skakalnici, ki je največja v državi.

medklubske skakalne tekme.

Pri teh tekmah bo nastopilo rekordno število tekmovalcev. Na tej skakalnici se bo pokazal sad dosedanjega dela. Tu bodo naši fantje pokazali kaj znajo in kdo skoči najdalj. Za vse prireditve jutrišnjega dne vlada veliko zanimanje.

SMUČARSKA TERMINOLOGIJA.

pisatelj Rudolf Badjura, samozaložba. Naš marljivi pisatelj turističnih vodnikov po Sloveniji je tudi vnet smučar; priredil je že več sto smučarskih tečajev in pisal tudi knjigo »Smučar«, ki jo začel nik in izvežban smučar s pridom more rabiti. Kot dopolnilno smučarski učni knjigi pa je izdal še terminologijo. Ze 400 let menda je staro naše smučarstvo, pa so vendar severni narodi morali Evrope učiti te umetnosti in šele ko je smučarstvo po Evropi postalo velika moda, je le-to tudi pri nas dobilo splošno veljavo. Ni čudno zato, ko so nam tehnično smučanja samo posredovalci Nemei, da smo tudi terminologijo povzeli po njih, bodisi da smo tuje besede s primernimi ali neprimernimi končnicami prekovali v svoj jezik, bodisi da so nekateri gorenejši za čistoto jezika tuje izraze nespretno prestavljali v slovenske. Pa je bilo zopet treba idealnega Badjura, da je jo mahnil neko burno zimsko soboto 1912 na Bloke, na klasične poljane slovenskega smučarstva ter zvalil drugi dan po krščanskem nauku sedem bloških očencev smučarjev na pomenek in nabral pri teh 60 do 80 letnih smučarjih bogato zakladnico pristihih narodnih izrazov. Pa se neutrudni Badjura ni zadovoljil s tem, nego je zbral in skikal za domačimi izrazi po vsej Sloveniji med pastirji in lovci, tako da je šele nekaj let po vojni izšla prva izdaja »Smučske terminologije«, o božiču lani pa druga pomnožena in izpopolnjena izdaja, vsebujoča izraze za opremo, obleko, padavine, smučski svet, vreme, pota in smučsko tehniko. 18 strani obsegajoča knjižica podaja obilico lepih, klenih domačih izrazov, ki naj si jih naši smučarji vsekakor prisvojijo, brezopojno pa mesto germanizmov vedno in povsod rabijo lepe slovenske nazive, ki jih ima naš jezik na pretek. Založil je knjižico avtor sam, dobil se pri njem, v knjižarnah in sportnih trgovinah, stane 8 Din.

KOLESARKE TEKME V L. 1932.

Triglavski pododbor v Ljubljani je na svojem rednem letnem občnem zboru določil naslednji program kolesarskih dirk:

3. aprila: SK »Disk«, Domžale, medklubska otvoritev dirke. — 24. aprila: Pododbor; skupinska dirka. — 1. maja: SK »Zagorje«, Zagorje, medklubska dirka. — 8. maja: Kol. klub »Ribnica«, Ribnica, klubska dirka. — 15. maja: Kol. klub »Zarja«, Jesenice, medklubska otvoritvena dirka. — 22. maja: SK »Disk«, Domžale, klubska dirka. — 12. junija: Kol. klub »Ribnica«, Ribnica, klubska dirka. — 19. junija: Pododbor; zvezdna dirka v Celje. — 26. junija: Kol. klub »Zarja«, Jesenice, medklubska dirka. — 3. julija: Pododbor; skupinska vožnja k Sv. Ani nad Trzicem. — 17. julija: Kol. klub »Ribnica«, Ribnica, medklubska dirka. — 24. julija: M. K. »Ilirija«, medklubska Ogrinova spominska dirka. — 31. julija: SK »Disk«, Domžale, klubska dirka. — 7. avgusta: Pododborovo cestno prvenstvo. — 21. avgusta: SK »Zagorje«, Zagorje, medklubska dirka. — 28.

Šah

V Londonu je češki mojster Flohr dokazal, da je bil njegov uspeh v Hastingsu zaslužen in da gre sedaj njemu prvenstvo med mladimi mojstri. Toda kljub temu je težko reči, da igra Flohr močnejše kot Kashdan ali Sultan Khan, ker sta bila turnirja v Hastingsu in Londonu kratka. Točneje nam bodo šele naslednji daljši turnirji in matchi določili, komu gre pravzaprav prvenstvo. V takih turnirjih bi pa močno prišel v poštev tudi švedski mojster Stoltz.

Blejski in londonski turnir sta nam pokazala, da Aljehin v Evropi nima ne v stari in ne v mladi gardi za sedaj pravega nasprotnika in da zaenkrat pride le še Capablanca v poštev za boj za prvenstvo v šahu. V tem oziru je škoda, da sedaj ne pride do turnirja, v katerem bi poleg Aljehina sodeloval tudi Capablanca, čemur so pač vzrok zahteve honorarja obeh velemojstrov, ki bi jih stavila v takem slučaju. Mogoče bo letos v jeseni prišlo do matcha med njima, ker ima Aljehin v svojem programu za potovanje v Indijo in Ameriko tudi pogajanja za match s Capablanc.

Zanimiva je sledeča partija iz V. kola londonskega turnirja, v kateri je Flohrov nasprotnik Anglež Milner-Barry žrtvoval kmeta za napad, nakar se je pa Flohr s protinapadom uspešno ubranil in z elegantno žrtvijo stolpa odločil partijo hitro v svojo korist.

NJEMCOVICEVA OBRAMBA.

Flohr: Milner-Barry.

1. d2—d4, Sg8—f6; 2. c2—c4, e6—e6; 3. Sb1—c3, Lf8—b4; 4. Dd1—e2, Sg8—c6; 5. Sg1—f3, d7—d6; 6. a2—a3, Lb4×c3+; 7. Dc2×c3, 0—0; 8. b2—b4, — — —

(Ta manever na damskem krilu ima namen črnega z grožnjo b4—b5 ovirati pri razvoju narhta Tfeš z namero izvesti e6—e5.)

8. — — —, e6—e5

(Črni hoče na vsak način izvesti potezo e6—e5 in žrtvuje kmeta, za kar pa dobi le kratkotrajen napad.)

9. d4×e5, Sc6×e5; 10. Sf3×e5, d6×e5; 11. Dc3×e5, Tf8—e8; 12. Dc5—b2, Sf6—e4; 13. Lc1—f4, Lc8—f5

Boljšje bi bilo 13. Dd8—e7. Na 14. e2—e3 bi sledilo potem g7—g5; 15. Lf4—g3, h7—h5.)

14. f2—f3, g7—g5.

(Črni igra preostro. Bolje bi bilo igrati Sf6, čeprav bi imel beli potem po 15. e2—e3 lepo igro in kmeta več. Z zadajo potezo si je črni znatno oslabil rošado, kar mu je v hitro pogubo.)

15. Lf4—e1, Se4—d6; 16. Db2—c3, f7—f6; 17. Le1—b2, Kg8—g7

(Boljšje bi bilo Tf8, kar bi pa značilo prehod v popolno defenzivo.)

18. 0—0—0, Dd8—e7

(Grožilo je e4—e5.)

19. e2—e4, Lf8—g6; 20. c4—c5, Sd6—f7.

(Se slabše bi bilo Sd8, ker bi sledilo 21. Td7, Dd7; 22. Df6+; Kh6; 23. h4!)

21. Td1—d7! — — —

(Popolnoma korektna žrtve.)

21. — — —, Dc7×d7

(Na Dc6 bi sledilo 22. Lc4, Dc6; 23. b5!)

23. Dc3×f6+, Kg7—h6; 23. Df6—g7+, Kh6—h5; 24. g2—g4+, Kh5—h4; 25. Lb2—d4! in črni se vda, ker msta ne more več kriti.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Sobota, 27. februarja: ZDRAVNIK NA RAZPOTJU.

Red E.

Nedelja, 28. februarja ob 20: NEKDO. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek 29. februarja: VZROK. Red C.

OPERA

Začetek ob 20

Sobota, 27. febr.: MEDEA, MASKA RDEČE. SMRTI, DANDIN V VICAH. — Premijera. Red D.

Nedelja, 28. februarja ob 15: TRIJE MUŠKETIRJI. Znižane cene. — Ob 20: SEVILJSKI BRIVEC. Znižane cene.

Poned

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 1.50 Din ali vaša beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Pek
z obrtnim listom išče službo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2424.

Boljša kuharica
želi mesto k boljšemu samostoj. gospodu ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2393.

Izprašani kurjač
z večletno prakso išče zaposlitev. Ponudbe na Martin Tramshek, Fram.

Mesto šoferja
treznega in zanesljivega, želi: Velkavrh, Polhov Gradec.

Zobotehnik
prvovrsten, išče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zobotehnik« št. 2396.

Iščem službo
služe ali kaj podobnega v Mariboru ali Ljubljani. Bergež Jože - Jarenina št. 47.

Pekovski pomočnik
išče službo. Naslov pove uprava »Sl.« pod št. 2444.

Službodobe

Beseda samo 50 par

Kasirja
za točilnico sprejem takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2458.

Posredovalnica Ogrinc
Miklošičeva c. 28, nujno rabi več natakarič, kuharic in služkinj.

Dobro, pošteno dekle
ž dežele, vajeno vseh domačih del ter se mora razumeti nekoliko pri kuhi, kakor tudi na vrtu — starost 24 do 28 let — sprejem. Ponudbe pod »Priprosta« št. 2416 na upravo »Slovenca«.

Pouk

Učiteljščnik
bi poučeval vse ljudskošolske predmete. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2482.

Camernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Prište ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Inštruktor
diplomirani filozof, daje inštrukcije v vseh gimnazijskih predmetih. Ponudbe ali naslov na upravo »Slov.« pod »Uspeh« št. 2423.

Šoferska šola
oblastv. koncesionirana, I. Gaberšček, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Dunajska c. 31. Prihodnji redni tečaj se prične 1. marca.

Objave

Beseda samo 50 par

Preklic!
Pod tem naslovom v »Slovencu« z dne 5. febr. 1932 objavljeni preklic ni naročila, kakor smo sedaj izvedeli, gospa Franja Orehek, trgovka iz Moravca, ki torej ni preključala svojega sina Ivana, ampak je bil ta Preklic podtaknjen našemu listu. Uprava »Slovenca«.

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Stanovanje
eno ali dvosobno s pritlikami in čisto mlada zakonca za takoj ali pozneje. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Točen plačnik«.

Oddam
krasno, kletno, opremljeno sobo z 2 posteljama: za Bežigradom, Einspillerjeva 25, Vila Krek.

Meblovano sobo
za eno ali dve osebi takoj oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2436.

Dvosobno stanovanje
kabinet — za 750 Din oddam 1. marca. Visokopritliko, parket. Kodelevo, Ob Ljubljani 33.

Stanovanje
5 sob z vsem modernim komfortom, v sredini mesta, se odda s 1. majem 1932. Pojasnila pri upravi »Slovenca« pod št. 2415.

Lepo opremlj. sobo
solčno, takoj oddam gospodu. — Rom. Poljanski nasip 8/I.

Na stanovanje
sprejem gospoda ali gospi. — Merosodna ul. št. 1.

Solčno stanovanje
dve sobi, kopalnica, poselska soba, balkon, veranda, plin, se odda mirni maločlanski stranki prvega aprila. Bežigrad. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2447.

Razno

Beseda samo 50 par

Starček
osamljen, bogaboječ državni upokojenec, imovit, dobi dosmrtno oskrbo v prijetnem kraju. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2404.

Vnajem

Beseda samo 50 par

Gostilno
na račun išče mlad oženjen par brez otrok — z dolgoletno prakso. Zena dobra kuharica. Nastop takoj ali po dogovoru. Cenj. ponudbe pod »Gostilna« št. 2239.

Lokal
na zelo prometnem kraju, za trgovino, se takoj odda ali se sprejme družabnica. — Zg. Šiška, Franc Kotnik.

Posrestva

Beseda samo 50 par

Stavbna parcela
1400 m² napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2438.

Poceni napredaj
parcela št. 178/I, 178/II, vl. št. 106 k. o. Bistrica pri Rušah, primerna v gradbene svrhe. Vprašati v upravi »Slovenca« Maribor.

Stavbna parcela
napredaj v Zeleni jami, Korošičeva ulica 14, podstrešje.

Nakazilo

Proti predložitvi tega nakazila, ki ga izrežite, priobčimo
brezplačno
od 23. do 28. februarja 1932
vsak na novo naročeni
mali oglas

v obsegu 7 besed (obenem z debelim naslovom). Pri večjih oglasih je za vsako na tajno besedo doplačati 50 par. Izvzeti so oglasi z neprimernim besedilom. Nakazilo z naročilom in besedilom se mora poslati naravnost na upravo »Slovenca« v Ljubljani ali Mariboru.

Upravištvu »Slovenca«

Proda se

lepa vogalna parcela za stavbišče na jako prometnem kraju, v bližini kolodvorov št. Vid-Vižmarje. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2106.

Parcelo

za Bežigradom prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2308.

Napol zastoj kupite

lepo vinogradno posestvo s sortirano trto, z lepo hišo v obliki vile, 9 orolov zemlje v vinogradu vred, krasen izletni kraj. Cena po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2296.

Stavbno parcelo

na Domobranski cesti — prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Krasna lega« št. 2372.

Hišo z vrtom

v Ljubljani kupim za ceno do 400.000 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nova hiša« št. 2413.

Kupim hišo

dvodružinsko z manjšim, srednjim posestvom — v bližini prometnega kraja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takojšnje plačilo« št. 2399.

Lepo posestvo

prodam. Pediček Janez, misijonar, Celje.

Ob vodovodni cesti

kupim stavbno parcelo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mesto« št. 2445.

Hišo

novozidano, dvodružinsko ugodno prodam. — Simon Gregorčičeva ulica št. 7, Zelena jama.

Vila

novozidana, visokopritliko, na podkletu, s kopalnico in vrtom, tik kolodvorov, ugodno napredaj. Pojasnila daje: Ivan Likar, Petrovče.

Kupimo

Beseda samo 50 par

Srečke, delnice, obligacije
kupiše Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6 II nadstr.

Leseno opravilo

za delikatesno in slaščičarno, kompletno ali posamezne dele kupim takoj. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod št. 2427.

Glasba

Beseda samo 50 par

Pianino ali harmonij
dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dalmacija« št. 1641.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Moderne spalnice
pleskane, 2500 Din. Sajovic, mizarstvo, Ljubljana, Škofja ulica 13.

Čebelarji

Vse čebelarje potrebščine kupite po izjemnih cenah v trgovini Fr. Stupica, železnina in zaloga poljedelskih strojev, Gosposvetska 1, Ljubljana.

Velika izbira

barhentov in flanel po zelo nizkih cenah v trgovini O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21.

Šivalni stroj

popolnoma nov — kateri šiva naprej in nazaj, nemške znamke, napredaj za izjemno ceno 1300 Din. — Miklošičeva cesta 7/III, levo, vhod poleg »Depa«.

Aktovke

listnice, denarnice, kovčke, ročne torbice, potrebne necesere, jermenje — velika izbira — poceni audi Kravos, Maribor — Aleksandrova 13.

Cevlji

na obroke
TEMPO, Gledališka ul. št. 4 (nasproti opere).

Prodajo se

dobro ohranjeni mizarski stroji: Valjčni obliči 60 cm (Dieckhoff), vrtni stroj, freza, elektromotor (pet konjskih sil, 220 V). Plača se lahko eventualno z nasprotnim računom, kakor z različnim rezanim lesom. Andrej Kregar & Sinova, št. Vid nad Ljubljano.

Več spalnih oprav

iz trdega lesa imam napredaj po zelo nizki ceni. Alojzij Moljk, stavbo in pohištveno mizarstvo — Gorenji Logatec.

Orehe

prima kvalitete, razpošilja po povzetju po 3 Din kg pri najmanjšem naročilu od 100 kg Djordjo S. Oljača, Adrapovci — Bos. Novi.

Vino

pristno štajersko iz domačih gor, vinsko žganje, brinjevec, borovničar, slivovko, razne likerje, kakor tudi domačo šunko, hrenovke in drugo delikateso nudi po zmernih cenah delikatesna trgovina Sotelssek, Gradišče 10.

Tatra

šestdesetna zaprta limuzina, v dobrem stanju — napredaj. — Cena 25.000 Din. Pojasnila: P. Rode, Kamnik.

Pohištvo!

Vsakovrstne spalnice, kakor tudi vse ostalo pohištvo Vam nudi po izredno nizkih cenah. Ivan Kuhar, mizarstvo, Vižmarje 69, p. št. Vid nad Ljubljano (poleg kolodvorov).

Obleka

za 16 letnega mladeniča poceni napredaj. Idrijska št. 13.

Otroška posteljica

in zofa poceni napredaj. Poljanski nasip št. 12 — vrata 13.

Otroški voziček

na peresih — napredaj. Sv. Petra cesta 14.

Restavracija

napredaj po zelo ugodnih plačilnih pogojih. Ponudbe pod »Restavracija« št. 2468 na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Makulturni papir

proda »Sveta vojska« — Dunajska cesta 17.

Pristni brinjevec

hrusovec, tropine, brinjevo olje — napredaj. Rozman Franc, Podtermic, Vel. Lašče.

Nov voz

(halbrater) poceni napredaj na Babnem 11, Celje.

Obri

Beseda samo 50 par

Radio kasete
izdeluje Sajovic, mizarstvo, Ljubljana, Škofja ul. št. 13.

Salon za steznike

(po meri) se nahaja: Gajeva ulica 3, II. nadstr., nova stavba. Priporoča se Ana Hutter.

Ondulacija

trajna in vodna, po konkurenčnih cenah. Brivski salon za dame in gospode A. Blažič, Pred škofijo 10.

Prevzamem

vožnje kakršnegakoli blaga po mestu. Senica Ivan, Zaloška cesta 6.

Tvrda A. VOLK

Ljubljana, Realova cesta 24. nudi najceneje vse vrste pisarniškega in druge mizarske izdelke. Zahtevajte cenik!

Čitajte in širite

»Slovenca«!

Otvoritev

inštalacijskega podjetja!

Naznanjam s tem, da sem na Meljski cesti 23 odprl novo inštalacijsko podjetje za vodovodne, plinske in centralne kurilne naprave, s sodelovanjem kot zelo sposobnega znanega nadmonterja g. Ivana Barvira, občeznanega pod imenom Johan. Cenjenemu občinstvu zagotavljam, da mu bom postregel z najsolidnejšim delom in prvovrstnim materialom po konkurenčnih cenah. Za cenjena naročila se priporoča JUGO INSTALACIJA — OTON KIFFMANN Maribor, Meljska cesta 23.

Objava!

Razpisujemo nabavo 5 vagonov

krajnikov

po 4 m dolgih. Pogoji in podatki za pogodbo na dan 17. marca 1932 se dobe pri Direkciji drž. rud. Zabukovca, p. Griže, pod št. 694/II.

Izpadanje las

bolečine lasišča, temena, prhljaj, srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo, lasje se zopet zaraščejo, prhljaj in srbež izgine, če uporabljate RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV. Stekleničica 20 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 uranovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić Zagreb Jelačićev trg 20.

Arborin

zanesljivo zatire škodljivce. Chemotechna, Ljubljana.

Sofra

Najnovejši patent

z ležečimi kartotekami na kroglični ležaji.

Zahtevajte prospekte!

Sofra, Maribor. Telef. 2510

Nogavice

rokavice, robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri PETELINC-u Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK

lekarnar — SISK

Varujte se potvorb

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Vzhajajoča zarja je bila razlila svojo svetlobo čez Nesakijo, kakor bi hotela s temo pregnati tudi skrb in tesno bojazn in vzbuditi novo upanje. Rimske čete, ki so bile obkolile mesto, in one v taboru so bile budne in pripravljene in gledale proti obzidju, kje se kdo pojavi, da bi dal znamenje predaje.

Nič.
Mir.
Galebi so vreščali v zalivu na vzhodni strani mesta, spreletavajoč se in iščoč jutranje hrane.

»Vražji narod!« so vzklikali legionarji.
»Pa naj še kdo govori na Foru, da je Manlius slab vojskovodja, ko ni podjarmil v prvem spopadu Istre!«

»S takimi sovražniki Roma še ni imela opraviti!«
»Če se zgrnejo v Italijo — smo Rimljani bili!«
»Drug roj je to, ko mi!«

»Je, je! Kdaj bi se bili mi že podali, če bi bili v takem položaju!«
»Prvi dan bi vrgel meč in ščit!«
»Prvi dan, samo da bi mi pustil sovražnik življenje!«

»O, o!... Glejte, zdaj so se prikazili!«
Legionar je pokazal z roko na obzidje, kjer je bilo najbolj visoko. Oboroženi Istri so se pojavili na njem in s seboj so imeli onemogle starce, ženske in deco.

»Kaj naj to pomeni?«
»Ali bodo kar z obzidja prosili za mir?«
»Najbrže hočejo tako poskusiti, ko si ne upajo iz mesta!«
»Konzul je imel prav, na lahek način smo zmagali!«

Tako je šlo med legijami in gledali so in čakali in dočakali so in videli — grozo.

Starce in matere in žene in mladenke in deco so Istri na obzidju klali in davili in ne enega krika ni bilo slišati. In truplo za truplom je padalo čez obzidje pred Rimljane in ko je padlo zadnje, je vzrastel na

obzidju v bleščeči se bojni opravi kralj Epulo in zaklical z mogočnim glasom:

»Gledali ste, volčje rimski, žrtev, ki jo je svoboden narod svobodno žrtvoval svobodi! Zadnja misel žrtev naj z njimi preide v svobodno zemljo in v njej naj poganja in kali, dokler ne pride čas masčevanja!«

Tako je zaklical kralj Epulo in z dvignjenim mečem, ki je žarek v solncu kakor plamen, je izginil. Rimsko vojsko in konzula je spreletela groza, da so ko okameneli obstali in strmeli na obzidje, kakor bi pričakovali še kaj strašnejšega...

Ničesar več niso dočakali. Za obzidjem je vladal molk, ko da je mesto izumrlo.

Mir pred viro.
Konzul je dal znamenje za naskok in sedemnajst tisoč legionarjev je navalilo preko suhe struge pod obzidje in vdrlo v mesto med strahovitim krikom in meči so se kresali in so sekali, kopja so se lomila, sekire in kiji so padali, kakor so se gomilili junaški Istri, ki niso hoteli živeti v robstvo...

Med krikom in pokoljem je vzplamenelo na višini sredi mesta Belenovo svetišče in ožarjen od plamena, se je postavil predenj kralj Epulo, nastavljal na srce okrvavljen meč in že sam ves krvav, je kriknil: »Ena! Dardan! Belen, bodi jima dober! Maščuj, maščuj!...«

Meč je obtičal v sru, zadnji kralj Istrov se je zgrudil pred vrati Belenovega svetišča in ko da je bog vesel najdražje žrtve, so njegovi plameni planili iz svetišča in použili kri, ki je močila sveti prag...

EPILOG.

Konzul Caius Claudius Pulcher se je vrnil v Romo in poročal senatu o svojem uspehu v Istri in odredili so dvodnevni zahvalni praznik in priznali konzulu pravico do triumfa, ki se je vršil z velikim sijajem ob vzklikanju zmagovitih legionarjev in navdušene množice, le zavezniki so korakali tiho in zagrenjeno za vozom triumfatorjev, ker jim ni odmeril enake nagrade kot legionarjem.

Pesnik Ennius je dovršil tedaj šestnajsto knjigo svojih Annalov in Publius Scipio Nasica mu jo je bo-

gato nagradil in jo širil med znanci, da so brali o Akvileji in o vojnih dogodkih v Istri.

Minil je triumf, leta so šla in pozabljeni so bili vsi,

Kranjska industrijska družba pred kazenskim senatom

Trpljenje in smrt slovenskega delavca na Javorniku

Ljubljana, 26. februarja.

Ze prejšnji teden se je vršila pred malim kazenskim senatom deželnega sodišča zanimiva, za socialne in tehnične razmere v tovarnah KID velenjska razprava. Senatu je predsedoval s. o. s. dr. Ernest Kobe, a kot sodnika sta fun- girala gg. Anton Mladič in Jakob Jerman. Razprava je pokazala, da se marsikje pri naših industrijskih podjetjih zanemarljivo naprimitiv- nejše varnostne naprave. Zrtve malomarnosti v obratu KID je postal pošten in vesten delavec, skrben družinski oče Anton Klinar.

Državni tožilec dr. Fellacher je dvignil obtožbo proti 56-letnemu obratovodji Antonu No- vaku in proti 53-letnemu obratnemu ravnatelju Franu Pisslingerju. Oba nosita po mnenju državnega tožilca osebno odgovornost za življenje delavca Klinarja. Obtožnica namreč navaja, da sta Anton Novak in Franc Pisslinger 23. junija lani, prvi kot delovodja, a drugi kot odgovorni ravnat- elj, zakrivila smrt kurjača Antona Klinarja, dasi sta vedela, da je ta že poprej delal nepretr- goma 15 ur, torej čez mero, in da je moral vsiti naprej službo pri štirih plinskih generatorjih in da sta zakrivila zločinstvo zoper življenje in telo po § 185/II kaz. zak.

Zrtve preobremenjenosti.

Obtožnica navaja v razlogih, da se je pokojni Anton Klinar po 15 urnem napornem delu moral odzvati pozivu delovodje in priti ob 6 zjutraj znova na delo kot rezervna pomoč, ker je za delo do- loženi kurjač Noč obolel in ni bilo nobenega na- domestila. Kljub izčrpanosti in izmučenosti je Kli- nar prišel na delo in delal pri generatorjih. Izčr- panost pa je bila zanj usodna, kajti brez pomoči je delal vse dopoldne in so ga nazadnje plini zadušili, ker ni bilo pri generatorjih po zakonu predpisanih varnostnih naprav in tudi ni imel Klinar nobenega pomočnika. Ko je okoli 11.30 njegov sin prinesel kosilo, je opazil, da oče leži pri generatorjih nezavesten. Poklical je takoj de- lavca na pomoč. Z umetnim dihanjem so ga sku- šali spraviti k življenju, a bilo je vse zaman. Prostor pri generatorjih je bil ves zakajen od dima. Izvedenec ing. Evgen Baraga je sam ugotovil, da so bili generatorji starejše konstrukcije in da ni bilo poprej nikakih varnostnih naprav.

Obratovodja Anton Novak je na prvi raz- pravi zanikal vsako krivdo. Priznal je, da mu je delavec Blažič prišel povedat, da kurjač Noč ne pride v službo, ker je zbolel. Nato je odredil, da mora priti v službo Anton Klinar, ki je rezervni kurjač. Po njega je poslal delavca Zormanu, ki mu je prišel javiti, da Klinar ne pride, če ni smu- se. Odgovoril je Zormanu, da naj reče Klinarju, naj pride. Sam ni vedel, da je Klinar delal vsu noč in tudi ni na njem opazil posebne utrujenosti. Videl je, da je drugače vse brezhibno funkcionir- alo. Okoli pol 12 so mu javili, da je Klinarju postalo slabo. Novak je dalje navedel, da je Klinar delal prejšnji dan svojo redno službo od dveh popoldne do 10 zvečer, ni pa vedel, da je nato delal še nadure do 5 zjutraj.

Drugi obtoženec Fran Pisslinger, ki biva kot obrtni ravnatelj na Jesenicah že nad 25 let, a žal ne zna slovenskega jezika našega delavca klinarja in tudi ni smatral za potrebno, da bi opti- ral za našo državo, se je izgovarjal, da to ni bila njegova stvar in je prav malomarno pripomnil nemško: »Ich fühle mich nicht schuldig! Erlauben Sie, dass ich deutsch spreche.«

Kaj pravijo priče.

Delavski zaupnik Jurij Jeram je pojasnil marsikatero zanimivost o obratu v tovarnah KID. Delo pri generatorjih je težko in nevarno. Izmu- čen človek zaradi dušljivosti plinov je vedno v nevarnosti. Doslej še ni bilo smrtnih slučajev, toda večkrat se je zgodilo pri generatorjih, da so delavci omedleli in so jih morali potem krep- čati s konjakom. Pri generatorjih na Savi in Do- bravi sta vedno po dva delavca, dočim je bil na Javorniku samo eden. Bivši ravnatelj Lukman je na Javorniku vpeljal samo enega delavca. Obratovodja Novaka je opisal kot obzirnega človeka.

»Dovolj imam 16 ur.«

Pokojnikova žena Marija Klinar, ki do- biva iz bratoveke skladnice mesečnih 1000 Din in ki zahteva po svojem zastopniku dr. Juriju Adlešiču še difference 600 Din mesečno, je s težkim srcem opisala tragedijo svojega moža, ki je skrbel za družino. Prišel je delavec Zorman zjutraj in sporočil, da naj gre mož zopet na delo. Rekel je: »Dovolj imam 16 ur.« Zorman je nato odšel in čez četr ure se vrnil. Mož je dejal: »Mus je, moram iti! In mož je šel in več ga ni bilo. Bil je v tovarni zaposlen 35 let. Imam tri neposrebljene otroke v starosti 3 do 10 let.«

Glavna priča delavca Ivan Zorman je na- tančno brez vsakih olepšav povedal ves dogodek, kako je moral iti po Klinarja na ukaz obrato- vodje Novaka. Ko je prvič prišel okoli 6 zjutraj h Klinarjevim, da mora iti zopet na delo, je bil Klinar slabe volje. Novaku je potem v pisarni povedal, da ne more, a Novak mu je rekel, da mora.

Ostali priči Franc Potočnik in Ivan Bla- žič sta povedala nekatere podrobnosti. Klinar je dejal Blažiču, da bo težko delal, ker je izmučen. Iz kotla se je zelo kadilo.

Malomarnost — kriva smrti.

Izvedenec ing. Evgen Baraga je podal dalje pismeno poročilo, v katerem poudarja, da so bili plinski generatorji starejše konstrukcije, neopremljeni z zaščitnimi napravami. Po nesgodi šele je KID dala napraviti varnostne naprave. Iz generatorjev se je razvijal strupen plin dioksida, ki je povzročil Klinarjevo smrt. Skrajno malo- marnost vidi v tem, da je bil kurjač Klinar to- liko časa zaposlen.

Prva razprava je bila pretekli teden nato zaključena, ker je obramba predlagala še eno važno pričo, delovodjo Franceta Kreutzerja z Javornika. Na današnji razpravi je Kreutzer po- vedal, da je bil takrat, ko je delavec Zorman prišel javiti obtožencu Novaku, da Klinar ne more v službo, zaposlen v pisarni in da je slišal Zor- manove besede, češ da mu je Klinar rekel, če ni smu- se, ne pridem. Novak da mu je dejal, da naj pride. Delavec Zorman je bil še vdružen- zaslišan in konfrontiran s to pričo ter je še po- novno potrdil svoje izpovedi.

Tragika slovenskega delavca.

Po zaključnem dokazovanju so sledili govori državnega tožilca, zastopnika zasebne udeleženke

žene Klinarjeve dr. Adlešiča in branitelja. Držav- ni tožilec je v svojem govoru poudarjal, da Klinar- jeva smrt pomenja globoko tragiko slovenskega delavstva v podjetjih KID. So tam tuji, ki jedo naš kruh, a se ne smatrajo za toliko dolžne, da bi spoštovali dušo slovenskega delavstva.

Zastopnik Marije Klinarjeve dr. Jurij Adlešič je v mirnem in logično zasnovanem govoru očrtal usodo našega delavstva. Dolžnost KID bi bila, da bi skrbela za varnostno zaščito delavcev, ki ne smejo biti samo golo orodje, marveč sestaven del podjetja. Vidi v postopanju KID veliko brezvest- nost in malomarnost. To se pravi naravnost se igrati s človeškim življenjem.

Branitelj dr. Urbane je polemiziral proti izva- janjem državnega tožilca in zastopnika dr. Adle- šiča ter je plediral za oprostitev obeh obtožencev. Na prvi razpravi je še poudarjal, da bi moral biti na zatožni klopi ves upravni odbor KID.

Danes je senat izrekel sodbo, ki je marsikoga frapirala. Obratovodja Anton Novak je bil spoznan za krivega zločinstva v smislu § 185-2 kaz. zak. in obsojen na 50 dni strogega zapora, pogojno za 2 leti, dočim je bil obrtni ravnatelj Fran Pisslin- ger oprosten vsake krivde in kazni. V razlogih je predsednik senata poudarjal, da je kriv Novak, do- čim ravnatelj ne zadene v tem pogledu nobena krivda.

S tem se je zaključila tragedija našega slo- venskega delavca-trpina.

Mrliča v grobu okradel

Zagreb, 25. febr.

Pred kakimi petimi leti je v zagrebški bol- nišnici umrl kmet Josip Strugar, iz vasi Moravče v okraju Sv. Ivan Zelina, katerega je bil v pre- piru smrtno nevarno ranil njegov lastni brat. Pred smrtjo je izrazil željo, da bi ga pokopali na do- mačem pokopališču in z njim dali v grob njegovo srebrno uro, zlato verižico in prstan. Zalujoča vdova je ustregla zadnji moževi želji ter svojega umrlega moža dve leti bridko obklovala. Čez dve leti pa se je priselil v njeno hišo mladi ključav- ničar Dragotin Gaberšak iz Zagreba.

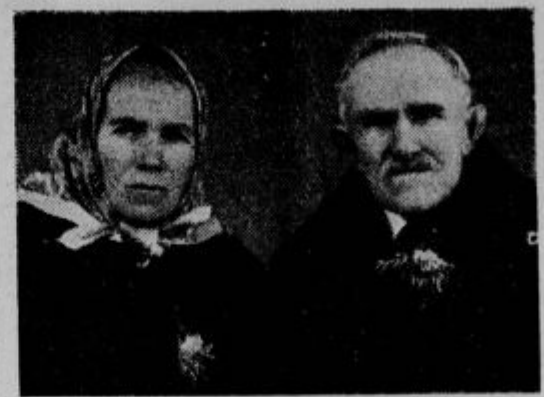
Lansko leto je vdova velela Gaberšaku, naj prekoplje možev grob in njegovo truplo da v novo krsto, ker je stara že gotovo segnila. Tako vsaj sedaj pripoveduje Gaberšak in pravi, da je z ne- kim sovaščanom res izkopal rajnika in njegovo truplo položil v novo k sto. Pri tem je videl pri- že razpadel mrliču srebrno uro, zlato verižico, zlat prstan in zlate plombe v zobeh. Ker je bil lep pomladni dan, se Gaberšak mrliča ni prav nič bal, ampak mu je pob al vsu zlatino ter mu hotel izrjaviti tudi zlate plombe iz čeljusti. Vendar se mu to ni posrečilo. Nato je zopet zasul grob, in stvar bi bila ostala skrita, ko bi ne bilo onega so- vaščana Ivana Črgarja, ki je menda v vinskem razpoloženju to reč pripovedoval drugim in na- zadnje tudi Stugarjevi vdovi. Vdova je Gaber-

K Sv. Primožu v planinah!

Kamnik, 26. febr.

Privlačni so naši planinski kraji, zlasti proti spomladi v solčnih dneh. Eno najlepših točk je za malo slabše noge gotovo Sv. Primož z malo cerkvico sv. Petra in s prostrano gotično cerkvijo sv. Primoža in Felicijana, ki hrani v sebi mnogo starih umetnin bodisi na stavbi sami, na slikah in cerkveni opravi. V tem prejšnja desetletja zelo obiskanem svetišču je vsako leto na tretjo, četrto in peto postno nedeljo ob 10 cerkveno opravilo.

Zeleti je, da bi se ta božja pot poživila — zato romarji in ljubitelji planin na svidenje ob shodih!

Zlato poroko sta v krogu svojih otrok in domačih praznovala v začetku februarja v Rašici pri Velikih Laščah 84letni Matija Zakrajšek in njegova 72letna žena Marija roj. Brodnjak. Bog ju živi!

Zaupno povedano:

Zobna pasta ne more nikoli nadomestiti zobozdravnika. Kdor ima npr zobni kamen je najboljše, da gre k zobozdrav- niku, kdor pa ima zdrave zo- be, ta rabi zobno pasto, ki slu- ži samo enem namenu.

čistiti zobe in jih ohrani lepo bele. Morete biti prepriča- ni, da ODOL-zobna pasta te- meljito čisti Vaše zobe in jih ohrani lepo bele.

Zapuščeni slepec in dobra gospa

Ljubljana 26. febr.

Ni še minil teden dni od tega, kar se je pri- petil v Ljubljani čuden dogodek, ki bi skoraj po- kazal vsu brezbriznost ljudi do revežev, če ne bi napravila izjeme v tem slučaju izjeme dobra gospa. V vlaku, ki je vozil od Zidanega mosta do Ljub- ljane je bilo polno potnikov, nekateri pač s prtlja- go, drugi brez nje, nekateri v družbi, drugi zopet sami. Med temi, ki niso imeli ne prtljage in bili povsem sami, je bil tudi star, revno oblečen mož. Tiho je ždel v kotu kupeja in nihče se ni zanimal zanj, sam pa tudi ni nikogar nadlegoval. Ko je vlak že privozil, se je nek mlada gospa slučajno ozrla v moža. Videla, kako je nerodno vstal in se zadel ob klop v kupeju. Pogledala mu je v zenice in se zdrznila. Zenice so bile blede, s čudnim izrazom, mož je bil slep. Gospa sama je imela s seboj prtljago in ji je bilo tudi kot ženski nerodno. Obrnila se je do raznih mladih in starejših mož in jih prosila: »Poglejte, mož je slep. Pomagajte mu iz vlaka!« Nihče se ni zmedel ne za zapuščena slepca ne za prošnje gospe. Vsi so vdrlj iz kupeja ter se vsuli na peron.

Gospa je postavila, predzadnja, svojo prtljago iz vagona na tla, slepec pa je ostal sam v kupeju. Počasi se je tudi on dvignil in se odpravil tipaje iz vagona. Gospa ga je čakala pri izhodu in v zad- njem trenutku prikočila, čeprav se je zelo ustria- šila: Slepec je hotel iz vagona stopiti kar s celim korakom, tako da bi padel po stopnicah na tla in so gotovo težko pobil. Gospa mu je ponudila roko in ga spremila po stopnicah na peron.

Pri izhodu je čakal gospo njen mož. Seveda se je zelo začudil, ko je videl, kakšnega kavalirja vodi njegova soproga za roko kakor malega otroka. V dveh, treh besedah mu je gospa razložila, zakaj gre, nakač sta oba spremila uboga slepca na tramvaj ter obenem skrbno naročila sprevodniku, naj slepca previdno izkrea pri bolnišnici, kamor je bil ubožeč namenjen.

Zelo nazoren slučaj, ki res kaže, kdo ima v t h časih še notranjo srčno kulturo. Gotovo je bila gospa s svojim dobrim dejanjem zadovoljna, pa tudi njen mož se je zaradi tega slučaja še bolj prepričal o dobroti svoje žene.

Sirovi ubijalec iz Košče - obsojen

Ljubljana, 26. febr.

Pred današnjim senatom so bile danes ve- like razprave. Na tajni razpravi je bil obsojen znani tržaški svedrovec Jordan Skufca na dve leti robije, ker je letos januarja vlomil v Gostilničar- sko zadrugo in odnesel poleg d ugih stvari tudi 7000 Din vreden pisalni stroj. Razprava je bila tajna, ker je bil njegov pomagač še mladoletnik. Skufca je oni tip Primorcev, ki rojakom delajo sramoto in žive na račun mastnih podpor.

Druga razprava pred malim senatom pod predsedstvom s. o. s. g. Antona Mladiča pa je po- kazala vsu sramoto, ki jo delajo našemu pošte- nemu ljudstvu junaki noža. Ta teden sploh se vrste razprave proti proslulim »voglarijem«. Ze v sredo je bila pred sodnikom-poeidincem krajša razprava zaradi tepeža, ki je nastal v gostilni Františke Ja- godice v Kamniku ob priliki ženitovanjske gostije. Na zatožni klopi je sedelo 5 uglednih mož. Med ženitovanjem je namreč nastal hud prepir, med katerim je nekdo udaril fanta Peterlna tako na čelo, da je pozneje po sedmih dneh umrl v ljub- ljanski bolnišnici. Stiri obtoženci, dva starejša moža, so zvrčali vsu krivdo na mesarskega po- močnika, ki pa je v svojem zagovoru mestoma po- vedal resnico. Zadeva pa je zelo zagonetna in za- motana in je zato sodnik odredil prihodnjo raz- pravo kar na lico mesta v gostilni Jagodiceve v Kamniku.

Danes pa je pred mali senat stopil mlad, dokaj čedno oblečen Anton Dežman, sin kočarja in cerkovnika v Košci pri Poljniku, okraj Litija. Tam so 24. novembra lani slavili ženitovanje v Dolančevi hiši. Poročil se je Alb. Dolanec. Fantje so voglarili. Spili so okoli 7 litrov vina in 1 liter žganja, a opolnoči je nastal med fanti prepir. Zrtve tega prepira je postal mladi Jože Feštajn, ki je prišel od vojakov na dopust. S kuhinjskim nožem ga je zaklal obtoženec Anton Dežman, nakač se je razvil pretep, med katerim je dobil obtoženec sam 11 vbojdenj.

Uboja obtoženi Anton Dežman je v svojem zagovoru omenil: »Prosim, gospod senat, ni mo- goče, da bi jaz začel. Bil sem v silobranu in sem sam dobil več ran. Pri nas so tako zanikarni ljudje.«

Priča Jože Dolanec, bratranec pokojnega Fe- štajna: »Feštajn ni imel v rokah bajoneta. Noben ni bil pijan. Dežman ga je sunil in je takoj padel po stopnicah. Dvakrat sem Dežmana vrezal v hrbet, da maščujem Feštajna.« Druga priča Janez Dolanec: »Voglari! smo. Nekateri so sitnosti pro- dajali in obtoženec je dejal s kuhinjskim nožem v roki: »Nocoj bo kdo mrtev! Zaklal ga bom kakor prašiča.«

Državni tožilec je v svojem govoru zahteval najstrožjo kazn, češ da je Anton Dežman pravi junak noža. »Taki ljudje,« je omenil, »so največja sramota za naše kmečko ljudstvo. V zadnjem času so se pretepi na ženitovanjih tako razpasli, da je treba krivce eksemplarno kaznovati.« Branilec je poudarjal v svojem govoru, da je obtoženec dejanje storil v silobranu. Senat je Ant. Dežmana, ki kaže kljub svoji mladosti, največje posurovelost, obsodil na 2 leti in 8 mesecev robije. P. predsednik je v sodbi poudarjal dve obtežilni okolnosti, namreč nož in veliko surovost. Obsojeni Ant. Dežman je sprejel sodbo z največjim obzornim in pripom- nil: »To ni resnica! Se pritožim.« Zapustil je dvorano.

moral končno obrniti v Trstu na jugoslovanski kon- zulat, da mi je pomagal domov. Pravijo, da vsaka šola stane in ker sem bil jaz Jure, sem izgubil več ko enega Jurja.

Kar sem mogel razviditi iz slik, je mesto Can- nes bolj letovsko mesto kot pa trgovsko in po krasnih hotelih in palačah je soditi, da tja zahaja vsa vzhodna francoska aristokracija v vseh letnih časih trati čas in denar. Podnebje je jako ugodno in mesto v zaščiti pred burjo ali silno vročino. Toda pustimo bogatino uživanje in po triurnem prestanku se pomaknemo proti solnčni Italiji. Mesta Neapelj to pot nisem videl in si ga niti zaželel nisem, ker sem se že dvakrat prej tu ustavljal in sem se moral vsakokrat iti kopat ko sem se vrnil na parnik. Le nekaj črtic ne bom izpustil, ker kdor se mesta ni videl, ga bo de zanimalo. Na prvi pogled s parnika napravi mesto silovit vtis in nekaj pesniškega čuti še tako zagrinjen pesnist. Ko stopiš na suho, te takoj obda več ali manj sum- ljiva četa fakinov ali cestnih postopačev. Ako ti ne morejo z drugim postreči, te začno prositi v bogaine. Ne bom opisoval ulic in kaj se vse tam nahaja oziroma kaj vse prileti skozi okna ondotnih hiš, toda takoj se moraš ustaviti na sredni ulice, ko najdeš tam čredo koz in krav. »Late, late« (mle- ko, mleko), kriči za čredo stoječ, ne vem, ali pa- strir ali gospodar. In res, iz tretjega in četrtega nadstropja se pokažejo ženske muze in v plehnato posodo, ki jo imajo na vrvi, vržejo denar, ter vse skupaj spustijo doli pred mlekarja, ki vpriče njih napolni merico in jo pošlje mami po vrvi v vi- šave. Naše Posavke gotovo ne bo veselila ta vest, kako so njihovi italijanski soplekarji tenkosrčni glede kakovosti in pristnosti mleka, toda le pogum Posavke, raiše bom pil posavsko, pa magari s Savo krščeno mleko, kakor pa to napoletansko. Kar mi je bila uganka, je bilo tudi to, da sem opazil na možkih in še bolj pri dorašnih ženskah nenavadno zdravo rejenost. Neka narodna italijanska popevka pravi: Vedere Napoli, e dopo a morir! (Da vidiš Neapelj in potem pa lahko umrješ.) Saj res! Še ustreliti se ni treba.

Ko zapustimo po 6 urnem oddihu Neapelj z mlekarstvi vzpenjačami, smo čez en dan vožnje v drugem italijanskem pristanišču, namreč v Pa- lermi v Siciliji. To mesto je veliko bolj snažno in tudi bolj moderno bodisi glede stavb kakor tudi ulic. Tu smo bili samo dve uri in se napotili proti Grški. V mestu Patras se tu ustavi parnik ves dan. Takoj ko zagledaš mesto samo in suho gorovje, dobie vtis rečevine in pomanjkanja. Skozi okno sem mogel opaziti, da v luki ni bilo one živahnosti ka- kor pred leti, ko sem se tam ustavljal za ves dan. Dasi ravno je bil krassen dan, je bilo le malo ljudi na pomolu in še ti so prišli čakati svojce. Vsa ta pristaniška letargija se pa ne da primerjati z ono v Trstu, kamor smo dospeli 24. januarja. V. M.

Naše dijaštvo

Delegati za izredno skupščino Zveze sluša- teljev Aleksandrove univerze v Ljubljani, ki se bo vršila danes 27. t. m., se obveščajo, da se ta vrši ob 11 dopoldne in ne, kot je bilo to prvotno jav- ljeno, ob 15. Udeležba za vse delegate strogo ob- vezna. Ker bosta skupščini prisostvovala g. rektor in univerziten senat, prosimo za točnost. — Pred- sedstvo ZSAU.

Mesto Algier, se lahko reče, je eno najlepših in kar je velikega pomena, ima najčistejše prista- nišče, Algier spada pod francosko oblast in mesto je primeroma še novo mesto, toda krasne palače in ulice delajo vsu čast francoski vladi.

Po Šurnem odpočitku smo zapustili Afriko in jo ubrali na sever proti Franciji to je v pristanišče »Cannes« (izg. Kané). Tega pristanišča ne morem opisati, ker sem ravno tedaj obolel in sem bil pri- moran ostati v postelji do konca svojega potova- nja. Naj le mimogrede tu omenim in svari lo onim, ki so na potovanju, naj nikomur ne zaupajo po- sebnost ne na ladjah razen kapitanu. Še od posled- njega naj zahtevajo potrdilo, ako mu kaj izroče. Meni je šlo tako-le: Ko sem se v bolnišnici sselkel, sem pustil demarico v obleki, češ, saj bol- niški strežnik je za zaklenil — in mirna Bosna. Toda na svoje razočaranje sem opazil, da od 22 do- larjev sta ostala le še dva in zastojni so bili vsi protesti pred vsemi oblastmi. Hočeš nočeš sem se

Ljubljana

O znižanju cen v kavarnah

Ugovori kavarnarjev

Ljubljana, 26. febr.

Danes ob 11 dopoldne se je vršila na mestnem magistratu seja, ki jo je sklicalo mestno tržno nadzorstvo na odredbo banske uprave. Podpirana od javnosti vodi banska uprava že daljša energična akcija za znižanje cen. To akcijo vrši s pomočjo policije in tržnega nadzorstva. Zaradi znižanja cen surovin, zlasti zaradi znižanja cen živin, so prišli najprej na vrsto mesarji, za tem gostilničarji, ki so se dolgo po znižanju cen živin prodajali hrano po starih visokih cenah, čeprav se je meso pocenilo za skoro polovico. Dosedanja akcija za znižanje cen po gostilnah, pri kateri ima eno glavnih zaslug tudi naš list, je bila uspešna. Sedaj so prišli na vrsto tudi kavarnarji, ki so bili pozvani, naj znižajo cene pijačam in živilom v svojih lokalih.

Zaradi tega se je vršila danes seja, ki so se je udeležili skoro vsi ljubljanski kavarnarji. Sejo je vodil zastopnik tržnega nadzorstva ravnatelj Dergane, prisostvoval pa je tudi zastopnik policije nadzornik Zajdel z uradnikom Lavričem. Zadruge gostilničarjev in kavarnarjev je zastopal predsednik Kavcie.

Na seji so se kavarnarji odločno izjavili, da ne morejo znižati svojih cen, ker se sirovine za njihove proizvode dosedaj niso še prav nič pocenile, temveč celo podražile, torej prav nasprotno s cenami sirovin za gostilne. Pač pa so se znatno povečale davke in davečine. Nekateri kavarnarji z

velikimi režijami so dokazovali, da so že sedaj zaradi krize pasivni.

Izjavili so, da bodo po svojem načelstvu dokazali, da imajo v najboljšem slučaju le majhen dobiček, ki absolutno ne presega po zakonu o pobljanju draginje življenjskim potrebščinam dopustnega odstotka. So tudi mnenja, da njihovi obrati ne spadajo pod ta zakon, ker ne prodajajo stvari, ki jih vsakdo neobhodno potrebuje. Razen tega vzdržujejo tudi časopise, ki veljajo ogromne zneske. Dandanes smo doživeli celo to, da kavarne niso drugega, kakor navadne ogrevalnice. Navajali so, da so njihovi tovariši v Zagrebu ukinili naročbe na časopise, ker so morali znižati cene pijač.

Na podlagi debat na tej anketi in na podlagi lastnih utemeljitev bosta tržno nadzorstvo in uprava policije sestavili o tem vprašanju poročilo banški upravi. Banska uprava bo preiskala, v koliko so ugovori kavarnarjev utemeljeni, zlasti onih, ki plačujejo ogromne namemine, in katerim pijačam in živilom v kavarnah se bodo dale znižati cene in eventualno maksimirati.

Kavarnarji so še navedli, da se je kavarniško življenje v Ljubljani zelo razvilo, da kavarne precej pospešujejo tuisti promet in da se obljubljajo še nove konkurence. Tako se baje otvorijo v kratkem v Ljubljani še štiri nove kavarne.

Seja je bila zelo burna in zaključena ob polni.

Ka' bo danes

Drama: »Zdravnik na razpotju«. Red E.
Opera: »Medea«. »Maska rdeče smrti«. »Dandin v vicah«. Premijera. Red D.
Ljudski kino Vič-Glince: ob 8 vefilm v 9 dej. »Zlato«.

Nočno službo ima o lekarne: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva 20.

● **Protialkoholna razstava.** Včeraj in danes se je mnogo ljudi udeležilo protialkoholne razstave v zeleni dvorani hotela Union. Zlasti je razveseljivo, da je obiskalo to razstavo mnogo šol pod vodstvom učitelstva. — Opozoramo, da bo razstava še odprta danes 27. t. m. in jutri od 9—18. Istotam se dobe programi za zaključno akademijo, ki se bo vršila v nedeljo 28. t. m. ob 8 zvečer v Delavski zbornici. Diaki abstinente so v ljudno vabijo, da se zbero danes ob 5 popoldne v abstinentskem kolegiju v Kolođvorski ulici, kjer se bo sestalo mestno aredišče »Društva treznostne mladine«.

● **»Najdena bica« na odru Rokodelskega doma.** Jutri bodo vpriporile služkinje na odru Rokodelskega doma zanimivo in ganljivo igrano »Najdena bica«. Vse, ki se zanimajo za delo na dramatičnem polju naših služkinj, prav ljudno vabimo, da nas počaste s svojim obiskom. Vstopnice se bodo dobile jutri od 10—12 dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Začetek predstave bo točno ob 5 popoldne.

● **Najlepše se zahvaljujejo cenjenim družinam dr. Adlesičev, dr. Basajev, dr. Dermastjev, dr. Logarjev, ing. Pehaničev, Ložarjev, gospodu dr. Koroscu, dr. Peganu, Sušniku in neimenovanemu, ki so nam poklonili razno obliko za naše akademike. Težko si je predstavljati, kolike vrednosti je zanje tako darilo, še posebej v teh težkih časih, ko so večji del še bolj navezani sami nase. Zato bomo hvaležni ako bodo našim imenovanim prijateljem sledili še drugi in tako pomagali našemu akademiku. Enako smo vam hvaležni bodisi za perilo, obutev ali obliko. Vse darove sprejemamo v »Akad. domu sv. Cirila«. Strelška ulica 12 (Ljudski dom) pri vratarju. — Vincencijeva konferenca za akademike.**

● **Predavanje o Velebitu.** Slovensko planinsko društvo v Ljubljani je povabilo znanega hrvaškega planinca dr. Ivana Krajača, bivšega ministra, da priredi predavanje o Velebitu. — G. dr. Krajač se je povabilo odzval in bo predaval v Ljubljani dne 4. marca t. l. Predavanje bo pojasnjevalo okrog 70 skiciranih slik. — Dr. Krajač je eden najodličnejših hrvaških alpinistov in eden najboljših poznavalcev Velebita, zato bodo njegova strokovna izvajanja gotovo vzbudila splošno zanimanje.

● **Pevski zbor Glasbene Matice.** Prihodnja vaja v ponedeljek 29. februarja 1932 ob 18.15 zenski, ob 20 moški zbor.

● **Lov na berače.** Od časa do časa napravi ljubljanska policija lov na berače, ki jih je zlasti v teh časih v našem mestu več, kakor jih je bilo kdajkoli poprej. Ne samo zima, temveč tudi občutno pomanjkanje vsakega zaslužka je povzročilo, da dandanes toliko ljudi berači, celo takih, ki bi

radi delali in so za delo zmožni, pa dela ne dobe. Včeraj, ko je bil petek, torej dan beračev, je policija lovila berače po vsem mestu. Imela je trdo delo, zakaj stiska je naučila tudi berače vse polno trikov, s katerimi se izogibljajo policiji. Skupno je bilo včeraj aretiranih do popoldne 14 beračev, ki bodo skoraj vsi izgnani v domovinske občine ali pa jih bo — zlasti bolj nepoboljšive — izročila sodišču. Le z dvema ali tremi ni mogla policija nič primernega ukreniti, ker so bili pristni ljubljanske sraice in jih torej ni bilo mogoče izgnati. Ti so se lahko smejali na tišem v pest, da jim se celo policija ni mogla nič napraviti. — Dalje je policija pobrala z ulic štiri zmružujoče ženske žalostnega poklica. Tudi te je izročila sodišču. — Ponoči sta bila aretirana še dva razgrajča.

● **Ponarejeni dvodinariki.** V Ljubljani in okolici so se zopet pojavili ponarejeni dvodinariki, za katere je težko ugotoviti, odkod prihajajo, ker jih ljudje, po navadi trgovci, odkrijejo šele pri pregledovanju inkasa. Dvodinariki so zelo nerodno ponarejeni in jih razpečevalci najbrže spravljajo v promet med pravim drobižem. Občinstvo opozarjamo na take ponarejene novce.

● **Ukraden potniški kovček.** Prednočnim ob pol 20 je prihitel na policijo potnik tvrke I. C. Mayer Martin Kugler in prijavi precejšnjo tatvino, ki se mu je pripetila pred četrti ure pred Kresijo. Tam je stal njegov potniški avtomobil. Kugler sam pa je imel opravka v prostorih tvrke. V tem času je nekdo zmaknil z avtomobila potniški kovček zelene barve, v katerem je imel Kugler razne druge stvari. V kovčku je bila skatija z 48 svilenimi robci, vrednimi 3000 Din. Robci so bili v različnih barvah. Dalje je bilo v kovčku še: ena flanelasta odeja, ena flanelasta rjuha, aktovka rjave barve z vtisnjenim napisom »Jugočeška, Kranj — Dagmar avila«, naročilna knjiga tvrke I. C. Mayer, naročilna knjiga za čipke, potniška legitimacija, potrdilo o plačanih davkih in polnomočje za zastopstvo ter knjiga z vzorci čipk, vredna sama 1000 Din. Skupno trpi Kugler 4200 Din škodo. Policija je uvedla za neznanim tatom obširno poizvedovanje.

● **Tatvina treh sukenj.** Soboslikar Ignac Omahen je prijavi tatvino treh sukenj, ki so bile vse ukradene na enem in istem kraju, namreč v hotelu »Soča«, kjer Omahen stanuje. Najprej je bila Omahnu ukradena stara, že ponošena rjava zimska suknja, vredna 300 Din, dan ali dva nato pa mu je bila ukradena lepa črna zimska suknja z zametastim ovratnikom, vredna 1600 Din, njegovemu svaku pa je bil ob istem času ukraden črna površnik, vreden 200 Din. Kdo bi te tri suknje ukradel, Omahen ne ve, sumi pa, da je to storil kdo od brezposelnih, ki prosijo v hotelu za brezplačno hrano.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotod. Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Mohorjeve knjige za doplačilo v letu 1932

Ohjesa

Slavni ameriški prirodopisec in potovalec Ernest Thompson Seton, ko je ustanovil organizacijo, ki je dandanes razširjena med mladino vsega sveta pod imenom »skavtizem«, je dal svoji ideji kot vzor Indijance, kakršnega so opisali najboljši ameriški pisatelji, in imenoval skavte »Indijance gozdne modrosti«.

Indijanci so bili mnogokdaj od pisavev indijance zelo krivično opisani. Ko bi opisali vsi ti strašne krivice, ki so jih delali indijanskemu rodu, lakomni, brezsrčni in podivjani Evropeci, bi svet joknil od grozot.

Da bi torej slovenska mladina in ostalo čitateljsko občinstvo spoznalo »rdečega moža« in njegovo življenje iz prvega vira, v pravi luči, od pisatelja rdečekoža, ki je kot takšen preživel 15 let svoje mladosti, sem priredil zanje knjigo »Ohjesa«. Spisal jo je Indijanec dr. Kristijan Aleksander Eastman. Rodil se je l. 1858. blizu Redwood Falls v Minnesoti. Oče mu je bil čistokrvni indijanski poglavar »Mnogo bliskov«, mati pa mešana krvi. Očeta so Američani po »minnesotskem klancu« (l. 1862.) zaprli, a dečka sta vzgajala v Kanadi stric in babica z očetove strani. Tako je preživel 15 let kot Indijanec Ohjesa. Medtem je njegov oče sprejel krščanstvo in omiko; zato so ga izpustili iz ječe, nakar je postal svojega Ohjesa in ga dal v šole. Pozneje je mladi Eastman študiral na več univerzah zdravilstvo in postal l. 1887. zdravnik. Bil je nekaj let v vladni službi in nato deloval kot zdravnik v St. Pavlu v Minnesoti. Od l. 1903. je zaposlen v uradu za indijanske zadeve. Napisal je več knjig o življenju svojih rojakov, ki so vzbudile v ameriškem svetu veliko pozornost. Najbolj znani sta: »Indian Boyhood« (Indi-

janceva deška doba), to je naša knjiga »Ohjesa«, in pa: »Old Indian Days« (Iz starih indijanskih dni).

V »Ohjesi« nam Eastman popisuje svojo mladost, ki mu je potekla v indijanskih taborih, kjer je z odraslimi vred prenašal vse sladkosti in grenkobe pustolovskega kočevniškega življenja. Tu zveemo, kako vestno so »divjake« vzgajali svojo mladost in jo pripravljali za vse težave poznejšega življenja. Učili so jih, naj časte Velikega duha in spoštujejo starost, naj ljubijo resnico in se ogibljuje laži, naj bodo miroljubni in gostoljubni, a smrti naj se ne boje. Zdag gledamo resne, zdaj spet vsele igre, ki se vrše po starem običaju; včasih poslušamo zvečer v šatoru pri ognju staršeka, ki pripoveduje povesti iz stare zgodovine rodu, ali pa šalijo sliko smešen dogodek z lova, da se šator trese od smeha. Vmes včasih zaročja orožje, po taboru se razleže divji krik — sovražni napad; drugič se oglasi žalostna mrtvaška pesem — bojovniki so se vrnili z bojnega pohoda, nesoč mrtvega tovariša. Tako sledimo pisatelju z zanimanjem do poslednjega poglavja, kjer nam opisuje svoje prve vtise kulturnega sveta.

P. Holček.

P. MAVRICIJ TERAS: »PO STEZAH RESNICNE POPOLNOSTI.«

(Strani 219. Založila Prodajalna Ničman v Ljubljani 1931. Cena 24 Din, po pošti 2 Din več. Vezana v pol platno 34 Din.)

Odkar smo se Slovenci otresli nemške nadvlade ter si skupno s Srbi in Hrvati ustvarili svojo narodno državo, je naredila naša slovenska kultura velikanski korak naprej. Na vseh poljih smo se uveljavili ter pokazali svetu, da smo zmožni napredka in da hočemo živeti svoje lastno kulturno življenje. Najlepši dokaz za to trditve je čudovit razvoj naše književnosti. V zadnjih desetih letih se je natisnilo v našem jeziku več knjig, kakor

Maribor

Mariborske ubožne zadeve

Iz seje občinskega ubožnega sveta - Potreba gradnje nove mestne ubožnice

Maribor, 26. februarja.

Sinoči se je vršila v mestni posvetovalnici seja mariborskega ubožnega sveta. Na dnevnem redu so bile v prvi vrsti rešitve raznih prošnji za zvišanje podpore, za podelitev novih podpor ter za sprejem v občinsko oskrbnišnico ter hiralnice. Resenih je bilo 76 prošnji, od teh 9 za sprejem v oskrbnišnico, 4 osebe pa bo občina poslala v hiralnico. Z ozirom na naraščanje števila mestnih ubožcev se je vzele v pretres tudi vprašanje graditve nove mestne ubožnice. Dosedanji prostori postajajo pretesni, tako da čisto ni mogoče upoštevati prošnji za sprejem, razven v najnujnejših slučajih. V principu je bilo sklenjeno, da se bo zgradila na periferiji mesta velika, moderna

opremljena mestna ubožnica, čim bo finančno stanje občine to dovoljevalo.

Veliko socialno delo za mestne ubožce, katerega vrši občina potem svojega socialno-političnega urada, je razvidno iz števila podprancev, ki znaša sedaj 449 oseb. Ti prejemajo ubožno podporo v zneskih od 50 do 300 Din mesечно, razven tega pa še prošlo prehrano in ljudski kuhinji in brezplačno zdravniško pomoč. Od časa do časa se razdele med najpotrebnejše tudi izjemne podpore. Na teh podporah se je razdelilo v letu 1932 61.000 Din. Razven tega oskrbuje občina še 90 oseb v mestni ubožnici, 43 oseb pa se nahaja v banovinskih hiralnicah v Ptuj, Muretnicah in Vojniku. V oskrbi občine se nahaja 32 osirotelih otrok v mladinskem domu.

□ **Gregorčičev večer Prosvetne zveze.** Velikemu našemu pesniku in preroku Simonu Gregorčiču je bil posvečen prosvetni večer, katerega je priredila v četrtak mariborska Prosvetna zveza. Večer je otvoril prof. Polotar, nakar sta sledili ljubki deklaraciji dveh deklic, ki sta prednašali pesništvo »Moji slavilnici« in »Naš narodni dom«. O Gregorčiču kot pesniku in človeku je govoril prof. in pisatelj dr. Ivan Dornik ter podal globoko zaletno analizo velikega pesnikovega dela. Zaključil je uspehi večer mešani pevski zbor »Maribor«, ki je pod vodstvom kapelnika Gaspariča dovršeno zapel Gregorčičevi »Lastovkam« in »Najaz v planinski raj«. Obisk prosvetnega večera je bil zelo lep, zlasti mnogo je bilo mladine; tudi mariborska primorska emigracija je bila častno zastopana. Mariborčani so se na primeren in časten način oddolžili spominu velikega pesnika.

□ **Umrl je v petek zvečer ob pol 10 v splošni bolnišnici na poslednjih obupnega koraka bivši mariborski trgovec Karel Worsche.** Pogreb pokojnega, ki je bil svoječastno v Mariboru radi svojega postenega značja in dobrega srca splošno priljubljen, se bo vršil jutri ob 3 popoldne na mestno pokopališče na Pobrežju.

□ **Mariborski glasbeni svet razpravlja te dni prav živahno o velikem koncertu, ki ga priredi v sredo 2. marca v veliki unijski dvorani tukajšnja Glasbena matica.** Nastopijo najodličnejše mariborske solistije in solisti. Dogodek!

□ **Društvo za podporo revnih učenec** ima svoj redni občni zbor jutri v nedeljo ob 11 v Camkarjevih šoli (prvo nadstropje levo). Prijatelji mladine vabljani.

□ **Na pohorskih grebenih.** Vremensko poročilo, ki smo ga včeraj prejeli, pravi: na stari zmruženi podlagi je na 10 cm suhega pršiča; vreme oblačno. Veter: mirno; izgledi za nedeljo kaže najbolj.

□ **Meljsko kat. prosvetno društvo** ima jutri ob pol 17 redni sestanek s poučnim predavanjem o treznosti. Nato ustanovitev društva treznosti.

□ **Nočno lekarniško službo** ima prihodnji teden Vladočičeva lekarna pri Zamoru v Gosposki ulici.

□ **Otvoritev novega instalacijskega podjetja.** Na Meljski cesti 23 je otvoril instalacijsko podjetje za vodovodne in plinske naprave g. O. Klifman. Več glej v oglašnem delu lista.

□ **Nanos!** Jutri v nedeljo dopoldan je v Narodnem domu ustnovitev prosvetnega in podpornega društva »Nanos«. Ob tej priliki predava prof. dr. Čermelj iz Ljubljane o primorski mladini. Vabijo se vsi Primorci, da se udeležijo običnega zbora.

□ **Oddaja občinskih tekočih del za leto 1932.** Na zadnji seji občinskega sveta so bila oddana tekoča dela do višine zneska 5000 Din za občino sledečim ponudnikom: zidarska dela: tvrka Žilvic in sin; betonska dela (dobava materiala) tvrka Pikel; kleparska dela Romih Anton; mizarska dela Joža Volčič; dimnikarska: L. okraj Jurečko, H. okraj Pucelj in H. okraj Rataj; kovaška dela (samo podkovanje konj) Počivalnik Miha; pečarska Lovro Sirc; kolesarska Vrentuš Stefan; ključavničarska Babič Ferdo; steklarska Ivan Klančnik; slikarska dela Martin Saffran; plekarska dela Josip Škof; črkoslikarska Gustav Philipp in tapetnška Blaž Jagodič.

□ **Bridge-turnir** se bo vršil v Mariboru v dnevi 27. in 28. t. m. v zgornjih prostorih hotela »Orele«. Pričetek turnirja vsakokrat ob 18.

□ **Ribiški trg.** Po daljšem premoru je bil včerajšnji ribji trg zopet izredno dobro založen. Sardel je bilo 30 kg po Din 12, borbonov 25 kg po 24, ciple 10 kg po 24, orade 20 kg po 36, sampler 10 kg po 26, danski fileti po Din 22. Od sladkovodnih rib je bilo 50 kg karpov po Din 18 za kg.

□ **Dve leti ne sme v kremo 28 letni Anton Petek iz Zamušnov.** Prepoved zabajanja v kremo se konča dne 23. februarja 1934.

□ **Dvodnevni sadjarski tečaj** se vrši dne 4. in 5. marca na banovinskih vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Obravnavalo se bo sajenje, oskrba, gnojenje, pomlajevanje in precepljanje sadnega drevoja. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja vsak dan od 8 do 12 in od 14 do 18. Udeležbo je javiti z dopisnico ravnateljstvu šole.

□ **Zet nad tasta.** Iz Sp. Dupleka so pripeljali včeraj v mariborsko bolnišnico težko poškodovanega posesnika 75 letnega Jurija Mačuha. Po izjavi poškodovanca ga je napadel njegov zet ter ga udaril z desko po glavi.

□ **Opasen padee s kolese.** Na cesti iz Dolgoš proti Mariboru so našli včeraj jutraj ljudje ležati nezavestnega in vsega okrvavljenega kolesarja Antona Krambergerja. Poleg njega je pa ležalo kolo, čisto zvito in strto. Očividno je Krambergerju zdrsnilo na ledeni cesti ter je priletel ob tla s tako močjo, da je dobil hudi pretres možganov ter je obelzel nezavesten. Telefonično je bil o nezgodi obveščen mariborski reševalni oddelek, ki je prepeljal ponesrečenca v bolnišnico.

Celje

□ **Nočno lekarniško službo** ima v prihodnjem tednu od sobote 27. t. m. do vsotelega petka 4. marca lekarna Pri križu na Kralja Petra cesti v palači Ljudske posojilnice.

□ **Smrtina kosa.** V javni bolnišnici je umrl v četrtak 25. t. m. dopoldne v starosti 67 let dninar Stancer Jožef iz Dobriševasi. — Naslednji dan, petek 26. t. m. je umrl v javni bolnišnici v starosti 64 let posestnik Vodišek Marko iz Marijagračca. — V četrtak 25. t. m. je umrla v Čretni št. 37 3 letna Erni Zolija, hčerka trgovca. — Isti dan je umrla v Trnovljah v starosti 50 let posestnica Ostrožnikova Marija. — Dušam pokojnih večni mir in pokoj, žalujočim preostajam pa naše iskreno sožalje.

□ **Izgnubljeni raj,** dramatično bajko v treh dejanjih ponovi gospodinska nadaljevalna šola v nedeljo 28. t. m. ob 4 popoldne na šolskem odru okoliške deške narodne šole s popolnoma drugo scenografijo. Vsakdo bo imel lep užitek, zato naj ne zamudi nihče te redke prilike.

□ **Predavanje o Bernini.** Savinjska podružnica SPD priredi v petek 4. marca ob pol 9 zvečer v mladi dvorani Ljudske posojilnice predavanje znanega alpinista gosp. Karla Koraneka iz Dujnaja, ki bo predaval o svojih doživljajih na Bernini. Predavanje bodo spremljale zelo lepe skopične slike, lastni posnetki predavateljevi. Vstop na predavanje je brezplačen.

□ **Uhan v vrednosti 1000 Din izgubljen.** V torek 23. t. m. je neka gospa na poti po Aleksandrovci v Prešernovi ulici izgubila dragocen zlat prstan z diamantnim kamnom. Uhan se ceni na 1000 Din. Najdižel je zaročen, da odda uhan pri predstojstvu mestne policije. — Isti dan je izgubila neka gospodična na poti od Krekovega trga do Narodnega doma zlat uhan, ki je vreden kakih 200 Din.

□ **Glede včerajšnjega poročila o roparski tolpi,** ki jo je zajela mestna policija, moramo danes poročati, da je policija 4 teh aretirancev izpustila, ker se jim udeležba pri nameravanim vlovu ni mogla dokazati. Pač pa je obdržala v zaporu one 3, ki so nadležovali gospo Mantelovo za podporo in ji grozili. Prav tako moramo poročati, da se je izkazala sumnja, da bi bil kateri aretirane sedmočrvice oni nočni napadalec od nedelje na cesti proti Teharjem, kot neulemeljena. Policija je marljivo na delu, da izsledi čim prej neznanega roparja.

□ **Zalec.** Jutri, v nedeljo 28. t. m. ob pol 4 popoldne priredi prostovoljno gasilno društvo Zabuškova velezabavno igrano »Dobri vojak Svejk« v dvorani gosp. Robleka. — Pred pričetkom predstave in med pavzami bo reprodukcija glasbe po radiju. Gasilstvu naklonjeno občinstvo in prijatelji smeja ter zabave v ljudno vabimo.

in pri ljudeh v časti, z eno besedo, navajala te bo k pravemu krščanskemu življenju, k resnični pojavnosti. Zato si jo čimpreje nabavi, potem pa jo zopet in zopet čitaj. Našel boš v njej mnogo duhovno tlažbo in duhovne pobude, imel boš od nje mnogo duhovne koristi. Denar, ki ga izdamo za dobre knjige, je zelo dobro naložen in donaka obilne koristi.*

Frau Maria. Die Hochzeit von Quedlingburg. Ein Roman aus der Zeit Augustus des Starken. Verlag J. Kösel und Fr. Pustet München.

Zdi se, da je ta velika trilogija, ki jo je zasnovala in mojstrsko dovršila bogonarajna pisateljica Enrica von Handel-Mazzetti, dokaj premalo znana. Z nestrpnjo radovednostjo smo odložili drugo knjigo, v kateri je zapletena zgodba dosega svoj vršek; željno smo pričakovali tretjo, zaključno knjigo.

Zdag je celotno delo v knjigotrstvu. Brez dvoma je zadnja knjiga po zapletenosti dejanja, ki se končno prerasnetljivo izide, vredna sovrstnica prvih dveh. Bralec mora nehoti občudovati vsestransko znanje, globoko umsko izobrazbo svetovnoznanega pisateljice Enrike, ki je prav tako temeljito poučena v verskih in liturgičnih vprašanjih, kakor tudi v znanju latinščine, francoščine, nemščine in raznih narečij taktirnih generacij.

To je res knjiga, ki jo tudi za romane in podobno slovestvo manj dovzetne bralec z vztrajnim zanimanjem čita. Malo je literarnih del, ki bi jih mogli tako toplo priporočiti, kot omenjeno trilogijo: I. Das Spiel von den zehn Jungfrauen; II. Der Reformationsfest; III. Die Hochzeit von Quedlingburg.

Pisateljica je zabeležila ob skedpu opazko: S trilogijo »Frau Maria« sem začela pomladi 1928, zaključila sem jo 31. avg. 1931. — Bog naj bo z njo na njenih potih!

Dnevna kronika

Požar v Gotovljah

Celje, 25. februarja. V sredo 24. februarja okrog 6 zvečer se je oglasil zvon župne cerkve v Gotovljah pri Zalcu. Naznanil je okolici, da gori v vasi, in klical na pomoč. Vnelo so se saje v hiši poselnika Zupanca, a ogenj se je razširil v kratkem času tako, da je zajel vso hišo.

Z izredno naglico so prišli na lice mesta domači gasilci s svojo motorno brizgalno ter se lotili požrtvovalnega dela. Po kratkem času so prihiteli na kraj nesreče še gasilci iz Vrbe in iz Zaleca. Nevarnost je bila tem večja za sosednja poslopja, ker je pihal iz vse popoldne močan veter, ki pa se je vprav v tem času malo polegel, a je vendarle delo ognjegašev precej oviralo. Stanovanjske hiše in svinjake na žalest ni bilo mogoče rešiti, pač pa se je posrečilo rešiti gospodarsko poslopje, ki je bilo komaj dva metra oddaljeno od gorečih stanovanjskih hiš. Velika zasluga na tem je pripisovati poleg izredni požrtvovalnosti gasilcev tudi disciplini civilnega prebivalstva, ki je gasilce podpiralo na vso moč.

Sredi Zagreba oropan kmet

Zagreb, 25. febr.

Včeraj se je v Zagrebu zopet zgodil slučaj, ko je bil sredi Zagreba ubogi in revni kmetič Stjepan Šupica iz Gorskoga Kotara oropan vsega premoženja.

Šupica je že dolgo zbiral borne dinarčke, da bi se odpeljal v Zagreb in tukaj poiskal zdravlila za svojo težko bolezen. S težavo sta pristradala z ženo zadostno vsoto, da se je presrečno najti mož lahko odpeljal od doma in prišel v Zagreb. Nekam nerodno se je mož zdelo v velikem mestu in ni si vedel dosti pomagati. Že se je obrnil z vprašanjem do nekega postrežnika, naj mu pove, kje bi našel kakega zdravnika. V istem hipu se jima je pridružil neki neznanec, ki je bil tako ljubezljiv, da je kmetiča hotel zastopati pospremiti k zdravniku. Neznavec je peljal kmeta v palačo Okrožnega urada. Prišla sta že v četrti nadstropje.

Tukaj je kmetič zaslišal, kako nekdo težko sopihajoč drvi za njima. V istem hipu je kmetič že zaslišal, kako novodošlec vpije: »Lopova, denar sta mi pokradla! Stjepan Šupica, Stari Ličan, me mirno odgovoril: »Ej, brate! Boga mi! Jaz ne. Naj ne vidim ne svoje žene ne svojih otrok! Novodošlec pa je trdil svojo, dokler ni Ličan pokazal svoje knjižice s 700 Din, rekoč: »Tu je moj denar, pa me preišči! In sedaj je še kmetov spremljevalec začel preiskovati kmeta in ga je preiskoval toliko časa, dokler se oni tretji ni izgubil s knjižico in 700 Din. Ko je ta izginil, se je obrnil tudi spremljevalec in zbežal. Kmet Šupica pa je ostal sredi Zagreba daleč od doma brez knjižice, brez denarja, brez zdravlil in brez zdravnika.

Koledar

Sobota, 27. februarja: Gabriel od Zalosine Matere božje; Baldimir, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Črnomlju je po daljši hudi bolezni v četrtek, dne 25. t. m. umrla gospa Ana Mesesneleova, soproga g. Julija Mesesnela, komandirja žandarmerijske postaje v Šostanju. Poleg svojega moža in staršev, pri katerih je za časa svoje bolezni bivala, zapušta še sina Julija, dijaka novomeške gimnazije. Dobri krščanski ženi blag spomin!

Ostale vesti

— Z ustavljanjem »Slovenec« pričenjamo letos nekoliko pozneje, ko druga leta, ker upoštevamo izredno težke razmere naših cenjenih naročnikov. Sedaj je pa skrajni čas za obnovitev vsaj delne naročnine. Želijo pa je v svrhu reda in evidence, da nam vsak naročnik, ki trenutno ne zmore večjega zneska, nakaze vsaj delno naročnino in obenem po dopisnici sporoči, kdaj bo sigurno nakazal še nadaljnje plačila.

— Oglasna naročila za »zlati tedne«, ki jih je te dni začela zbirati uprava našega lista za dneve 6., 9. in 13. marec v smislu tozadnjega objava, sprejemajo seveda tudi vse naše podružnice in Ljubljani, Mariboru in drugod, cenjena pismena naročila naj se pa radi enostavnosti naslavljaajo naravnost na upravo v Ljubljani. Oue p. n. tvrdke, ki morda pomotoma niso prejele našega vabilnega pisma, naj nam izvolijo to sporočiti kratko po dopisnici.

— Dr. Seipel v radiu. V nedeljo popoldne ob 5 bo v dunajskem radiu predaval bivši avstrijski kancler prelat dr. Ignacij Seipel. Predmet predavanja bo zelo zanimiv in času primeren.

— Pozor lovci! Glavna skupščina Slovenskega Lovskega društva v Ljubljani bo dne 13. marca 1932 ob 10 dopoldne v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Prislop imajo delegati podružnic, člani osrednjega odbora in oba računska preglednika (§ 19 dr. pr.).

— Enoletni tečaj za otroške negovalke v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani sprejme še 5 zunanjih gojenk proti plačilu 200 Din mesečno. Stare morajo biti 18 let in imeti meščansko šolo.

— Vremensko poročilo s Pohorja (koča na »Pesku«) z dne 25. t. m.: Stara podlaga snega 70 cm, novo zapadel 5 cm, suh prsič; temperatura —3 C, smuka prav dobra, lahki severni vetrovi.

— Slovensko planinsko društvo sporoča obširnost, da so odprte in oskrbovane sledeče koče in domovi: V Triglavskem pogorju: Stara Aljaževa koča (neoskrbovana), Erjavčeva koča na Vrščici (odprta in oskrbovana ob nedeljah in praznikih ter dnevi pred nedeljami in prazniki). — V Karavanah: Valvazorjeva koča pod Stolom, Planinski dom na Kofcah (stalno odprta in oskrbovana). — V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, koča na Veliki Planini in Dom na Kravcu. — Nadalje sporočamo, da so odprte in oskrbovane vse leto: novozgrajena postojanka na Sv. gori, koča na Sveti planini, novo zgrajeni Dom na Mrzlici, vse koče na Pohorju, Celjska koča nad Celjem ter Piskernikova in Tilerjeva koča v Logarski dolini.

— Dr. J. Jerajeva Sociologija se dobi v vseh knjigarnah in pri pisatelju v Mariboru, Gledališka ulica 2. S poštnino vred stane le 27 Din.

— Težave kmetov zaradi snega. Iz Nove Gradisce poročajo: Dne 25. t. m. je pri nas zopet začelo snežiti. Kmetje, ki so se pred 14 dnevi veselili snega, da bo namočil z oziroma posejano zemljo, so sedaj v skrbah zaradi dolge zime. Koncem februarja bi se morali sejati koruzo, pa je pokriva zemljo 30 cm debel sneg. Na Savi je pa še več ledu.

— Kmetom manjka živinske krme. Kmete po vsej Slavoniji in sosednji severni Bosni silno skrbi, kako bodo prekrili svojo živino. Preteklo leto je bilo zelo malo sena, že pred meseci so morali za drag denar kupovati krmo za živino. Zaradi snega in dolge zime bodo kmetje prisiljeni dati

časa, kakor so mislili, imeti živino pri jaslih, ker na paze še ni mogoče misliti. Ker je poleg tega cena živine zelo nizka, si lahko mislimo, v kako težkem položaju se nahajajo kmetje.

— Francosko kolonijalno orožništvo v Indokini nabirajo mladeniče v Vinkovcih in okolici. Priglasilo se je že več mladeničev z maturo.

— Teden dni si je pripravil vesala. Obmejni št. III je globoko pretresla vest o nesrečni smrti 76 letnega bivšega pismonoše Leopolda Kramerja, ki je bil v vasi kakor tudi v širni okolici dobro znan. Zadnje čase je bolehal na živcih in je bil silno potrti ter so na njem opazili veliko potrtost, kar je gotovo vzrok obupnega koraka, ki ga je izvršil v sredo. Še pred dobrim tednom so ga domačini videli, kako je zabijal v šupi v steber debel klin. Čestokrat se je nato mudil v šupi in tako je tudi v sredo odšel v ta prostor. Ker ga dolgo ni bilo nazaj, se je polastila domačih skrb, ali so pogledat ter našli nesrečnega moža obesa na stebri, na klinu, katerega si je že pred dobrim tednom pripravil za svojo smrt. Bil je že mrtev ter so bili vsi poskusi, da ga spravijo ponovno k življenju, zaman. Nesrečnik si je najbrže v duševni zmedenosti vzel življenje.

Togal tablete

Pri bolečinah v členkih, pri protinu in isiasu se doseže dober uspeh s Togal tabletami. Njih delovanje je hitro in učinkovito, brez škodljivih stranskih pojavov. Vprašajte svojega lekarnarja! Dobivajo se v vseh apotekah.

— Dobreno od ministrstva soc. politike in narodnega zdravja, S. br. 1437 od 5. II. 1932

— V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine št. 15 od 24. februarja t. l. so objavljena »Pravila za opravljanje praktičnega učiteljskega izpita«, dalje »Pravilnik o obliki, vsebini in načinu izdajanja zdravniških potrdil«, »Tarifa o pobiranju žigovine in drugih pristojbin za dela osrednje uprave za mere in drugocene kovine«, »Norme za opekot«, »Norme za opeko iz apna in peska«, »Norme za steklasturne trstike«, »Norme za pletenine iz steklasturne trstike«, »Objava o pobiranju občinskih trošarin v letu 1932« in »Vložitev prijav za druginske doklade državnih upokojencev«.

— Kmetijski pouk po radiu v prvi polovici marca 1932. V četrtek, dne 3. marca t. l. ob pol 7 zvečer predava g. ing. Viktor Novak o gozdarstvu i. s. o. prirastku lesa v gozdu. — V nedeljo, dne 6. marca ob 8 zjutraj predava g. ravnatelj ing. Lah o poljedelstvu in sicer o prvih pomladanskih delih na polju. V nedeljo, dne 10. marca ob pol 7 zvečer predava g. ravnatelj ing. Lah o poljedelstvu in sicer o pravičnem spomladanskem gnojenju. V nedeljo, dne 13. marca ob 8 zjutraj predava g. Jože Strekelj o vrtnarstvu in sicer o ureditvi domačega vrta. Razven teh predavanj se vrše še poljudna predavanja o mlekarstvu ob nedeljah ob 15. V nedeljo, dne 6. marca ob 15 govori g. Franc Pavlica o predmetu: »Kako pridelujemo sir iz manjših količin mleka«. V nedeljo, dne 13. marca ob 15 govori isti predavatelj o predmetu: »Kako dvigniti potrošno mleko in surovega masla«. Opozarjamo, da se odslaj naprej vrše kmetijska predavanja ob četrtkih pol ure pozneje, t. j. ob pol 7 zvečer

— Noseče matere se morajo skrbno varovati vsakega zaprtja za uporabo naravne »Franz-Josef«-grenčice. Prestojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo soglasno pristno »Franz-Josef«-vodo, ker se lahko zauživa in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Stekli psi na deželi. Oblasti na deželi so te dni poslane v mesto že ponovno poročila, da se na deželi klajajo psi, ki so zelo sumljivo stekli. Seveda, če le gre, takega psa takoj pobijejo. Te dni se je priključil v vas Potok pri Vačah erdnje velik pes bele barve z rjavimi lisami. Pes je imel vse znake stekline in je ugriznil nekega triletnega dečka iz Potoka. Uradno poročilo pravi, da »se je istega ubilo«. Po vsej verjetnosti je bil ubit najbrže pes, dečka pa so poslali v bolnišnico.

— Na skrivnostni način izginila. V Dubrovniku so pred dnevi pogrešili gospo Vero Zamurovič, ženo železniškega zdravnika v Melencih (Bečkerek). Gospa Zamurovičeva je prišla koncem januarja na našo rivijero na oddih. Bila je živčno bolna in je, kakor pripovedujejo, že pred petimi leti poskušala izvršiti samomor. Zamurovičeva je prišla v Dubrovnik 25. januarja in se nastanila v hotelu Imperial. Bila je vedno sama in se je izogibala vsake družbe. Dne 30. januarja je odpovedala hotelsko sobo in naslednji dan je odpotovala svojo prtljago po železnici v Melence. Zamurovičeva je baje istega dne popoldne kupila vozni listek prvega razreda iz Dubrovnika do Melenc in vstopila v vlak, ki odhaja okrog 6 iz Dubrovnika v Sarajevo. Zaslišan je bil spovednik, ki je imel v tem vlaklu službo. Pokazali so mu fotografijo Zamurovičeve in on je v njej spoznal gospo v perzijskem ogrinjalu, ki se je vozila v prvem razredu do Mostarja. Sprevednik se spominja, da je gospa Zamurovičeva blizu Huma legla in da jo je v bližini Gabele vprašal, če želi v Mostarju večerjati. Gospa je odvrnila, da ima večerjo s seboj in da ne bo izstopila. Sprevednik je končno odločno izjavil, da je videl, ko je v Mostarju končal svojo službo, gospo Zamurovičovo spati v kupeju. Zaslišan je bil tudi spovednik, ki je v Mostarju nastopil svojo službo in jo opravljal do Sarajeva. Ta je izjavil, da se ne spominja, da bi se označenega dne vozila kaka dama v prvem razredu. Sled za Zamurovičovo je tedaj izginila na mostarski železniški postaji. Dubrovniška policija, ki je doslej vodila preiskavo, je nadaljnjo preiskavo odstopila mostarski policiji.

— Karta kraljevine Jugoslavije za najnovejšo upravno razdelitvijo na banovine (kr. dekret z dne 3. septembra 1930), merilo 1:1.000.000, velikost 96x79, cena 35 Din. Karta je tako pregledna, upošteva vsa mesta in večje kraje v državi, tisk je jasen in večbarven; je to po septembru 1930 prva karta, ki upošteva natančno nove meje banovin. Vsaka pisarna, urad ali privatnik bo s karto gotovo zadovoljen. Priporočamo. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Zaprtje. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom naravne »Franz-Josef«-grenčice zelo zadovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protinu, revmatizmu, kamnu ali sladkorni bolezni.

— Milijonski dediš. Svoj čas smo že poročali o milijonski dedišini siromašnega ključavničarja Ferdinanda Boneta v Novem Sadu. Leta 1881 je namreč umrl v Indiji podkralj Edvard Bonet, ki je v svoji oporoki zapustil milijon funtov sterlingov,

Po lepo uspelem troznostnem kongresu se vrši v nedeljo 28. febr. v Delavski zbornici ob 20

zaključna akademija z izbranim sporedom.

1. The Pet of the Areny — Les Sirènes — orkester dir. Borštnik.
 2. Golia: Manifest, dekl. Puc Milan.
 3. Tri narodne, solo-sopran Korenčan Štefi.
 4. E. Frelih: »Auf biko«, fantje — govori Emil Frelih.
 5. Medved: »Vino ali voda« — dram. prizor. Osebe: Zdržnik — Puc Milan; Pijanec — Frelih Emil; Zena — Ostanek Mira; Pivec — Marinšek Marjan.
 6. Bizet: Menuette; Schumann: Finale — violina — Zajc, celo — Plantarič, klavir — Fink.
 7. Pozdrav.
 8. Drag. Kette: Pijanec — dekl. Emil Frelih.
 9. Pavčić: Pojdem na prejo; Adamič: Nocoj je en lep večer; Pavčić: Dedek samonog — poje solo g. Dolničar.
 10. Alegorija (po zamisli Emila Freliha).
- Vstopnine ni. Programi po 3 Din se dobe od danes naprej ves dan na razstavi v Unionu ter v pisarni na Dunajski cesti št. 17.

Zapletena zadeva

Ljubljana, 26. februarja.

Danes beremo v »Učiteljskem Tovarišču« od 25. februarja na uvodnem mestu članek pod naslovom »Preganjanje učiteljstva po starih metodah...«. V tem članku je popisano, kako so včasih prestavljali učitelje ter nato nadaljuje:

»Po 6. januarju 1929 so se razmere v tem pogledu izboljšale in učiteljstvo je upravičeno želelo in pričakovalo, da bo obvarovano pred starimi metodami.

Zato smo toliko bolj presenečeni nad sledečim: »Jutro« št. 32 z dne 7. februarja 1932 pritožuje: »Sokol« na Rečici ob Savinji je zboroval preteklo nedeljo ob veliki udeležbi članstva. Zboru je predsedoval starosta br. Repenšek, ki je bil pri volitvah ponovno izvoljen za starosta. V odbor so se izvolili br. Gemišek, br. Tjisek za prosvetarja mesto dosedanjega prezaposlenega šolskega upravitelja br. Kotnika, ki je obljubil seveda tudi za nadalje svojo pomoč.

»Jutro« št. 35 z dne 11. februarja 1932 pa dodaje poročilo sledeči komentar:

Sokol na Rečici ob Savinji. Prejeli smo tako dopis: »Gospod urednik! V nedeljski številki »Jutro« z dne 7. februarja ste priobčili dopis o obnem zboru Sokola na Rečici ob Savinji. Ko sem bil v nedeljo v gornjeograjskem kraju, me je poiskal starosta rečičkega Sokola g. Repenšek in me naprosil, naj izposlujem pri »Jutru« ugotovilo, da imenovan dopis glede volitve prosvetarja ni bil točen. Šolski upravitelj g. Zorko Kotnik ni bil namreč ponovno izvoljen za prosvetarja ne zaradi prezaposlenosti, marveč zategadelj, ker kot prosvetar klub opetovanim pozivom ni hotel nositi sokolskega znaka in ker je na sokolski proslavi kraljevega rojstnega dne 17. novembra (proslava se je vršila 13. decembra in ne novembra, kot pravi združba) udeležjen in ne za kraljevo rojstni dan. Op. uredn. U. T.) kot slavnostni govornik govoril tako neokusno, da je izzval glasen protest več uglednih gostov in da je moral proti njemu zategadelj nastopiti celo celjska sokolska župa. Z ozirom na to prošim cenjeno uredništvo, naj resnici na ljubo ugotovi, zakaj ni bil g. Šolski upravitelj Kotnik izvoljen za prosvetarja Sokola na Rečici ob Savinji. Zahvaljujoč se vnaprej za to ugotovitev, se beleži z velespoštovanjem vdan Rasto Pustoslavsek, narodni poslanec. V Ljubljani, 9. februarja 1932.

Kakor smo informirani, ni nihče pozval tov. Kotnika, da mora nositi sokolski znak. Govor, ki ga je govoril tov. Kotnik na sokolski akademiji, je bil sprejet z dolgotrajnim odobravanjem ter je v originalu predložen oblasti, da se prepriča o zadevi iz govora samega. Na drugem mestu priobčujemo govor tov. Kotnika, ki ga je imel na ustanovnem obnem zboru Sokola v Rečici, ki dovolj priča proti vsem podlikanjem napram njemu z gotovimi strani.

Tako »Učiteljski Tovarišč«, ki na koncu svojega članka objavlja še izjavo Sokolske župe v Celju s podpisani starešine Smertnika in tajnika Geča, ki izjavljata, da dopis g. narodnega poslanca v »Jutru« dne 11. februarja ne odgovarja resnici.

Sedaj je vrsta na gospodu narodnem poslancu Rastu Pustoslavsku, da izvrši trditve gorenjih izjav. Je pa ta zadeva res vskljud svoji zanimivosti od silne zapletena. Zato obširno napelo pričakuje, kdo bo imel zadnjo besedo v tej zadevi, ki jo »Učiteljski Tovarišč« nazivlje — znelepor.

Ptuj

Adaptacija hiralne. Dne 23. t. m. se je vršil lokalni ogled in razprava o določbi pogojev za podelitev gradbenega dovoljenja za dozidavo odnosno adaptacijo banovinske hiralnice v Ptuj. Banško upravo sta zastopala dr. Kovačič kot pravni referent in nadsvetnik inž. Dolenc, okrajno načelstvo glavar Mahnič, mestno občino ravnatelj Zavradal, upravo hiralnice upravitelj Vuk ter bolnišnico kot mejaša primarij dr. Kühr. Komisija je po načrtih ugotovila, da se preuredi pritličje južnega krila hiralnice v centralno kuhinjo, reflektorij pa za sestre. Na obeh krilih se dozidava nadstropji in sicer bo v nadstropju južnega krila stanovanje za sestre, na severnem krilu pa uradi hiralnice. Z dozidavo se dobi prostora za 60 hiralcev. Kletni prostori, ki služijo za kuhinjo, se preuredi v pralnico, sušilnico in likalnico. Komisija se je izjavila soglasno za izdajo stavbenega dovoljenja. Zastopnik mestne občine je pri tej priliki opozoril komisijo na nevzdržno stanje radi odpadnih vod iz hiralnice in bolnišnice. To že itak nevzdržno stanje se bo s povečavo hiralnice še poslabšalo, ako se ne bo izvedla kanalizacija obeh poslopij. Radi teh nedostatkov se je v javnosti in tudi že v časopisju mnogo razpravljalo. Bo skrajni čas, da se to vprašanje končno uredi, da se izbegne vednih pritožbam zlasti v poletnem času.

Neznani tatovi so ukradli Mihailu Zupančiču, posestniku in županu na Hajdini 150 kg težko svinj. Zupančič je ovadil zadevo orožnikom, ki so uvedli preiskavo ter so tatovom tudi že na sledu.

ki naj se razdeli med njegove najbližje sorodnike čez sto let. Preteklo leto je potekel rok, med dediši pa je prišlo do takih nesoglasij, da je bilo malo verjetno, da bi se ta spor mogel rešiti. Te dni pa je novosadski ključavničar Ferdinand Bonet, ki ima pravico do največjega dela zapuščine, dobil iz Londona obvestilo, da se bo zapuščina razdelila dne 1. maja in da naj pošlje vse potrebne dokumente, da mu bodo mogli izročiti njegov del zapuščine.

Kašljati?

potem pa

KRESIVAL.

Odobreno od Min. soc. politike in narodnega zdravja S. št. 1433, 6. II. 1932

Višnja gora

Kar nič ne popusti ta zima! Sv. Matija — pravi, da led razbija, letos se mu je pa že sekira gotovo »skrhalo, dobro se mu zima upirala Danes — v petek — smo imeli še vedno —16° C mraza, še celo opoldne je na soncu pod ničlo.

Smučarji, snega imamo še dovolj, da si za smučanje ni želeli boljšeget! Izgledi, da bo do nedelje še pri tem ostalo, so najboljši. Zato smučarji v nedeljo v Višjo goro! Tereni sv. Duh, Zavrtače, Gradisce, Kucelj Vam nudijo najlepšo zimsko športno zabavo — v neposredni bližini Ljubljane, komaj dobre pol ure od postaje ste že v središču zimskega raja!

Ribnica

Gospodarska vest. Dne 28. t. m. to je v nedeljo ob osmih dopoldne, so vrši občni zbor nabavljalne in prodajne zadruge v Goranji vasi. Občni zbor se vrši v dvorani Prosv. društva v Ribnici. Na tem obnem zboru bo iz poročil razvidno, da se je zadruga, čeprav imamo gospodarsko krizo, izborna razvila. Prav zaradi krize smo je bili krvavo potrebni, da nam je prinesla zasluko. Nekaterim trgovcem to seveda ni po volji, saj vemo zakaj. Oni pač tudi vedo, da je zadruga koristnega storila svojim članom. Zato so je hmo po obnem zboru še bolj trdno oklenili, ker v takih rokah, kot je sedaj, se mora zadruga obdržati in še bolj okrepiti.

Slovenske gorice

Sv. Ana. Dne 18. t. m. je na nepojasnjen način izbruhnil požar v hiši poselnika in mizarjskega mojstra Adolfa Ferka, ki je vse upepelil. Škoda je zelo velika in je le deloma krila z zavarovalnico. Domači gasilci so z neumorno požrtvovalnostjo lokalizirali uničujoče plamene; radi po manjkanja voda je gorečih posipij ni bilo mogoče pogasiti. Škoda je zelo velika in je le deloma krila z zavarovalnico.

Sv. Benedikt. Danes imamo tukaj ecdodnevni prosvetni tečaj zastopnikov prosvetnih društev Slovenskih gorice; na tečaju bo govora o društvenem poslovanju ter o znani in pomembni okrajnici papeža Pija XI.

Negova. Pri nas radi prebiramo nedeljskega »Slovenca«, ki ga dobimo v prodaji ter cerkvi. Zanimajo nas vse domače in tuje vesti, ki jih prinaša. Zadovoljni smo z njim.

Sv. Lenart. Leta dni ne sme v kremo v smislu sodbe okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu posestnik Leopold Grahornik iz Jeslancev. Prepoved konča z dnem 23. januarja 1933.

Slovenska Krajina

Murska Sohotla še nima župana. Po izvolitvi dosedanjega župana g. Benka za državnega poslanca, odnesno od 1. decembra, ko je ta odločil župansko mesto, Sohotla nima župana. Županske posle vodi začasno g. Franc Čeh, trgovec in dosedanj podžupan. Radi tega ni bilo tudi še proračunske seje in ne vemo, kako bo kaj v sedanjih krizi izgledal sohotljski proračun.

Prosvotolovno gasilno društvo v Pečaroveh (Složovo) je kr. banska uprava razpustila po zakonu o zaščiti države. Ministrstvo je tozadnji odlok potrdilo.

Okrožni zdravnik izven svojega okoliša. V občini Cankovi ob avstrijski meji je sedež okrožnega zdravnika, ki pa stalno stanuje v Gornji Radgoni. Ker je ta okoliš precej velik, Gornja Radgona pa na drugi strani Mure, dokaj izven tega okoliša, se ljudje upravičeno pritožujejo nad to okolnostjo. Če kdo išče zdravniško pomoč, mora iti sedaj ali čez nemško Radgono in imeti dovoljenje za prestop meje, ali pa skozi nad 8 km oddaljene Petanice z bродom čez Muro in po isti dolgi poti spel nazaj. Razume se, da pri vsem tem ljudje rajši gredo h kakemu zdravniku v nemško Radgono in v tamkajšnjih lekarnah kupijo tudi zdravila. S tem pa seveda znosijo letno lepo denar iz naše države. V naši krajini je to drugi primer, da človek okrožnega zdravnika, ki ga za to plača država, le z največjo težavo dobi v njegovem okolišu.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 27. februarja: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas. plošče. — 17.00 Salonski kvintet. — 18.00 Viktor Pirnat: Žuberski uskok. — 18.30 Drago Ulag: Gimnastične vaje. — 19.00 Ga. Orthaber: Anglesčina. — 19.30 M. Pintar: Gornji Jadran. — 20.00 Prenos iz Zagreba: Opera »Eugen Onegin«.

Nedelja, 28. februarja: 8.00 Ing. Viktor Novak: O gozdarstvu (O sečni). 9.00 Esperantistno predavanje Herkov: O Bledu. 9.30 Cerkevna glasba. 10.00 P. dr. R. Tominec: Osebnosti velikega tedna. 10.30 B. Pušenjak: Razvoj šahovske igre. 11.00 Salonski kvintet. 12.00 Cas. poročila, plošče. 15.15 Dekliška ura: Zena grško-rimske družbe in krščanstvo (gdč. A. Lebar). 15.45 Koncert mandolin s spremljevalnim kitare: Vmes poje gdč. Štefica Korenčan otroške in narodne pesmi. 16.30 I. Cankar: »Hlapci«, drama. igra mladinska organizacija »Zar«. klas. gimn. 20.00 Koncert Sattnerjevega pevskega zbora. 21.00 Dr. Fr. Veber: Poročilo o rezultatih eksperimentalne fonetične študije. 21.15 Muzika 40. p. p. Triglavskega.

Drugi programi

Nedelja, 28. februarja: 12.30 Radio orkester. 16.00 Narodne pesmi. 19.00 Narodne melodije. 20.00 Romunska glasba. 21.10 Simfonični koncert. 22.20 Jazz. — Zagreb: 11.30 Plošče. 17.02 Plesna glasba. 20.30 Tambur. koncert. 22.00 Laska glasba. — Dunaj: 11.00 Simfonični koncert. 18.20 Lovei na glave v današnji Aziji in stari Evropi. 19.30 Pesmi. 20.10 Karneval v Rimu. — Rim: 10.15 Nabožna glasba. 12.30 Vokalni in instrumentalni koncert. 17.00 Simfonični koncert. 21.00 Operetni prenos. — Milan: 12.30 Operni koncert. 19.10 Plesna glasba. 20.15 Izbrana glasba. 21.00 Prenos iz opere. — Stuttgart: 18.25 Južno nemški kompoziti. 20.00 Zabavna glasba. — London: 17.00 Koncert B. B. C. orkestra. 21.00 Bogoslužje. 22.05 XVIII. nedeljski koncert. — Berlin: 18.15 »Hoffmannove pripovedke«, opera, Offenbach. 20.00 Koncert. 22.00 Simfonični prenos. — Amsterdam: 19.00 Narodne melodije. 20.00 Romunska glasba. 21.10 Simfonični koncert. 22.20 Jazz. — Zagreb: 11.30 Plošče. 17.02 Plesna glasba. 20.30 Tambur. koncert. 22.00 Laska glasba. — Dunaj: 11.00 Simfonični koncert. 18.20 Lovei na glave v današnji Aziji in stari Evropi. 19.30 Pesmi. 20.10 Karneval v Rimu. — Rim: 10.15 Nabožna glasba. 12.30 Vokalni in instrumentalni koncert. 17.00 Simfonični koncert. 21.00 Operetni prenos. — Milan: 12.30 Operni koncert. 19.10 Plesna glasba. 20.15 Izbrana glasba. 21.00 Prenos iz opere. — Stuttgart: 18.25 Južno nemški kompoziti. 20.00 Zabavna glasba. — London: 17.00 Koncert B. B. C. orkestra. 21.00 Bogoslužje. 22.05 XVIII. nedeljski koncert. — Berlin: 18.15 »Hoffmannove pripovedke«, opera, Offenbach. 20.00 Koncert. 22.00 Simfonični prenos. — Amsterdam: 19.00 Narodne melodije. 20.00 Rom

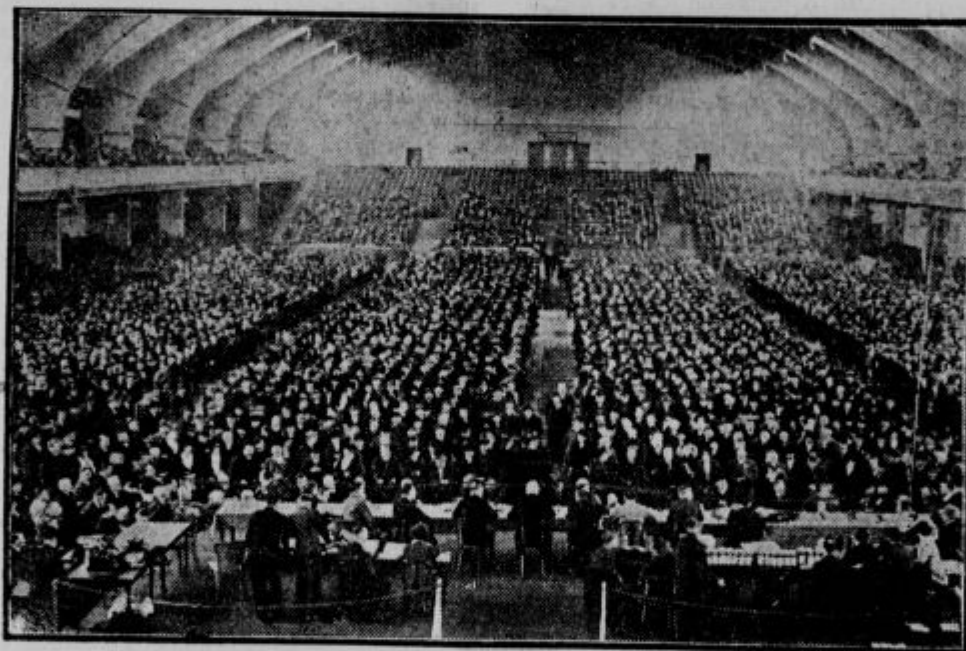
PODJARMLJENA CERKEV

Župnik o. Mihajil, ki je spisal v emigraciji najpomembnejšo in najbolj pretresljivo knjigo o stanju Ruske Cerkve (Mihajil Svjaščennik. Položenje Cerkve v Sovjetski Rusii. Očerk bežavšego iz Rossi svjaščennika. Jeruzalem, decembra leta 1931.) je nedvomno mož borbenega bojevitiga značaja. Če bi hoteli določiti literarne predloge njegove neupogljive osebnosti, bi se morali spomniti na velikanskega »prekomernega« diakona Abšo v nepozabnih »Soborjanih« Ljeskova, ki je slučajno tudi njegov ožji rojak: oba sta zrasla na Donu in sta kozakaškega pokolenja. S tem bi bila označena prepričevalna iskrenost avtorjevega dragocenega poročila, a tudi njegovi nedostatki. Verska vnemlost o. Mihajila je zbrala zanimive podatke, ker je bil naš duhovnik vedno v ožjih stikih s prvobitnimi za preganjanje Cerkve, a istočasno je ostala nedovzetna za vsako polovičarstvo. Čeprav je odgovarjal boljševikom pri zasliševanju, da »se potrudil ostati izven politike in celo nima nobene pravice do kateregakoli političnega prepričanja, ker živi samo za Cerkve«, je vendar ostal mnenja, da je zaslužen nastopil dolgo trnjevo pot, ki ga je preko različnih ječ pripeljala na »toke solze« v Solovkih. Čeprav nismo zagrešili nobenega političnega zločina, smo trpeli po zaslugi: vlada je pravilno razumela našo duševnost in nas morala zapreti. Zato je ostal o. Mihajil strasten nasprotnik vsakega sporazuma z brezbožnimi sovjeti. Ko so zvedeli proti koncu leta 1926 v Solovkih zaprti škofi in duhovniki o načrtu »konkordate«, ki ga je ponujala metropolit Sergij Glavna politična uprava, in se posvetovali o vsebini poznejše objavljenega protesta, je zahteval avtor, da bi »odkriti povedal nadpastir vladi vso resnico o nezasišnem verskem preganjanju in blagoslovil vernike na mučeništvo in smrt.« Muke in ječe so se mu zdele edino sredstvo za obvarovanje moralne avtoritete trpinčene duhovščine. Predlog je seveda propadel. Škofi so po pravici smatrali, da ni namenjen vladi, s katero bi bilo potrebno skleniti sporazum, temveč ljudstvu, da bi se uprlo vladi. Nekaj škof je očitajoče pripomnil avtorju: — Tako se vidi vaša kozakaška kri. Če že greste nad sovražnike in na smrt, še hočete, da bi vas spremljala vojna godba? Najbližji ljudje, ki jih je vabil o. Mihajil »na goro Kalvarijo«, so mu odgovorili: — »Ti si zblaznel! Porazgubil je naposled skoro vse stare prijatelje ter ostal sam. (Imam somišljenike, a kje so? Vsi so osamljeni kakor tudi jaz in porazgubljeni križem Rusije.) Slejkoprej ogorčeno odklanja Sergijev modus vivendi z »odsičenimi od politike Cerkvijoc«. — To so sami krivi nauki. Kako bi mogel jaz, kristjan, priznati brezbožno oblast? Kaj pomeni, da ne smem biti njen politični nasprotnik? Če sem veren, eo ipso — hočem-nočem — sovražem sem vladi, pobijam »revolucijska« nabelac in ovsiram »gradnjo socialistične države«. Seveda je umestno slično načelno sovražstvo do države samo pod sovjetsko brezbožno vlado, ki zatira sleherno versko življenje. Kot aktiven, za filozofska uganjanja malo dovzeten borec, občuti o. Mihajil samo, da se ni v stanju več zmeniti za Sergijevo cerkveno nadoblast, ki shaja s sovjeti. Pobegnil je iz Rusije, »ker se je bal pohujšanj«. — Nisem maral zaiti med one, ki se pogajajo z brezbožniki kajti to bi pomenilo padec, izdajo Rusnice, za katero sem šel v boj. Ne bi se zmenil za življenje, a rešiti sem hotel dušo, samo lastno dušo. Po uratolomnem begu je srečno prepoval vso Rusijo od Belega do Črnega morja ter se rešil v sv. deželo. Vsi, ki jih je nabral v teku potovanja, so med vse dragoceni. Avtorjev sklep se glasi: — Pravoslavna Cerkve na Ruskem ni uničena, temveč obstoji slejkoprej, a zaman bi jo iskali v Sergijevem taboru. — Ostala je brez otarjev in zakonite nadoblasti, — nahaja se po taboriščih za politično nezanesljive progance, v prognanstvu, po ječah, kratkoma bogveje. — Kakor rečeno, vpoštevati moramo pri presojanju teh podatkov avtorjevo ognjevitost, nedvomno in celo nestrpno iskrenost!

Metropolit Sergij je šel na vse zahtevane žrtve, da bi »omogočil zakonito priznano neomajno osrednjo cerkveno upravo«. O. Mihajil zatrjuje, da je zapečatil s tem navideznim uspehom usodo ruske Cerkve, ker se je zavezal, da ne bo imenoval brez dovoljenja Glavne politične uprave nobenega škofa in omogočil njenim organom stalen vpogled v vse delovanje cerkvene sinode. Pooblaščen zastopnik G. P. U., zloglasni E. Tučkov, redno obiskuje do dvakrat na teden (enkrat prihaja obvezno) metropolitovo hišo. Dostojanstveno vprašuje slehernega obiskovalca, odkod je in kaj hoče, na to pa govori z metropolitom na samem. Ko je nekoč določil Sergij novega škofa za neko diocezo, je slednjemu Tučkov čestital k imenovanju in takoj dodal: — Zdaj se boete morali oglašiti še pri meni na Lubjanki (t. j. v poslopju G. P. U.) da se bova končnovaljavno o tem zmenila. — Neki škof

na deželi je o. Mihajilu ponujal župnijo ter ga »po prijateljsko naprej opozoril, da bo treba kandidaturu prijaviti G. P. U.« Sicer so bili obvezani duhovniki že v času pred Sergijevo pogodbo pri nastopu službe pisмено obljubiti da bodo »kot pošteni sovjetski državljani oblasti prijavili vse revoluciji sovražne nakane«. Pogodba je malokaj izpremenila na dejanskem stanju, a cerkveni oblasti vzela ves ugled. Ali ni bila s tem predrago plačana pravica založiti in razpošiljati vsakoleten cerkveni uradni koledar z imenikom duhovščine? vprašuje o. Mihajil in tolmači Sergijevo politiko samo s starimi navadami iz predvojnih časov. »Če je bil Sergij pod carjem kot član nek. sinode vedno na uslugo po državi imenovanemu uradniku (ober prokuror) zakaj se ne bi pobotal še z G. P. U.? Vlada se je spremenila, a razmerje vlade do Cerkve je ostalo v bistvu isto. Zdaj v emigraciji odločno obsoja o. Mihajil ono manjšino ruskih župnij, ki je ostala zvesta moskovski cerkveni nadoblasti tudi po tem, ko jim je na zahtevo G. P. U. predpisal Sergij, da bi ustavile protisovjetsko propagando in pisмено priznale zakonitost sovjetske vlade. — O, moj Bog, — smo govorili v Moskvi, — kaj hočete? Mar ne razumete, da nikakor ne želi Sergij uveljaviti to svojo nadoblast? Če bi mu odrekli pokorščino, bi mu s tem samo odvzeli neprijetno dolžnost emigrantom naprej narekovanj po G. P. U. predpisane odredbe! Kakor znano, je pretežna večina vernikov v emigraciji tudi uresničila to zatajeno pričakovanje s tem, da je poiskala s pariškim metropolitom Eulogijem na čelu začasno zavetišče pri carigradskem patriarhu.

A na Ruskem samem je Sergijeva pogodba občutno poslabšala položaj neregne pravoslavne Cerkve. Dokler so podpirali boljševiki razkolno »Obnovljeno cerkev« in preganjali pravoslavje, ohranilo slednje notranjo neodvisnost. Verniki se kratkoma niso zmenili za sovjetsko versko politiko. Toda zdaj je prišel Sergij sam, edini zakoniti nadpastir na željo G. P. U. premeščati priljubljene škofo, razdirati obstoječe čvrste vezi med duhovščino in verniki. Ljudstvo je pričelo godrnjati, a Sergij se je žudil, zakaj ni protestiral nihče poprej pod carjem, ko je storila isto nek. sinoda? »Nihče se ni upal metropolitu po pravici povedati v obraz, da je postal on samo organ G. P. U., ker bi bilo to nedopustno s cerkvenopravnega stališča.« Na to je prepovedal Sergij moliti v cerkvi za zaprte duhovnike, odvzel zaprtim škofom njih diocezo ter naposled odredil molitev za soviete pri litanijah. Prejel je nešteto seveda nepodpisanih protestov, kjer se mu je očitilo, da je zaslužil Cerkve brezbožnikom. Na svojem begu skozi Rusijo se je prepiral o. Mihajil, da so nastali skoro v sleherni kmečki župniji dvomi o zakonitosti Sergijeve nadoblasti. A kljub temu je metropolit prav lahko preprečil novi razkol in zatrl nezadovoljnost. Malokateri duhovniki so se mu upali odkrito odpove-

Nad 11 tisoč upnikov in vlagateljev se je zbralo te dni v Berlinu pri obravnavi o konkurzu banke »Berliner Banke für Handel und Grundbesitz A. G.«, ki je pred meseci propadla. Razprava se je morala vršiti v prostorih velesojma. Ko so vlagatelji slišali, da se jim ponuja 30 odstotno poravnaje, so napadli sodnike in advokate in jih pretepli. Ker se policiji ni posrečilo pomiriti razjarjene upnike, je moralo nastopiti vojaštvo.

dati pokorščino. Avtor slika nam mučne razgovore v moskovski sinodi. Sergij je odgovarjal na proteste svojih škofov: — Povejte mi, kaj hočem? Jaz vem samo, da mora obstojati Cerkve tudi pod sovjeti. — In škofi so območniki, ker ni nihče vedel, kaj bi nasvetoval... Škof, ki je o. Mihajila več dni skrival na begu, je bil živno popolnoma uničen. Mučila ga je huda nespečnost, posledica stalnih razgovorov v G. P. U., kjer se je vedno zopet moral zglasiti. A ko mu je begunec ponovil dokazoval, da bo treba Sergiju odpovedati pokorščino ter »nastopiti pot na Kalvarijo«, mu je škof odvrnil: — Upor ne bi spremenil obstoječe razmere in ne bi pomagal. Ne smem zapustiti moje stolice, ker se mi smili ljudstvo. Imamo veliko vernikov, kaj bi bilo z njimi? Saj ne pozna ljudstvo nobene druge pravoslavne Cerkve razen one, ki je pod Sergijem.

Za avtorjevo nedoslednost je značilno njegovo razmerje do prvega patriarha Tihona, ki ga slika kot svetnika. Tudi Tihon je po prvotnem odkritu napovedanem boju boljševikom moral priznati, da »tako ne gre«. Tudi je žrtvoval lasten ugled in sklenil sporazum z boljševiki, da bi obvaroval Cerkve razsula. Res se je dogajalo, da so v časih romali po njem imenovani škofi namesto določene kraja v Sibirijo ali Solovke, toda patriarh tega ni bil kriv. »Imeli smo srečne čase. Čreda je tako spoštovala pastirje, da je vladalo alično prisrčno razmerje morebiti samo v prvih stoletjih po Kr. Moralni ugled Cerkve je stal na nedosegljivi višini. Še trpljenje v ječi je bilo lažje od one prekomerne spoštljivosti ljubezni, ki jo je ljudstvo naklonilo zaprtim duhovnikom. To občudovanje je ponekod neumljivo in nedostedno po oni neizprosni obsodbi, ki jo je pri avtorju areal poznejši Sergijev sporazum.

Kakor rečeno, je ostal ognjevit g. Mihajil osamljen. »Na moja pisma o Sergiju mi je odgovorilo

Pes vodi slepea. V Potsdamu imajo poseben zavod, kjer dresirajo pse za vodnike slepcev. Ze tisoč takih psov je šlo iz tega zavoda. Vsi so dobri vodniki in zvesti tovariši ubogih slepih ljudi.

več škofov in župnikov, da razdiram cerkveno edinstvo, ker nastopam zoper zakonito nadoblast. Večina duhovščine »rada je sledila Sergiju, da bi ušla ječi«. Nezadovoljniji so naposled pristali na dokaze Sergijevih zastopnikov, da bo lahko obsojil njegovo politiko samo bodoči od brezbožnikov neodvisen cerkveni sabor. »Rad priznam, da ni dozorela pretežna večina ruskih vernikov za odkrito mučeniško izpovedništvo. To je nedvomno omajalo Sergijevo moralno odpornost. Vsi moji sojetniki so bili nedvomno iskreni poštivalni ljudje. Našli so prekanjenemu Tučkovu, ki je obljuboval, da bodo sovjetski zakoni ščitili cerkveno življenje. Kakor vsi ostali, sem dolgo mislil tudi jaz, da bomo lahko premostili prepad med cerkvijo in državo. Šele naposled sem se prepričal, da ni mogoče misliti o kateremkoli sodelovanju z brezbožno protiversko oblastjo... Večkrat sem slišal od gorečih vernikov eno in isto obupno izjavo: če smo zašli vsi v suženjstvo in ni več med duhovščino neustrašenih ljudi, naj pride pogibel! Naj se zgodi po Tvoji volji, o, Gospod! Tako je govoril obup. Ostala, okoli Sergija zbrana duhovščina nese slejkoprej težek križ, in o. Mihajil hiti pripomniti, da ne sme nihče obsojati to večino, če »ni šel sam skozi ta peklenški ogenj in muk«. —

Mračna slika, ki jo nam predoči ognjevit o. Mihajil, vsebuje dosti nedoslednosti, kajti odgovarja resničnemu življenju mučeniške ruske Cerkve ter odseva ponekod pristransko osebno ogorčenost. A nudi kljub vsemu tudi dragocen dokaz o nezlomljeni duševni moči vernega ruskega ljudstva.

Zaščita zaledja proti vojnim strupom

(Nadaljevanje.)

V vojni se ti plini redko uporabljajo sami, temveč se dodajajo drugim, hušim strupom z namenom, da bi onemogočili uporabo maske, ki bi jo vojaki sneli, hoteč prosto dihati, a bi se pri tem zastrupili.

8. Vojni plini in njihove lastnosti.

Ob pregledu in označbi vojnih strupov smo videli, da vplivajo na človeka različno, da niso n. pr. vsi koževci ali solzavci samo to, nego da imajo pomešane lastnosti. Nekateri delujejo takoj, drugi čez nekoliko časa, vedno pa je gostota strupa najvažnejši moment. Čim gostejši je strup, tem močnejša je zastrupitev in tem nevarnejše obolenje. Pri zastrupitvi pride tudi v poštev, koliko časa je deloval strup na človeka. Pomniti je treba, da redkejši plin, vdihavan delj časa, povzroči prav tako smrt, kakor prav gost plin, ki bi ga dihal le nekaj minut.

Pri obrambi proti vojnim plinom ne zadošča samo, da vemo, kako učinkujejo, temveč moramo poznati tudi njihovo kakovost in njihove lastnosti.

Kako jih spoznamo?

Pline spoznamo s prostimi očmi, z vonjem, kar je seve nevarno in s kemičnimi reagencijami. Skonstruirali so pa tudi posebne vrste aparate, detektorje, s katerimi pline lahko že na daleč odkrijemo in ugotovimo. Nekateri ljudje začutijo vsak plin že na veliko razdaljo, kar utegne biti v vojnem času ne samo njim temveč tudi drugim v korist.

Klor je zelenorumeni barve, je gost in težak ter ima značilen vonj po kloru. Ugotovimo ga z Vikarovim detektorjem, ki ni nič drugega nego petrolejska svetilka z bakrovim nastavkom, ki pokaže, ako je v zraku klor, na daleč zeleno barvo.

Fosgen je zelenkaste barve in ima vonj kot plesnivo seme ali gnilo listje; ugotovimo ga z Gabrovim detektorjem, čigar princip je električni — potencial.

Cianovodenična kislina ima duha po grenkih mandeljnih. Ugotovimo jo s pomočjo 1 procentne pikrinske kisline z dodatkom 10 procentnega natrijevega karbonata, pod vplivom katerih pordečijo predmeti, zastrupljeni s cianovodenično kislino. Cianovodenična kislina je lažja od zraka.

Kloropikrin je tekočina, ki hitro izhlapeva; spozna se po ostrem vonju in vpliva na oči.

Iperit je rumenozelenkasta oljnata tekočina in ima, ako je neprečiščen, duha po česnu. Kemično ga doženemo, ako z njim zastrupljeno zemljo zmešamo z raztopino natrijevega jodida in bakrovega sulfata v eproveti (stekleni posodi), nakar nastopi zamegljenost filtra — tekočine, če vse še prej precedimo skozi poseben, pivniku podoban bel filtrirni papir. Vedeti pa moramo, da iperit kaj radi pomešajo z monoklorbenzolom, to pa zato, da bi ga ne mogli spoznati po njegovem duhu.

Dick ima oster duha po česnu, lewisit je brezbarvno olje, ki se ne raztopi v vodi, etilidiklorarzen diši kot dobro sadje, difenilcianarzen kakor mandlji, ogljikov monoksid pa je brezbarven, nima vonja in je poleg cianovodenične kisline, kot smo že omenili, lažji kot zrak, medtem ko sta druga dva, klor in fosgen, težja.

Potrebno je kajpada tudi, da vemo, kako se vojni plini širijo.

Strupene pline prenaša iz kraja v kraj veter. Če ni vetra, se vsi težji plini zadržujejo v krajih, ki so nižji ali porastli z visoko travo, grmičjem ali drevjem. Ko so v svetovni vojni eksplodirale s plini napolnjene granate in bombe in se je plin sprostil, je zameglil, če ni bilo vetra, vso dolino približno 3—4 m visoko. Nemci so napadali s klorom oziroma s fosgenom le tedaj, če so videli, da piha veter proti sovražniku. V rove so navlekli ogromne bombe podolgaste oblike, postavili na goso drugo poleg druge večjih v dolžini nekaj kilometrov, opazovali smer in brzino vetra in v ugodnem trenutku na telefonski ukaz odprli vse nenkrat in bojno poljano je zagrnila gosta megla, ki se je vlekla proti sovražniku, deleč smrt vsem nezavarovanim vojakom.

Na golih hribovih in gladki površini vzvišenih krajev se težka klor in fosgen ne vzdržita, ker se radi svoje teže porazgubita v nižino. Močan dež in sneg zbije težke pline na tla in jim zmanjšuje vpliv, vendar je vsa naplavinna po dežju lahko nekaj časa zastrupljena. Tudi megla veže precej časa strupene pline. Vroče sonce vojne strupe hitreje razkrajja in izhlapeva. Tako začne n. pr. iperit v solnčni vročini prej delovati.

Videli smo, da moremo strupene pline po njihovih lastnostih spoznati, videli, da so nekateri težji kot zrak, in če smo videli, da vremenske razmere nanje vplivajo. Ti momenti so za nas važni, ker jih lahko v obrambi proti njim do skrajnosti izrabimo, pri čemer moramo še vedeti, da se večina strupenih plinov da neutralizirati oziroma uničiti, ako storimo vse pravočasno, kar je potrebno.

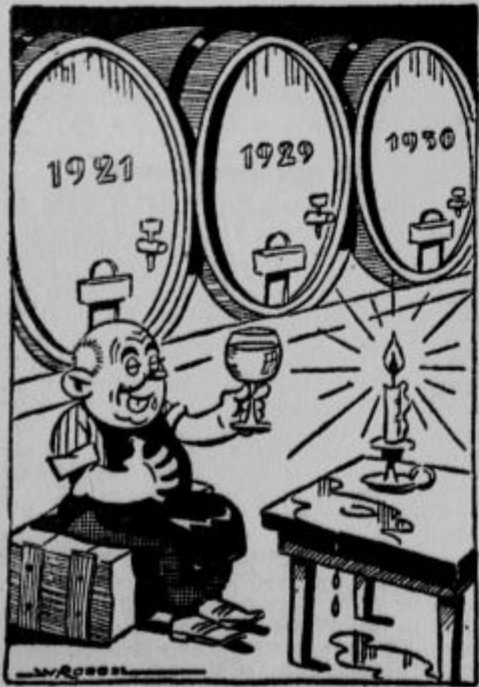
9. Obramba in prva pomoč.

Izmed vseh vojnih strupov se bojimo najbolj iperita in lewisita, ki mu je sličen. Gotovo je, da bodo v vojni aeroplani škropili iperit, ki se bo vsipal kakor dež po napadenem ozemlju. Poglejmo zato, kaj naj tedaj napravimo, da preprečimo usodne posledice!

Če je iperit poškropljen po zemlji, je naša prva dolžnost, ko to ugotovimo, da ono mesto znamujemo kot nevarno. Po takem ozemlju ne sme nihče hoditi — če se noče izpustiti življenjski nevarnosti — dokler se umetno ne razkuži. Ako se to ne zgodi, ostane kakor smo že omenili, okuženo večino do 30 dni. Voda, zastrupljena z iperitom, je neužitna in nevarna za umivanje in pranje. Tako je tudi z živalmi. Umetno je dalje, da se ne sme uporabljati tudi obleka, ki je poškropljena z iperitom, dokler se ne razkuži.

Kako razkužujemo teren in predmete, zastrupljene z iperitom, in kako ravnamo s človekom, ki ga je iperit poškropil?

(Dalje.)

Šemška karikatura k pivski in svetlobni stavki. Eden, ki si valed te stavke ne dela skrbi.